

ORTODOKSI

8/19 *viesti*

*Mysteeri kutsui kirjailija
Joel Hahtelaa*

*Näin sota riepotteli
luostareitamme*

"Pelkäsin, mutta avasin oven ja astuin pimeydestä rakkauden maailmaan."

20

10

Kirjailija Joel Hahtelan hengelliset pohdinnat heijastuivat uutuusteokseen.

28

Kirkkokynttilät kuuluvat ortodoksiseseen perinteeseen.

15

Pyhän Andreaksen kellolle Valamossa kävi sodassa huonosti.

Sisällys

3 Päätoimittajalta

4 Kirkkoherralta

5 Joulutervehdys

6 Ajankohtaista

9 **Arkena** Slaaviminen – mitä se on?

ARKENA

10 **Henkilö** Mysteerien äärellä

KANNESSA

13 **Vaalit** Uusia kasvoja valtuustoihin

15 **Historia** Luostarimme sodan jaloissa 1939–1944

KANNESSA

18 **Essee** Paratiisijuhla

20 **Ihmisenä ajassa** Polvillaan

22 "Kirkossa tarvitaan leveämpiä hartioita"

23 **Kolumni** Vlada Wahlstén

24 Рождественское приветствие

25 Русскоязычные страницы

26 **Meikäläisiä** Maria Ojanen

27 **Pyhä** Lucia, valontuoja

PYHÄNÄ

28 Kynttilät ortodoksisessa perinteessä

30 **Harhaopit** Kun kaikki päättyy

32 **Julhälsning**

33 **Svensk sida** Låt oss be – på svenska

34 **Kulttuuri**

36 **Esirukoilijamme** Sergei Metšov

HUOMENNA

37 **Huomenna** Käymme joulun viettoon

38 **Lapset ja nuoret**

40 **Jumalanpalvelukset ja menot**

52 **Diakonia tiedottaa**

53 **Perheutiset**

54 **Lainatut**

55 **Ristisanatehtävä**

ORTODOKSI 8/19 viesti

Helsingin, Haminan, Hämeenlinnan,
Kotkan, Lahden, Lappeenrannan ja
Tampereen ortodoksisten
seurakuntien lehti

Aikakauslehtien Liiton jäsenlehti

Lehti ilmestyy 8 kertaa vuodessa

JULKAISIJA:

Helsingin ortodoksinen seurakunta

TOIMITUS:

Liisankatu 29 A 2, 00170 Helsinki

SÄHKÖPOSTI:

ortodoksiviesti@ort.fi

PÄÄTOIMITTAJA:

Mirva Brola, p. (09) 8564 6115

TOIMITUSSIIHEERI:

Saara Kallio, p. (09) 8564 6116

LEHDEN ULKOASU: Leena Toivola

LEHDEN TAITTO:

Markku Laitinen / Aste Helsinki Oy

TOIMITUSNEUVOSTO:

Markku Salminen, Risto Nordell,
Urpo Uotila, Ville Kiiveri, Anna
Syrjänen-Filppu, Birgit Salmenhaara,
Jonas Bergenstad, Mikko Kuri,
Timo Tynkkynen, Liisa Tynkkynen,
Aleksej Sjöberg, Eeva Manni

TILAUSHINTA: 40 € / vuosi. Lehti on
seurakuntien jäsenille ilmainen.

TILAUKSET, OSOITTEENMUUTOKSET

JA PERUUTUKSET:

asiakaspalvelu.helsinki@ort.fi
p. (09) 8564 6100.
(Huom! Seurakuntalaisten ei tarvitse
ilmoittaa osoitteenmuutoksista).

PAINOPIIKKA:

punamusta

ISSN 0788-9194

ORTODOKSIVIEСТИ JULKAISEE TILAAMATTA
LÄHETETTYJÄ AINEISTOJA TAPAUSKOHTAISESTI
HARKITEN.

KANSIKUVA: LAURA KARLIN

Paljon porua piispasta

MARRASKUUN lopulla kokoontuneen kirkolliskokouksen oli määrä valita Suomen ortodoksiselle kirkolle uusi apulaispiispa. Kirkolliskokous kuitenkin päätti, ettei piispanvaalia järjestetä. Asetelmat jo ennen kirkolliskokousta olivat kummalliset verrattuna vuoden takaiseen. Kun Kuopion ja Karjalan hiippakunnalle valittiin uutta esipaimenta, mahdolliset ehdokkaat esiteltiin jo hyvissä ajoin kirkon verkkosivuilla. Tänä syksynä näin ei tehty. Myöskään piispainkokous ei kokoonnutun ennen kirkolliskokousta määrittelemään uuden apulaispiispan sijoituspaikkaa ja tehtävänkuvaava, mikä oli mahdollisena syynä vaalin peruuntumiseen.

Viimeistään kirkolliskokouksessa kävi selväksi, mikä apulaispiispan valinnassa hankasi eniten: piispainkokous oli asiasta hyvin erimielinen. Arkkipiispa Leo kannatti valintaa, metropoliitat Elia ja Arseni vastustivat. Valinta eteni kirkolliskokoukselle vain kirkollishallituksen esityksenä, vaikka kirkollishallituksella ei ole toimivaltaa määrittellä apulaispiispan sijoitusta tai tehtäviä. Jo kirkollishallituksen kokouksessa piispanvalinnasta oli äänestetty täpärästi 4–2, yhden äänestäessä tyhjää.

Apulaispiispan paikka jäi auki tämän vuoden alusta. Ehdotus tehtävän täyttämiseksi tuli korkeimmalta mahdolliselta taholta, kun patriarkka Bartolomeos ehdotti asiaa viime toukokuussa. Patriarkan ehdotuksen tavoitteena oli muun muassa tukea piispainkokouksemme toimintaa. Tätä edelsi tapahtumasarja, jossa Konstantinopolin lähettiläät perehtyivät paikalliskirkkomme tilaan useamman Suomesta lähetetyn kirjeen johdosta.

Kirkolliskokouksessa sekä Elia että Arseni muistuttivat, ettei apulaispiispan valinta kuulu patriarkan toimivaltaan. Miksi valinta sitten tuotiin kirkolliskokoukselle ilman piispainkokouksen hyväksyntää? Arkkipiispan näkökulmasta on luonnollista noudattaa ylimmän esimiehensä toivetta. Äitikirkkomme Konstantinopolissa on kuluneena vuonna ollut hyvinkin kiinnostunut paikalliskirkkomme asioista ja tarjonnut runsain mitoin huolenpitoaan. Voi olla, ettei Suomessa ole aina muistettu paikalliskirkon asemaa ja velvollisuuksia.

Kokouksessa valintaa vastustettiin muun muassa hallinnonuudistuksen säästötavoitteilla ja puutteellisella valmistelulla. Vähäiset puolustajat korostivat esimerkiksi hengellisen elämän tukemista ja uusien piispojen kasvattamista. Nähtäväksi jää, mitä seurauksia apulaispiispan valitsematta jättämisestä seuraa. Suotavaa olisi, että paikalliskirkkomme näyttäytyisi sisäisesti yhtenäisenä ja vankasti Konstantinopolin osana, semminkin kun tulevana vuonna saamme korkea-arvoisia kirkollisia vieraita itäisestä naapuristamme.

Mirva Brola

Kerrankin edelläkävijöitä

SURKEITA äänestysprosentteja, sopuvaaleja ja vajaita valtuustoja. Uutinen kirkkokunnan seurakuntavaaleista oli aikamoista luetavaa. Helsingin hiippakunnassa äänestysprosentti oli 6,4 prosenttia, ja joissain isoissa seurakunnissa ei päästy edes 5 prosenttiin. Äänioikeusikärajaa laskettiin jo 16 vuoteen, mikä todennäköisesti vain laski kokonaisäänestysprosenttia, kun nuoret eivät äänestäneet mutta olivat silti äänioikeutettujen listalla.

Poinen poikkeus oli Kotka, jossa äänestysprosentti oli lähes kolminkertainen verrattuna Helsingin ja Tampereen seurakuntaan. Myös Hamina ja Hämeenlinna saivat puolet suuremman prosentin. Miksi kolme pienintä pärjäsi parhaiten? Pienet seurakunnat ovat yhteisöllisempiä kuin suuret. Asiat ovat lähempänä omaa kokemusmaailmaa, ja äänestäjät tuntevat ehdokkaat ja toisinpäin.

Matala äänestysprosentti näyttää olevan ongelma suurissa kaupungeissa. Mitä tapahtuu tulevissa suurseurakunnissa?

Ensimmäisissä vaaleissa voi olla alkuinnostusta, mutta entä seuraavissa vaaleissa? Paikallisdemokratian ja lähivaikuttamisen kannalta vieraantumiskehitys huolestuttaa. Valtaosa äänestäjistä oli yli keski-ikäisiä: kun sukupolvet vaihtuvat, laskeeko äänestysprosentti entisestään?

Jotain konkreettista asialle voitaisiin tehdä, kuten lisätä avoimuutta ja tiedottamista päätöksentekoon. Moni seurakuntalaisista ei edes tiedä, mistä asioista päätöksiä tehdään, saati millaisin perustein.

Toisena tulisi mahdollisuus ennakoöänestykseen ja kolmantena pilottihanke sähköisessä äänestyksessä. Valtiollisissa vaaleissa tämä on päämäärä, ja pieni kirkkokuntamme voisi olla asiassa edelläkävijä. Pienen etu on ketteryys ja keveys. Miksemme siis käyttäisi tätä etua?

Ville Kiiveri

Kirkkoherra

Haminan seurakunta

Первопроходцами в этот раз

Низкий уровень голосования, выборы по договоренности и «удобные» составы советов. Новость о выборах в церковных СМИ вызвало удивление. Средний процент участия в выборах по Хельсинкской епархии составил 6,4 %, в некоторых крупных приходах не достиг и 5%. Снижение возрастного порога для голосования до 16 лет, повлияло на общий процент, так как молодежь пополнившее избирательные списки не приняло участия в голосовании.

Позитивным исключением оказался приход в Котка, где процент голосования был в три раза выше, чем в Хельсинки и Тампере. Также процент участников в приходах Хамина и Хямеенlinna был в половину больше. Почему три небольших прихода оказались в лидерах? В небольших приходах, в отличие от крупных, более сплоченные общины. Решаемые вопросы более близки к личному жизненному опыту, избиратели и кандидаты знают друг друга.

Низкий процент голосования является проблемой крупных городов. Как будут обстоять дела после объединения приходов? Возможно, на первом этапе, будет наблюдаться начальный энтузиазм, но что будет на последующих выборах?

Снижение интереса к участию в местном самоуправлении вызывает беспокойство. Большинство из проголосовавших, это прихожане старше среднего возраста. Понизится ли процент голосования при смене поколения?

Возможно, ситуацию можно изменить, применив конкретные шаги, через увеличение прозрачности и информирования в процессе принятия решений. Многие прихожане даже не знают, какие решения принимаются, не говоря уже о том, на каких основаниях.

Вторым шагом могло бы стать возможность предварительного голосования, а третьим, начало пилотного проекта возможности электронного голосования. На государственном уровне это является целью, и наша небольшая церковь может стать в этом первопроходцем. Привилегией малой организации являются маневренность и легкость в управлении. Почему же нам не воспользоваться этой возможностью?

Вилле Киивери

Настоятель

Православного прихода г. Хамина

Kristus syntyy, kiittäkää!

”Lapsi on syntynyt meille, poika on annettu meille, hän kantaa valtaa harteillaan, hänen nimensä on suuri neuvontuoja, iankaikkinen isä, väkevä jumala, rauhan ruhtinas. Suuri on hänen valtansa, ja rauha on loputon Daavidin valtaistuimella ja hänen valtakunnassaan.”

Näillä sanoilla profeetta Jesaja ennusti tulevan messiaan, Kristuksen, elämän ja tehtävän.

Joulun vietto alkaa ortodoksisissa kirkoissa samaisen profeetta Jesajan kirjan 9. luvun laulamisella ja lukemisella. Jouluaattona kuulemme tekstin *”Kanssamme on Jumala... Kansa, joka pimeydessä vaelttaa, näkee suuren valon. Niille, jotka asuvat kuoleman varjon maassa, loistaa kirkkaus.”* Teksti kertoo siitä, miten olemme jälleen löytämässä joulutähden johdattamana valon talven pimeyden keskelle. Vuosisatojen ajan kristillinen joulun odotus on ollut täynnä meille koittaneesta valosta kasvavaa kiitosta.

Kirkkomme tarjoaa monia kielikuvia siitä, mitä joulun salaisuuden ymmärtäminen ja osallisuus vaatii: Jumala tuli ihmiseksi, jotta ihminen voisi tulla jumalaiseksi. Näissä kielikuvissa on kyse jonkinlaisesta vaihtokaupasta, jota heijastaa sekin, miten jaamme lahjoja toinen toisillemme. Kristus vaihtoi omat rikkautensa meidän köyhyyteemme, jotta me rikastuisimme hänen köyhyydestään. Tässä siunatussa vaihtokaupassa saatava uusi elämä on kristinuskon keskeinen viesti.

Siunatussa vaihtokaupassa Jumala ei ole korvannut yhtä asiaa toisella, vaan hän näyttää meille vastakohtien

yhdistymisen. Jos haluamme tulla osallisiksi Kristuksen herruudesta, se on tehtävä hänen esimerkkiään seuraten – palvelemalla toisia. Jos haluamme tulla osalliseksi Hänen vallastaan, on meidän seurattava häntä Hänen tiellään lempeydessä.

Joulun evankeliumi puolestaan kertoo, miten tietäjät ilmaantuvat paikalle etsien juutalaisten kuningasta, eikä Herodes ollut kovin tyytyväinen. Herodes ja koko Jerusalemin olivat kuohuksissa. He ovat kuohuksissa, koska nyt on liikkeellä jotain aivan uutta. Jokin herää ikään kuin unesta: elämä alkaa kasvaa, ja maailma, meidän maailmamme alkaa natista liitoksissaan.

Joulu on kuninkuuden ja vallan juhla. Sen tunnusmerkkeinä eivät ole palatsi tai loisto vaan luola ja vaatimaton seimi. Ne kertovat kaiken olennaisen ensimmäisenä jouluna syntyneestä Kuninkaasta ja Hänen vallastaan. Tuon kuninkaan palatsi on seimi, jollaiselle löytyy paikka meidän jokaisen sydämessämme. Ottakaamme se vastaan ja tehkäämme kaikki voitavissa oleva, että olisimme ihmisiä lähimmäisillemme ja toisimme iloa surun ja valoa pimeyden keskelle. Muistakaamme myös niitä, joille ei riitä tilaa tämän maailman juhlapöydissä.

Joulunrauhaanne siunaten,

Leo
Helsingin ja koko Suomen arkkipiispa

Apulaispiispan valinta peruuntui

MARRASKUUN lopulla Valamon luostarissa kokoontunut kirkolliskokous päätti olla valitsematta uutta apulaispiispaa. Perusteluna oli se, ettei piispainkokous ollut määritellyt etukäteen apulaispiispan sijoituspaikkaa tai tehtäväkuvaa, kuten laki ortodoksisesta kirkosta määrää.

Valinnasta esitettiin useita puheenvuoroja puolesta ja vastaan. Lakivaliokunta antoi asiasta mietinnön, joka oli vastakkainen kirkollishallituksen esitykselle. Kirkolliskokouksen täysistunnosta asia meni äänestykseen, jossa kirkollishallituksen esitys apulaispiispan valinnasta kaatui selvin luvuin.

Apulaispiispan tehtävä jäi avoimeksi, kun Joensuun piispa **Arseni** valittiin Kuopion ja Karjalan hiippakunnan metropoliitaksi viime vuoden kirkolliskokouksessa.

KIINTEISTÖRAPORTTI POHJAKSI JATKOTYÖLLE

Kirkolliskokous pääsi ottamaan kantaa paljon puhuttaneeseen kiinteistötyöryhmän raporttiin, jossa on kartoitettu avustusta saavia ja käytöstä poistettavia rakennuksia. Kirkolliskokouksen mukaan raportti tarjoaa pohjan jatkotyölle, mutta ei sovellu sellaisenaan toteutettavaksi.

Kirkolliskokous linjasi muun muassa, että Museoviraston lausunto on velvoittava ja vaikuttaa merkittävästi rakennuksia koskevaan päätöksentekoon. Seurakunnilla pitää myös olla yhtenevät kriteerit rakennusten käyttöarvon arviointiin. Kiinteistöille on myös tehtävä luotettava kuntoarvio ja investointisuunnitelma.

Kirkolliskokous ei yhdy raportissa esitettyyn luetteloon keskusrahastomaksuinnäpäpidettävistä kiinteistöistä. Näistä kiinteistöistä päätetään yhteistyössä seurakuntien kanssa.

LAKITYÖRYHMÄLLE LISÄAIKAA JA SIHTEERI

Kirkolliskokous ei ollut tyytyväinen lakityöryhmän kuluneen vuoden työskentelyyn. Kirkolliskokous päätti hylätä esitykset kirkkolain ja -järjestyksen muutoksista ja palautti asian valmisteluun. Säädösmuutokset liittyvät meneillään olevaan hallinnonuudistukseen.

Lisäksi kirkolliskokous velvoitti palkkaamaan lakityöryhmälle päätoimisen sihteerin sekä toimittamaan väliraportit säännöllisesti kirkollishallitukselle sekä kirkolliskokouksen lakivaliokunnalle. Säädösmuutokset on määrä saada päätettäväksi seuraavaan kirkolliskokoukseen 2020.

KIRKOLLISHALLITUKSEEN UUSIA JÄSENIÄ

Kirkolliskokous valitsi uudet asiantuntijajäsenet kirkollishallituksen vuoteen 2023 ulottuvalle toimikaudelle. Lakimiesjäsenenä jatkaa **Matti Tolvanen** (varajäsen **Heikki Piironen**). Toisena maallikkojäsenenä jatkaa **Liisa Toppila** eli nunna **Elisabet** (varajäsen **Ritva Bly**). Uutena aloittaa **Anna-Katriina Salmikangas** (varajäsen **Jarmo Ihalainen**).

Myös papiston edustaja vaihtuu. Uutena aloittaa pastori **Marko Patronen**, ja rovasti **Markku Salminen** siirtyy varajäseneksi.

Kirkollishallituksen itseoikeutettuja jäseniä ovat arkkipiispa **Leo** puheenjohtajana sekä hiippakuntien piispat metropoliitat **Elia** ja **Arseni**.

Lisäksi kirkolliskokous päätti hyväksyä esityksen, jolla kolttasaamelaisille varataan edustajan paikka kirkolliskokouksessa. Näin kirkolliskokousedustajien määrä lisääntyy yhdellä seuraavalla, vuonna 2023 alkavalla kaudella.

TEKSTI: MIRVA BROLA

Patriarkka Kirill Suomeen ensi vuonna

MOSKOVAN ja koko Venäjän patriarkka **Kirill** vieraillee Suomessa 5.–7. toukokuuta. Yhteisen vierailukutsun ovat esittäneet maamme evankelis-luterilainen, ortodoksinen ja katolinen kirkko.

Vierailun aikana patriarkka tapaa kirkkojen johtajia ja keskustelee heidän kanssaan ajankohtaisista asioista. Edellisen kerran Venäjän ortodoksisen kirkon ylin johtaja on vierailut Suomessa vuonna 1994.

– Iloitsen suuresti siitä, että hänen pyhytensä vierailu Suomeen toteutuu pitkän odo-

tuksen jälkeen. Idän ja lännen rajapinnassa olemme aina olleet vaalimassa läheistä ja rakentavaa yhteyttä Venäjän ortodoksisen kirkkoon, sanoo Suomen ortodoksisen kirkon arkkipiispa **Leo**.

Patriarkan vierailua seuraavalla viikolla Turussa käydään Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ja Venäjän ortodoksisen kirkon välisiä oppikeskusteluja.

Moskovan ja koko Venäjän patriarkka Kirill.

Kuva: Moskovan patriarkaatti

Unioninkadun myynti jäi pöydälle

HELSINGIN seurakunnanvaltuusto kokoontui kuluvan vuoden toiseen sääntömääräiseen kokoukseen 7. marraskuuta.

Valtuusto pääsi ottamaan kantaa seurakunnan neuvoston esitykseen Unioninkatu 39 -kiinteistön myymisestä. Neuvosto esitti, että myynnin valmistelua jatkettaisiin ja valtuusto asettaisi myynnille aikataulutavoitteen.

Unioninkadun tulevaisuus on ollut esillä muun muassa seurakunnan kiinteistöstrategiassa. Siinä se todetaan tappiota tuottavaksi kiinteistöksi, jonka tulevaisuudesta tarvitaan nopeasti päätös.

Äänestyksen jälkeen valtuusto päätti jättää asian pöydälle äänin 9–6. Tämä merkitsee sitä, ettei nykyinen valtuusto enää kautensa päättyessä ehtine palata asiaan, vaan hankkeen valmistelu jatkuu uuden valtuuston ja neuvoston voimin. Lisäksi valtuusto antoi ohjeita siitä, kuinka se vastaisuudessa haluaa tietoa asian valmistelusta.

Valtuusto hyväksyi myös seurakunnan vuoden 2020 talousarvioesityksen. Sen sijaan kokouksessa tullut aloite Nummelan pyhäkköyhteisön avustuksen lisäämisestä hylättiin. Valtuusto kuitenkin toivoo neuvottelujen aloittamista pitkäaikaisen ratkaisun löytämiseksi Nummelan tilanteeseen.

Valtuusto säilytti tuloveroprosentin vuoden 2019 tasolla, joka on 1,8 prosenttia. Hautojen hintoihin, hoitomaksuihin ja hautauskustannuksiin hyväksyttiin viiden prosentin korotus vuoden 2020 alusta.

Lisäksi valtuusto hyväksyi täsmennyksin toiminnan- ja talouden suunnitelman vuosille 2020–22 sekä seurakunnan vuoden 2020 tekemisen suunnitelmat. Kummassakin esityksessä oli varauduttu Hämeenlinnan ja Lahden liittymiseen Helsinkiin, mikä kuitenkin tapahtuu vasta vuoden 2021 alusta.

TEKSTI: MIRVA BROLA

ONL palkitsi nuorisotyössä ansioituneita

ORTODOKSISTEN nuorten liitto ONL ry palkitsee vuosittain nuorisotyössä ansioituneita. Tänä vuonna kolme huomionosoitusta tuli Helsingin seurakuntaan.

Vuoden ohjaaja 2019 -titteli myönnettiin 26-vuotiaalle **Elias Keltaselle**. Hän on toiminut pitkään Helsingin seurakunnan leireillä mm. ryhmän- ja asiaohjaajana. Hän on suorittanut myös ONL ry:n leirinjohtajakoulutuksen.

ONL:n hopeisella ansiomerkillä palkittiin **Petri Gyllström** ja **Petrus Palola**.

Tampereella juhlittiin 120-vuotiasta kirkkoa

Kuva: Heikki Santasalo

Henri Suojanen (kesk.) vihittiin lukijaksi juhraliturgian yhteydessä.

ARKKIPIISPA Leo toimitti 23. marraskuuta praasniekkaliturgian Tampereella Pyhän Aleksanteri Nevalaisen ja pyhän Nikolaoksen kirkon juhliessa 120-vuotista taivaltaan. Palveluksessa arkkipiispa siunasi rovastin arvon kirkkoherra **Aleksej Sjöbergille** ja vihki teologian opiskelija **Henri Suojasen** lukijaksi. Palveluksen päätyttyä arkkipiispa myönsi useita huomionosoituksia seurakunnan pitkäaikaisille vapaaehtoistyöntekijöille ja seurakuntalaisille, jotka ovat pitäneet työssään esillä ortodoksisen kirkon sanomaa.

Osta joulukuusi ja tue samalla Filantropian lapsityötä Keniassa

Kuuset ovat pihta-, omorin- ja tavallisia suomalaisia kuusia.

Pihta	1,75–2,0 m	55 €	2,0–2,3 m	60 €
Omorika	1,75–2,0 m	45 €	2,0–2,3 m	50 €
Tavallinen kuusi	1,75–2,0 m	50 €	2,0–2,3 m	55 €

Myös muita kokoja rajoitetusti. Kysy.

Kotiinkuljetus: 10–20 €/kpl Suur-Helsingin alueella (Espoo, Vantaa, Kerava, Tuusula, Järvenpää ja Sipoo)

Tilaukset la 14.12. mennessä mikäli noudatte kuusen ortodoksisen seurakunnan sisäpihalta Unioninkatu 39 su 15.12. klo 14.00–16.00.

Kotiin kuljetuksen voitte tilata myöhemminkin. martin.issakainen@gmail.com tai puhelimitse 050 552 5919

Tilaa ajoissa, niin varmistat kotiisi kauniin lähetyskuusen ja auttamisen hyvän mielen.

Metropoliittakunnan säätiö täytti 20 vuotta

HELSINGIN metropoliittakunnan säätiö juhlisti 20-vuotista taivaltaan 12. marraskuuta. Helsingissä seurakuntasalilla pidetyn juhlatilaisuuden avasi arkkipiispa **Leo**. Avaussanoissaan hän muisteli muun muassa säätiön alkuajoja. Tuolloin varainkeruu oli helpompaa kuin nykyään.

– Silloin sitä kahviteltiin yrityksen johtajan kanssa, ja sitten yritys päätti tukea säätiötä taloudellisesti. Nykyään ei tahdo enää niin isoa pomea löytyäkään, joka tuosta vain lupaisi heti rahallista tukea, Leo muisteli pilke silmäkulmassa.

Illan aikana juhkakansaa hemmoteltiin Helsingin ja Tampereen seurakuntien kantoreiden **Varvara Merras-Häyrösen** ja **Heikki Hattusen** esittämällä ooppera-aarioilla ja duetoilla.

Kirjailija **Timo Lehtonen** esitteli tekeillä olevaa uutuuskirjansa, joka käsittelee Karjalan kirkkoja. Esillä oli myös **Markku Hietalon** ja **Lilja Oeschin** pienimuotoinen ikoninäyttely.

Tilaisuudessa palkittiin piispallisilla siunauskirjoilla säätiön pitkäaikaiset hallituksen jäsenet **Mikko Ranta-Huitti** ja **Markku Suominen**.

Säätiö on perustettu vuonna 1998, ja sen tavoite on edistää ortodoksista kulttuurityötä Helsingin hiippakunnan alueella.

Kuva: Vladimir Sokratilin

Arkkipiispa Leo kätteli Karjalan kirkoista kirjaa valmistelevaa Timo Lehtosta.

Luostarin puutarhassa
JOULUPAASTOKERÄYS
15.11.–31.12.2019

*H*unnia Sinulle ikuisuuden läsnäolosta
 ajallisen maailman keskellä

**Keräyksellä tuetaan luostareiden
 viljely- ja varjelutyötä Keniassa**

 Filantropia

Tili: FI53 5480 0520 0233 08 Viite: 13301

KERÄYSKORTTI NRO 07/2019-2020, PÄIVÄMÄÄRÄ 15.11.2019-31.12.2019, KÄYTTÖVAIKAT KÄYTTÄMÄÄN FILANTROPIAN DIKONINÄYTTÄLYN TUOTOISTA. KÄYTTÖVAIKAT KÄYTTÄMÄÄN FILANTROPIAN DIKONINÄYTTÄLYN TUOTOISTA. KÄYTTÖVAIKAT KÄYTTÄMÄÄN FILANTROPIAN DIKONINÄYTTÄLYN TUOTOISTA. KÄYTTÖVAIKAT KÄYTTÄMÄÄN FILANTROPIAN DIKONINÄYTTÄLYN TUOTOISTA.

Apurahoja jaossa

HELSINGIN Metropoliittakunnan Säätiö on julistanut haettavaksi apurahoja säätiön tarkoitusta toteuttaviin kulttuurihankkeisiin.

Säätiö on perustettu vuonna 1999 edistämään ortodoksista kulttuurityötä Helsingin hiippakunnan alueella. Sen varoista tuetaan ortodoksista taidetta ja tutkimusta osana suomalaisen kulttuurin rakennustyötä. Säätiön erityiskohteena on maahanmuuttajien ja nuorten henkisten ja sosiaalisten tarpeiden tukeminen.

Aiempina vuosina säätiö on tukenut muun muassa ikonimaalausta, ortodoksisen musiikin säveltämistä ja esittämistä, ortodoksinuorten kansainvälisiä tapahtumia, ortodoksitaiteen näyttelyitä ja kirjahankkeita.

Vapaamuotoiset hakemukset osoitetaan säätiön hallitukselle ja lähetetään viimeistään 31.1.2020 osoitteeseen: pastori Lasarus Jalonen, Helsingin ortodoksinen seurakunta, Liisankatu 29 A, 00170 Helsinki tai lasarus.jalonen@ort.fi.

Päätökset apurahoista tehdään helmi-maaliskuussa 2020.

Tiedusteluihin vastaavat hallituksen puheenjohtaja Lasse Mitronen, lasse.mitronen@gmail.com ja asiamies Lasarus Jalonen, lasarus.jalonen@ort.fi

Jumala ei vaadi meiltä mahdottomia, vaan kaikki mitä Hän on käsenyt, on mahdollisuuksiemme rajoissa. Lakkaamaton rukouskin on mahdollista jokaiselle, joka tavoittelee toisissaan sielunsa pelastusta.

– Nikodemos Athoslainen

"Kirkko on minulle tärkeä, enkä voisi elää ilman sitä."

Maria Ojanen
sivu 26

Slaaviminen on vanha perinne, joka tuo kotiin ilosanoman valon. Rukoushetken jälkeen aterioidaan tai kahvitellaan yhdessä.

SLAAVIMINEN – MITÄ SE ON?

TEKSTI SAARA KALLIO **KUVA** ESKO LEIPÄLÄ, HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO

■ Slaaviminen on vanha perinne, jossa papeilla on tapana käydä ihmisten kodeissa toimittamassa rukoushetkiä joulun ja pääsiäisen juhlakautena. Slaaviminen tulee kirkkoslaavinkielisestä sanasta *slava*, joka tarkoittaa kunniaa.

– Enkelit ilmoittivat paimenille, että Kristus on syntynyt ja enkeli ilmoitti mirhantuojanaisille Kristuksen ylösnousemuksesta. Samalla tavalla papisto kiersi ennen vanhaan seurakuntalaisten kotona tuomassa Kristuksen syntymäjuhlan ja ylösnousemuksen ilosanomaa, kertoo Helsingin Pyhän Kolminaisuuden kirkon isännöitsijä **Herman Merras**.

Merras muistaa slaavimisperinteen hyvin lapsuutensa Lappeenrannasta, jossa hänen isänsä **Leo Merras** toimi seurakunnan kirkkoherrana. Slaavimisperinne eli Lappeenrannassa hyvin voimakkaana vanhojen venäläisperheiden keskuudessa vielä 1950- ja 60-luvuille saakka.

– Isäni lähti kotoamme joulupäivänä jouluaterian syötyään slaavimaan ja palasi kotiin illalla. Toinen joulupäivä meni samoissa merkeissä. Perinne hiipui, kun paikkakunnan vanhat venäläiset kuolivat.

Herman Merras vaalii slaavimisperinnettä edelleen omassa kodissaan. Pappi käy slaavimassa Merrasten kotona Kirkkonummella teofanian ja pääsiäisen aikaan.

– Meillä on tapana, että teofanian vedenpyhityksen jälkeen pappi käy vihmomassa kotimme juuri pyhitetyllä vedellä.

Slaavimiseen kuuluu yleensä, että kotona toimitetaan lyhyt rukoushetki ja lauletaan juhlan tropari ja kontakki. Lisäksi rukoillaan talonväen puolesta ja saatetaan vielä toivottaa kodin asukkaille monia armorikkaita vuosia. Tavallisesti rukoushetken jälkeen esimerkiksi ruokaillaan tai juodaan yhdessä kahvit.

Nykyään slaavimisperinne on vaipunut hieman unholaan, mutta perinteen voi elvyttää uudelleen. Seurakunnasta voi pyytää pappia kotikäynnille sopivana ajankohtana juhlakautena. Samassa yhteydessä voi toimittaa myös kodinpyhityksen, mikäli sitä ei ole aiemmin kodissa tehty.

– Joulun juhla-aika kestää pitkään. Voisihan pappi käydä slaavimassa kodeissa vasta myöhemmin, jos se ei onnistu heti ensimmäisenä tai toisena joulupäivänä, ehdottaa Merras.

Helsingin ortodoksisen seurakunnan kirkkoherra **Markku Salminen** kannustaa ottamaan slaavimisperinteen uudelleen käyttöön.

– Olisi erittäin hienoa, jos perinne elvytettäisiin. Se olisi kaunis tapa tuoda siunauksen toivotus koteihin ja sopisi joulun ja pääsiäisen juhlakausiin oikein hyvin. Perheiden linkki seurakuntaan ohenee, ja tämä voisi olla yksi tapa tuoda kirkkoa lähemmäs koteja.

Mysteerien äärellä

Kirjailija ja psykiatri Joel Haahtelan työn ytimessä on ihmisenä olemisen salaisuus ja pyrkimys harmoniaan.

TEKSTI SAARA KALLIO KUVAT LAURA KARLIN

”Lumisade alkoi hetki sitten. Olen kuullut sanottavan, että tähdet ovat enkelten sydämiä, jotka palavat heidän läpikuultavissa ruumiissaan. Mutta pimeys on sammuneita sydämiä, joita on monin verroin enemmän, ja siksi yössä on enemmän pimeyttä kuin valoa. Ja lumisade on sammuneiden sydänten tuhkaa.”

Näin alkaa kirjailija **Joel Haahtelan** uusin teos *Adèlen kysymys*, joka ilmestyi viime keväänä. Se on arvoituksellinen pienoisromaani miehestä, joka lähtee luostariin tutkimaan pyhän Adèlen mysteeriä ja ottamaan selvää siitä, voiko ihmeitä tapahtua. Samalla mies etsii itseään suhteessa menneisyyteensä ja johonkin ikaikaiseen.

Teoksen kieli on tyyppillistä Haahtelaa: harmonista, hienoviritteistä ja levollista. Tekstiä lukies sa pulssi hidastuu ja lukija tuntuu vajoavan kullanhoidon hämärään.

Tapaan kirjailijan Ateneumin ravintolassa, bysanttilaisen keisarinna Theodoran salaperäisen katseen alla. Ravintolassa on esillä kopio Ravennan San Vitale -kirkkoon valmistuneesta mosaiikista, jossa on kuvattuna keisarinna seurueineen. Haahtelan toiveesta tapaamme juuri täällä, sillä hän on mieltynyt seinällä olevaan mosaiikkiin. Tilaamme kahvit ja istuudumme pöytään.

”Olemme avuttomia, yksinäisiä ja lohdutuksen tarpeessa.”

Kahvikupin äärellä Haahtela kertoo ajattelevansa kirjoittamisesta kolmiulotteisesti. Hän pyrkii luomaan tekstiä, jossa ei kerrota ja selitetä kaikkea.

– Tekstillä on lineaarinen, ikään kuin pinnallinen taso. Haluaisin, että rivien välistä avautuu myös aukkoja, syvempiä kuvia ja maisemia, ajatonta ja ikuista tilaa. Minulla on luontainen halu kirjoittaa musikaalista rytmiä. Kirjoitan usein kolmiulotteisia lauseita ja rakenteita.

TODELLISUUDEN TOINEN PUOLI

Haahtelalle esteettinen elämys merkitsee ennen kaikkea harmoniaa, eheyden tunnetta. Viime keväänä hän pohdiskeli *Parnasso*-lehden haastattelussa, että jos mysteeristä voi saada aavistuksen, se tapahtuu nimenomaan harmonian kautta.

Salaisen läsnäolo kiehtoo kirjailijaa. Onkin pakko kysyä, vetikö kenties juuri mysteeri hänet ortodoksisen kirkkoon, sillä Haahtela on tätä nykyä ortodoksi. Hänet liitettiin kirkkoon pääsiäisenä vuonna 2018.

– Voi varmaankin sanoa niin. Ortodoksisuuden myötä suunnaton, käsittämätön mysteeri on tullut persoonalliseksi kohdattavaksi Jumalaksi ja erityisesti liturgiassa käsittämätön tulee kohdattavaksi läpikuultavan sakramentaalisen todellisuuden kautta. Minulle liturgia on ohut paikka.

Ohuen paikan käsite on tuttu kelttiläisestä kristillisyydestä. Sillä tarkoitetaan ympäristöä, jossa arkisen maailman ja toisen puolen raja tuntuu olevan hyvin ohut. Haahtelalla on kirjoissaan läsnä ajatus siitä, että arkisen todellisuuden toisella puolella on jotakin.

Haahtela ryhtyi syventymään ortodoksisuuteen aluksi hieman luonnontieteilijän näkökulmasta. Hän luki historiallisesta Jeesusuksesta ja alkukristityistä, ja vähitellen mukaan tuli myös kokemuksellinen todellisuus.

– Kävin ortodoksisessa kirkossa ja tajusin, että olen kotona. Ortodoksisuus merkitsee minulle yhteyttä Jumalaan, omaan itseen, lähimmäisiin ja luomakuntaan. Se on iloa, rakkautta, kauneutta, vapautta, lämpöä ja mysteerin kohtaamista.

Adèlen kysymystä kirjoittaessaan Haahtela sai opetusta ortodoksisen kirkkoon liittymistä varten. Hän luki runsaasti ortodoksisista kirjallisuutta, ja hengelliset pohdinnat heijastuivat omaan tekstiinkin. Kirjoittaminen oli hyvä tapa käsitellä katekumeenian myötä mieleen nousseita teologisia kysymyksiä. Tarina tarjosi mahdollisuuden luoda rinnakkainen todellisuus, jossa elää syvemmin hengellistä elämää.

– Pystyin mielikuvituksessani vetäytymään luostariin joka ilta, kun menin tietokoneen ääreen. Mieleeni nousi paljon kysymyksiä ja teemoja, joita oli hyvä testata käytännössä sijoittamalla ne tarinaan. Ajatukset, jotka askarruttivat, eivät jääneet pelkiksi abstrakteiksi. Teolo-

Joel Haahtelan seuraava teos sijoittuu Kreikkaan.

Joel Haahtela

Ikä: 47 vuotta

Asuu: Kirkkonummella

Ammatti: kirjailija-psykiatri

Perhe: vaimo ja kaksi lasta

Teoksia: *Adèlen kysymys* (2019),

Mistä maailmat alkavat (2017),

Tähtikirkas, lumivalkea (2013)

Haahtela ja hänen vaimonsa ovat ortodokseja. Perheen ortodoksiset joulutraditiot ovat vasta muotoutumassa. – Joulupaasto on kaunis tapa kääntyä kohti joulua. Jouluaattona käymme ehtoopalveluksessa.

ginen pohdinta, joka saattoi muuten jäädä vieraaksi ja etäiseksi, tulikin kirjan kautta eläväksi ja löysi merkityksensä.

ELÄMÄN KRIITTISET AUKKOKOHDAT

Haahtelalla ei ole koskaan ollut johtotähtenään ajatusta, että hänestä tulisi kirjailija. Hänen elämänsä on hahmottunut erityisesti intohimoisen tekemisen kautta. Taideteori tuli Haahtelan elämään teini-ikäisenä ensin kitaransoittona, sitten öljyvärimaalauksena. Opiskeluaikoina hän alkoi kirjoittaa. Kirjoittamiseen liittyi voimakas haltioituminen ja ilo, joka vei mukanaan.

– Olen kiittollinen, että kirjoitani alettiin kustantaa, mutta on vieras ajatus, että minulla olisi ollut jokin suuri visio, mikä minusta tulee. Minulla on tapana upota asioihin syvälle. Usein huomaan, että niistä syntyy jotain ja niistä avautuu ovia, joista kannattaa astua sisään ja katsoa, mitä sieltä löytyy.

Paitsi kirjailija, Haahtela on myös psykiatri. Hän pitää kahtena päivänä viikossa yksityistä psykiatrin vastaanottoa Helsingissä. Hänestä tuntuu yhä vahvemmin siltä, että molemmat ammatit kertovat täysin samoista asioista.

– Adèlen kysymys yhdistää nämä ammatit, koska siinä on kyse siitä, että olemme avuttomia, yksinäisiä ja lohdutuksen tarpeessa. Yritämme tulla toimeen tunteinemme. Psykiatrin ja kirjailijan työn ydin on sama eli ihmisen paikka tässä maailmassa, avuttomuutemme.

Kirjailija sanoo, että elämässä on paljon iloa ja riemua, mutta sen toinen juonne on luopuminen, menettäminen ja aukkokohdat. Poissaolon kokemus onkin usein Haahtelan kirjoittamisen ytimessä. Tunne on tuttu, sillä kolme Haahtelan isovanhemmista ehti kuolla ennen hänen syntymäänsä.

Hänen mukaansa on elämämme kannalta kriittistä, miten pystymme täyttämään poissaolon aukot. Teemmekö sen jollain luovalla ja elävällä tavalla, vai jollakin tuhoavalla tavalla.

– Yleensä ihminen seilaa näiden kahden tavan välillä, sillä emmehän me muuten ihmisiä olisikaan. Minulle kirjoittaminen on poissaolon kutomista umpeen sillä tavalla, jolla itse sen mielestäni parhaiten osaan.

MAAILMAN SYDÄN SYKKII LUOSTAREISSA

Adèlen kysymys sai viimeisen silauksensa Valamon luostarissa, jossa Haahtela vietti viime vuonna viikon viimeistelemässä teostaan. Hän toteaa, että oikolukuvaihe ei ole milloinkaan ollut niin vaivaton kuin Valamossa.

– Se oli ihana ja rauhallinen kokemus. Kun olin lähdössä Valamosta pois, kohtasin kirkon ohi kävellessäni igumeni **Sergein**. Kerroin, että olen lähdössä, ja hän siunasi minut matkalle. Samalla tuntui, että luostariroomaaninikin sai siinä sivussa siunauksen omalle tielleen.

Luostarit ovat maailman sielu ja sydän Haahtelalle.

– Niiden olemassaolon oikeutukseksi riittää, että niitä ylipäänsä on. Ne tekevät maailmasta paremman paikan. Minusta on todella kallisarvoinen asia, että on ihmisiä, jotka tekevät sellaisia päätöksiä, että menevät luostariin.

Hiljattain Joel Haahtela vieraili myös Athoksella Kreikassa. Matka tarjosi järkyttävän hienoja kokemuksia.

– Athos oli ihmeellinen paikka. Kävelin yöllä luostarin sisäpihalla loistavan tähtitaivaan alla, ja pimeästä kirkosta kuului hiljainen rukousmutina ja laulu. Siellä on rukoiltu yli tuhat vuotta joka päivä. Sykähdyttävä kokemus oli myös luostarihuksen tapaaminen sattumalta Ouranopoliksen satamassa. Hän oli hyvyttä, armoa ja rakkautta säteilevä ihminen, joka antoi siunauksen matkallemme.

Haahtela ajattelee, että kirkon tehtävä maailmassa on sama kuin aina ennenkin, eli johdattaa ihmiset takaisin kotiin, elämän alkulähteen yhteyteen. Erityisen tärkeä hänelle on tuhlaajapojan tarina.

– Mielestäni siinä on Raamattu miniatyyrikoossa. Ajattelen muistakin uskonnoista niin, että niillä kaikilla on sama tehtävä, viedä meidät kotiin. Olemme samassa junassa, mutta eri vaunuissa. On vaarallista kytkeä vaunuja irti ja ohjata niitä eristyksiin yksinäisille ratapihoille, sillä me kaikki olemme lopulta matkalla samaan päämäärään. ●

Helsingissä Stefanoskodissa äänestys sujui vilkkaasti. Vaalivirkailija Marketta Haapsaari antaa Lulian Popille oikean lomakkeen.

Uusia kasvoja valtuustoihin

Valtuustovaalien äänestysinto laski koko maassa. Korkein äänestysprosentti oli tällä kertaa Kotkassa.

TEKSTI JA KUVA MIRVA BROLA

Ortodoksisten seurakuntien valtuustovaalit käytiin marraskuun alussa. Helsingissä ja Tampereella äänestysvilkkaus pysyi samalla tasolla kuin edellisvaaleissa, mutta yleisesti ottaen innokkuus laski niin Helsingin hiippakunnassa kuin valtakunnallisesti.

Myönteisen poikkeuksen kehitykseen tekee Kotka, jossa äänestysaktiivisuus nousi jo toisissa vaaleissa peräkkäin ja oli koko maan korkein, 12,6 prosenttia.

Uusia valtuutettuja valittiin runsaasti Ortodoksiviestin levikkialueella. Esimer-

kiksi Helsingin 21-henkiseen valtuustoon valittiin 9 uutta jäsentä, ja Tampereella 15 valtuutetusta peräti 11 on uusia. Myös Kotkassa 9 valtuutetusta vain kolme jatkaa.

Tämän syksyn vaalit olivat ensimmäiset, joissa äänestämään pääsivät jo 16 vuotta täyttäneet. Nuoria, alle 30-vuotiaita ehdokkaita valittiin Helsingin, Lappeenrannan, Haminan ja Kotkan valtuustoihin.

Nuorimmat läpipäässeet olivat Helsingin 21-vuotias **Jefim Brotkin**, joka oli samalla seurakuntansa äänikuningas, ja

Lappeenrannan 22-vuotias **Emilia Kankaanpää**.

Keski-ikältään uudet valtuustot ovat hieman alle viidenkymmenen vuoden. Nuorin on Hämeenlinnan keskimäärin 44,2-vuotias valtuusto ja iäkkäin Lappeenrannan 67-vuotias valtuusto.

HELSINGISSÄ ÄÄNESTYS-PROSENTTI ENNALLAAN

Helsingissä äänioikeutettuja oli 16 123 henkeä, joista uurnilla kävi 707 henkeä. Äänestysprosentti oli 4,4 prosenttia eli

liki yhtä paljon kuin viime kerralla (4,3).

Helsingin vaalialueelta valtuustoon pääsivät Jefim Brotkin, **Marina Lampinen**, **Maria Mount-raki**, **Elina Palola**, **Anna Tchervinskij**, **Ulla Saarinen**, **Mika Kontkanen**, **Ritva Bly**, **Jari Haukka** ja **Lauri Rai-las**.

Espoon ja Kauniaisten vaalialueelta valittiin **Kim Kilpinen**, **Joonas Virolainen** ja **Valeria Kütt**.

Vantaan vaalialueelta valituiksi tulivat **Anna Maija Soraniva**, **Andreas Stenberg** ja **Miikka Karpin**.

Keski- ja Itä-Uudenmaan vaalialueelta valittiin **Anja Lindström**, **Jari Pylvänäinen** ja **Frank Larsson**.

Länsi-Uudenmaan ja Kirkkonummen vaalialueelta valittiin **Urpo Uotila** ja **Arvo Kokkonen**.

Valituista 12 on nykyisiä valtuutettuja ja 9 uusia.

KOTKASSA HUIMA VAALI-INNOSTUS

Kotkan seurakunnassa äänestysprosentti jatkoi kasvuaan edellisvaalien 8,5:stä ja nousi nyt huimaan 12,6 prosenttiin. Valtuustosta tuli vahvasti naisvaltainen, sillä 9-henkisessä valtuustossa miehiä on vain kolme. Valtuusto myös uudistuu reippaasti, sillä valituista vain kolme on nykyisiä valtuutettuja.

Valtuustoon pääsivät **Alexandra Belova**, **Vera Borodulin**, **Gleb Buravikhin**, **Marju Haltola**, **Tanja Kettunen**, **Elena Shorokhova**, **Pertti Westman** ja **Outi Ylinen** sekä Loviisan edustajana **Johnny Haataja**.

Lappeenrannan seurakunnan valtuustovaalissa äänestämässä kävi 5,9 prosenttia äänioikeutetuista, mikä on reilun prosenttiyksikön vähemmän kuin viime kerralla. Valituista 7 on nykyisiä valtuutettuja ja 5 uusia.

Läntiseltä vaalialueelta valtuustoon pääsivät **Jaana Tanhuanpää**, **Afra Prok-**

ki, **Vasily Mulkakhaynen**, **Irina Polyanskaya**, **Emilia Kankaanpää**, **Kristiina Kivimäki**, **Vesa Särkkä** ja **Tapio Suikkanen**.

Itäiseltä vaalialueelta valittiin **Sinikka Sjöholm**, **Pirjo Kempainen**, **Misa Hattunen** ja **Tuomo Pussi**.

Haminan seurakunnassa äänestysinto pääsi hieman laimenemaan, sillä tällä kertaa uurnilla kävi 8 prosenttia äänioikeutetuista, kun neljä vuotta sitten päästiin 10,9 prosenttiin.

Eteläiseltä vaalialueelta valtuustoon valittiin **Kimmo Jauhiainen**, **Minna-Liisa Riihelä** ja **Heikki Sivonen**.

Pohjoiselta vaalialueelta valituiksi tulivat **Marja-Leena Jaakkonen**, **Dmytro Lang**, **Niina Ristolainen**, **Anna Syrjänen-Filppu**, **Vladimir Seleznev** ja **Antti Ilmari Halonen**.

Valituista 5 on nykyisiä valtuutettuja ja 3 uusia.

TAMPEREELLA PALJON UUSIA VALTUUTETTUJA

Tampereella äänestysprosentti jäi 4,4:ään, mikä on liki yhtä paljon kuin edellisvaaleissa. Valtuusto uudistuu kuitenkin reippaasti, sillä valituista peräti 11 on uusia ja vain 4 nykyistä valtuutettua jatkaa.

*Valtakunnallisesti
äänestysprosentti
oli 7,5*

Ensimmäiseltä vaalialueelta valtuustoon pääsivät **Kirsimarja Mattinen**, **Heikki Santasalo**, **Anu Kartovaara**, **Irina Chernyuk**, **Matti Pulkkinen**, **Terhi Saarenoja**, **Tatu Ahponen**, **Tanja Leskinen**, **Anna Kasdaglis**, **Mikko Jämsén** sekä **Maija Kunnas**.

Toiselta vaalialueelta valittiin **Alexander Lyutykh**, **Riitta Salonen**, **Jyri Luonila** sekä **Jani Vuorinen**.

Sekä Lahdessa että Hämeenlinnassa ehdokkaita oli vähemmän kuin lain mahdollistamia valtuustopaikkoja. Lahden valtuusto jäi 10-henkiseksi, vaikka seurakunnalle olisi voitu valita 12 valtuutettua. Hämeenlinnassa olisi voitu valita 9 valtuutettua, mutta ehdolle asetui vain 6.

Lahdessa äänestämässä kävi 4 prosenttia äänioikeutetuista, mikä oli 1,5 prosenttiyksikköä vähemmän kuin viimeksi. Valtuustoon valittiin **Jari Joska**, **Mikko Äikäs**, **Markku Niemenlehto**, **Anatoli Lappalainen**, **Aki Korpela**, **Anna Goltz**, **Tanja Kuri**, **Mikko Kuri**, **Markku Pelkonen** ja **Elizaveta Rombacheva**. Heistä 7 on nykyisiä valtuutettuja ja 3 uusia.

Hämeenlinnan seurakunnassa äänioikeuttaan käytti 7 prosenttia seurakuntalaisista. Valituiksi tulivat **Erja Wessman**, **Laura Huovinen**, **Toni Rasilainen**, **Katri Heporauta**, **Sami Ylämurto** ja **Jussi Mänistö**. Valtuutetuista viisi jatkaa ja yksi aloittaa uutena. ●

Valtuustovaalit 2019

- Äänestämään pääsivät ensi kertaa 16 vuotta täyttäneet.
- Valtakunnallisesti äänestysprosentti oli 7,5 eli tasan kaksi prosenttiyksikköä vähemmän kuin 2015.
- Helsingin hiippakunnassa keskimääräinen äänestysprosentti oli 6,4.
- Yli 10 prosentin äänestysvilkkautteen päästiin vain Kotkassa, Ilomantsissa, Saimaalla ja Iisalmissa.
- Naisenemmistöinen valtuusto valittiin 12 seurakuntaan.

Suomalaiset sotilaat katselevat takaisin vallatun Konevitsan luostarin pääkirkkoa syyskuussa 1941.

Luostarimme sodan jaloissa 1939–1944

Tänä syksynä tuli kuluneeksi 75 vuotta siitä, kun Suomen vanhat ortodoksiset luostarit jäivät pysyvästi rajan taakse. Loppuvuodesta puolestaan täyttyi 80 vuotta siitä, kun luostareita alettiin evakuoida talvisodan uhan edellä. Miten sodan kurimus luostareitamme riepotteli?

TEKSTI SEPPO SIMOLA KUVAT SA-KUVA

Itseenäisen Suomen alkuvuosikymmenillä sen alueella sijaitsi neljä luostaria: Konevitsa, Lintula, Petsamo ja Valamo. Suomen alueella on sijainnut monta muutakin luostaria vuosisatojen saatossa, mutta nuo neljä olivat toiminnassa toisen maailmansodan syttyessä.

Suomen kesällä ja syksyllä 1941 valtaamalla alueella oli useita luostareita, joista suurin ja tunnetuin oli Syvärin luostari. Se oli kokenut kovia bolševikkivallan

alla eikä siellä ollut luostaritoimintaa suomalaisjoukkojen saapuessa sinne. Suomalaiset sijoittivat luostarialueelle ainakin 5. Divisioonan lääkin- ja huoltomuodostelmia kuten kenttäsairaalan.

KONEVITSASSA ASUTTIIN TALVISODAN AJAN

Konevitsan saari sijaitsee Laatokan länsireunalla. Luostarin syntymävuodeksi mainitaan 1393. Se toimi yhtäjaksoisesti kevät-

talveen 1940 asti, joskin oli välillä maanpaossa Venäjällä.

Sotien aikaiseen hahmoonsa Konevitsan luostari valmistui kahtena suurena rakennusjaksona 1800-luvun aikana. Konevitsalle kuuluneita rakennuksia oli myös Pietarissa. Matkakohteena Konevitsa jäi selvästi Valamon varjoon, ja matkailua haittasi sekin, että iso hotellirakennus oli otettu saarella sijainneen rannikkotyökistöpatteriston esikunnaksi.

Luostarin evakuoointia oli alettu valmistella syksyllä 1939. Jo kuukautta ennen sodan syttymistä irtaimistoa siirrettiin Käkisalmeen, mutta silti saarelle jäi rauhanteon jälkeen muun muassa luostarin kirjasto. Kaikki 31 munkkia asuivat talvisodan ajan luostarissaan. Sodan jälkeen heidät evakuoitiin ensiksi Kannonkoskelle ja sieltä luostarin uuteen sijoituspaikkaan Keiteleelle. Uusi kilvoittelupaikka löytyi lopulta Uudesta Valamosta.

Jatkosodan ensimmäisenä syksynä veljestö suunnitteli paluuta saarelleen, ja osa veljistä kunnosti luostaria jatkosodan aikana. Viimeistään kesällä 1944 oli kuitenkin selvää, että haaveet pysyvästä asettamisesta kotisaarelle oli haudattava. Konevitsan kunnostustöissä ahkeroinut pappimunkki **Adrian** kohtasi maallisen vaeluksensa pään Elisenvaaran asemalle pysähtyneen evakkojunan tuhoisassa pommituksessa 20.6.1944.

LINTULA VAURIOITUI PAHOIN

Luostareistamme nuorimman, Lintulan, syntyvaiheet juontavat 1800-luvun loppuvuosiin, mutta luostarielämä alkoi virallisesti vasta vuonna 1905. Nuorta luostaria koeteltiin kovin. Sen kirkko tuhoutui irtaimistoiheen tulipalossa vuonna 1916. Kahtena seuraavana vuonna likellä valtakunnanrajaa sijainnut luostari kärsi Venäjän vallankumouksesta ja sen heijastumisista Suomessa.

Lintulan 40 nunnaa ja muut asukkaat evakuoitiin syksyllä 1939. Mukaan otettavaksi käsketty viiden päivän muona aiheutti väärinkäsityksen pikaisesta paluusta ja niinpä irtaimisto jätettiin paikoilleen. Pian sota pyyhkäisi kannakselaisen Kivennavan

*Petsamossa ehti
kilvoitella myös
pyhittäjä Johannes
Valamolainen.*

Vaikutusvaltainen siviilidelegaatio tutustui talvisodassa vaurioituneeseen Lintulan luostarin päärakennukseen syyskuussa 1941.

Petsamon Yläluostarin kirkko säästyi talvisodan tuholta. Kuva on vuodelta 1942.

rajapitäjän yli. Eikä luostaristakaan jäänyt jäljelle kuin vaurioitunut päärakennus.

Pieni joukko sisaria palasi jatkosodan aikana luostariaan kunnostamaan. Elämä kuitenkin rajoittivat luostarin alueelle sijoitetut 18. Divisioonan huoltomuodostelmat. Luostarissa olleet sisaret pelastuivat täpärästi kesäkuussa 1944 alkaneen venäläisten suurhyökkäyksen jaloista.

He palasivat evakkopitäjäänsä Kuhmalahdelle, mutta Lintulan lopulliseksi sijoituspaikaksi vakiintui Heinävesi. Luostarin toiminta käynnistyi 34 sisaren voimin Heinäveden Palokissa tammikuussa 1946 ja jatkuu edelleen.

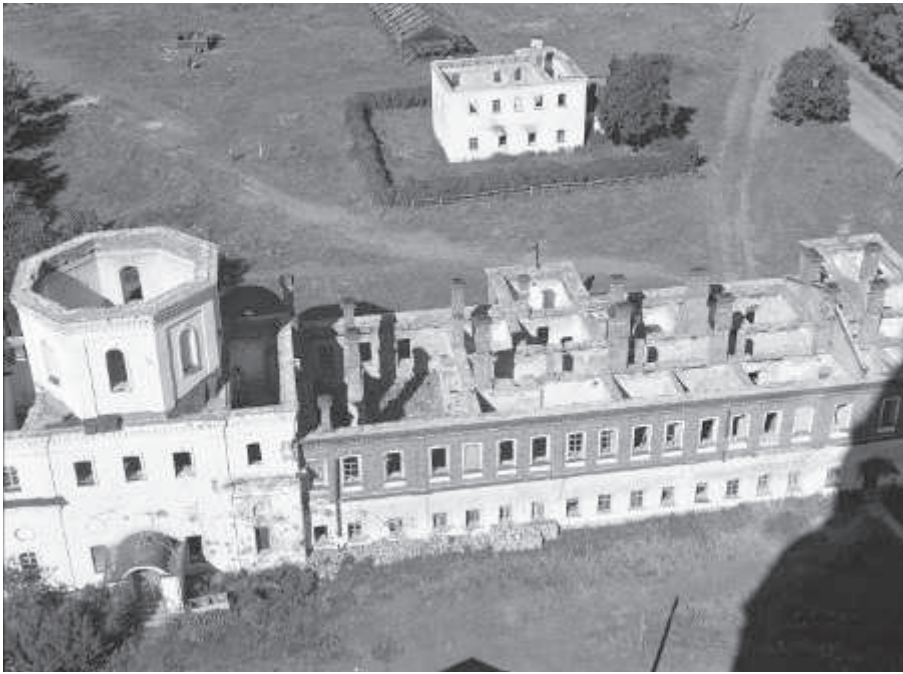
PETSAMON LUOSTARI AUTIOITUI VUOSISADOIKSI

Jäämeren äärelle Petsamoon perustettiin luostari vuonna 1533. Se ehti toimia vain viitisen vuosikymmentä, kunnes **Pekka**

Vesainen sotajoukkoineen hävitti luostarin ja surmasi kaikki 116 munkkia. Luostari autioitui vuosisadoiksi.

Kesällä 1886 lähti yksitoista Solovetskin munkkia laivalla kohti Petsamoa mukanaan tarvittava kirkkokalusto ja työkalut. Tarkoituksena oli käynnistää Petsamon luostarielämä uudelleen. Aluksi piti päättää luostarin sijainti. Nouisiko se hävitetyn luostarin paikalle marttyyrien haudan luo vai hieman ylemmäs Pyhän Trifonin erakkoluolan ja hautapaikan alueelle, jolla sijaitisi välitöntä korjausta vaativa Herran Temppeliintuomisen kirkko? Jälkimmäinen vaihtoehto toteutettiin.

Rakennustöiden aikana päädyttiin näkemykseen, että hävitetyn luostarin paikka olisi sittenkin otollisempi. Paikka tulittiin myöhemmin tuntemaan Alaluostarina. Alkuperäisen suunnitelman mukaista paikkaa kutsuttiin Yläluostariksi. Niiden

Monet Valamon luostarin rakennuksista olivat vielä syksyllä 1942 ilman kattoa, vaikka sodan tuhoja oli jo selvästi raivattu.

välille rakennettiin miesvoimin 14 virstaa pitkä tie sekä viestiyhteydet.

Petsamossa ehti kilvoitella myös pyhitetty Johannes Valamolainen, tuolloin vielä munkki **Jakinf**, joka lähetettiin Petsamon luostarin johtajaksi vuonna 1921. Hän palasi omasta pyynnöstään Valamoon kymmenen vuotta myöhemmin.

Petsamon alueen väestön evakuointi talvisodan alla oli laiminlyöty, ja niinpä kaikki 12 munkkiakin joutuivat venäläisten vangeiksi. Luostarin johtaja, pappismunkki **Paisi**, ilmeisesti teloitettiin kansanvihollisena.

Suomalaisjoukot olivat perääntyessään polttaneet osan luostarin rakennuksista, mutta henkiin jääneet 11 munkkia palasivat venäläisten painostuksesta huolimatta sotavankeudesta kesällä 1940 heinäntekoon. Petsamohan jäi tuolloin vielä Suomelle.

Jatkosodan aikana luostarin kirkko toimi saksalaisten lääkintävarikkona. Kesällä 1944 Petsamon viimeiset munkit pyysivät päästä Uuteen Valamoon, jonne osa veljistä oli jo aiemmin muuttanut osan muutettua Konevitsan evakkoluostariin Keiteleelle. Petsamon luostarin toiminta jatkui Uudessa Valamossa nimellisesti omana luostariyksikkönään vuoteen 1984 asti, jolloin

viimeinen Petsamon veljistä, munkki **Akki**, nukkui kuolonuneen 110-vuotiaana.

VALAMO TUHOETTIIN USEAAN KERTAAN

Valamo oli luostareistamme vanhin, ja sen juuret ulottuvat todennäköisesti 1100-luvulle. Sijainti saarella ei ole suojannut sitä sodan kiroilta. Ruotsalais-suomalaiset joukot hävittivät luostarin jo 1500-luvun lopulla ja uudelleen seuraavalla vuosituhanella. Uusi nousu alkoi 1700-luvulla, ja luostari kohosi kukoistukseensa seuraavalla vuosisadalla.

Valamolla oli sijaintinsa takia sotilaallinen merkitys itsenäistyneelle Suomelle. Valamoon ja muille pohjoisen Laatokan saarille sekä Konevitsaan rakennettiin rannikkotykistöpatteita. Munkit ja sotilaat joutuivat totuttelemaan yhteiseloon, eikä se sujunut alkuun aivan kitkattomasti.

Luostarin irtaimistoa ja suurin osa siviileistä evakuoitiin loppusyksyllä 1939, mutta osa munkeista jäi paikoilleen. Talvisodan pommitusten jälkeen Valamon tyhjentämistä jatkettiin siihen asti, kunnes saaret oli luovutettava Neuvostoliitolle. Myös Impilahden Syskynsalmella ollut Valamon sivuluostari, Pyhän Hermannin skiitta, menetettiin.

Valamon munkit Non ja Irakli tarkastelevat syyskuussa 1942 venäläissotilaiden rikkomaa Pyhän Andreuksen kelloa.

Jatkosodan aikana pieni joukko luostari-veljiä palasi venäläisiltä sotajoukoilta vapautuneeseen Valamoon, mutta varsinaista luostaritoimintaa ei voitu käynnistää. Luostarin uutta sijoituspaikkaa varten ostettiin Papinniemen tila Heinävedeltä jo välirauhan kesänä. Sinne kehittyi vähitellen ja vaikeuksienkin kautta Uusi Valamo.

ENTÄ SOTIEN JÄLKEEN?

Kaikkiin Suomen luostareihin palattiin pienin voimin jatkosodan vuosina, mutta täysipainoista luostarielämää ei voitu käynnistää. Vanhojen luostareidemme kohtalona oli jäädä Neuvostoliiton puolelle syksyn 1944 alueluovutusten jälkeen. Tämä merkitsi luostarien rappeutumista ja joutumista maallisiin käyttötarkoituksiin vuosikymmeniksi.

Neuvostoliiton romahdettua luostareille alkoi hiljalleen kajastaa toivon aurinko. Nykyisin kaikkien tässä artikkelissa mainittujen luostarien alkuperäisillä paikoilla on toimintaa, joskaan ei entisessä laajuudessa. Lintulan luostarin talvisodassa tuhoutuneen kirkon kivijalan päällekin on kuutisen vuotta sitten kohonnut uusi kirkko, ja paikalla toimii nykyään sivuluostari. ●

Kirjoittaja on historiaan erikoistunut vapaa kirjoittaja.

Lue verkkosivuiltamme

www.ortodoksienviesti.fi, mitä TK-upseerit kirjoittivat luostarikäynnistä.

Paratiisijuhla

TEKSTI JA KUVAT RIIKKA JUVONEN

Joulukuudessa palavat kynttilät ääisyyden ja elämän valona. Niiden loiste kertautuu kauniisti oksille ripustetuista koristepalloista. Pallot symboloivat paratiisin puun hedelmiä. Sanotaan, että jouluyönä paratiisin portit aukenevat uudelleen ihmiskunnalle.

Armo syntyy Betlehemissä seimen oljille, tähden valossa, karkeassa maamajassa. Luolan ulkopuolella paimenille ilmestyy enkeli: ”Tänään on teille Daavidin kaupungissa syntynyt Vapahtaja. Hän on Kristus, Herra!” Samassa taivaan kirkas joukko yltyy laulamaan: ”Jumalan on kunnia korkeuksissa, maan päällä rauha ihmisillä, joita hän rakastaa.”

Siis rakastaa. Ihanaa!

PARATIISI SISÄLLÄMME?

Taiteilijana ja kirjailijana Raamattu on minulle jatkuvan innoituksen lähde. Sen myyttinen puhe antaa aistimuksen ylimaallisesta todellisuudesta ja suuruudesta, jota en ymmärrä mutta jonka kohinan voin kuulla kielikuvien kautta. Luomiskertomus, jouluevankeliumi ja pääsiäinen kietoutuvat yhteen. Niiden huikea symboliikka tihkuu merkityksiä. Miksi Herra otti ristin kantaakseen, miksi hän syntyi vaatimattomaan talliin, mikä on paratiisi.

Mooseksen ensimmäisen kirjan mukaan Jumala istutti itään Eedenin puutarhan. Puutarhaa kasteli joki, joka etäämpänä jakautui neljäksi haaraksi.

Ensimmäisen haaran nimi oli Pison. Se virtasi ympäri Havilan maan, mikä ehkä tarkoitti Arabian niemimaata tai sen osaa, ja joka Genesiksen sanoin oli rikas kullasta, onyks-kivestä ja suitsutuspihkasta. Toinen haara, Gihon, kiersi vuorostaan Nubiaa. Tigris ja Eufrat taas soli-

sevat edelleen muinaisissa uomissaan nykyisten Irakin, Syyrian ja Turkin alueilla.

Luomiskertomuksen kuvauksesta päätellen Eeden on siis ollut rehevä keidas laakealla tasangolla Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan seutuvilla. Profeetta Hesekielin Babylonian pakkosiirtolaisuudessa vuosina 590–565 eaa. kirjoittamissa näynomaisissa teksteissä sen sijaan puhutaan pyhästä vuoresta.

Vuorille paratiisin sijoittaa myös Etiopian ortodoksisen kirkon kaanoniin kuuluva salaperäinen Henokin kirja.

Ensimmäisille kristityille paratiisi tarjosi Jumalan siunaamaa paikkaa tässä

maailmassa ja kolmesataaluvulla elänyt Pyhittäjä Efraim Syyrialainen, paastoroukosen isä, koki sen olevan taivaaseen kurottuva kehä ja sellaisena enemmän aineeton kuin aineellinen tila.

LUOMAKUNNAN SEIMI

Raamatun kuva-aiheista paratiisiakin koskettavampi on jouluseimi. Olen tehnyt siitä vuosien varrella lukemattomia muunnelmia.

Keskitalvella Betlehemissä voi olla hyytävän kylmä. Sade ja tuuli pyyhkivät Juudean vuorimaata, joskus tulee jopa lunta.

Marialle ja Joosefille ei löydy paikkaa majataloista. Kaikkialla on täpötäyttä. Lapsi tekee tuloaan. Sitten, kuin ihmeen kaupalla, joku osoittaa pariskunnalle kalliin louhitun karjasuojan. Sinne mahtuu. Joosef auttaa polttojen piinaaman Marian sisään matalasta ovesta.

Talli ei ole kummoinkaan paikka synnyttää mutta ainakin siellä on lämmin. Apettaan rouskuttava karja pitää siitä huolen.

Ensin eläimet vilkaisevat tulijoita kummissaan mutta jatkavat pian taas syömistään. Joosef kasaa puhtaita olkia Marian alle.

Kun pienokainen parahtaa ensimmäisen kerran, eläimet havahtuvat uudelleen. Katsovat lempeillä silmillään. Härkä tulee lähelle ja nuuhkaisee – tervetuloa pieni ihminen!

Kun kristityt alkoivat viettää joulua 300-luvulla, nähtävillä ilmaantuivat myös ensimmäiset Jeesuksen syntymästä kertovat kuvat. Niissä esiintyivät yleensä Kristus-lapsen lisäksi vain aasi ja härkä mukaillen Jesajan ennustusta: ”Härkä tuntee omistajansa ja aasi isäntänsä seimen.”

Efeson kirkolliskokouksen tunnustetua vuonna 431 Marian Jumalansynnyttäjäksi hänet ryhdyttiin sijoittamaan poi-

kansa viereen ja hiukan tuonempana seimen äärelle pääsi niin ikään Joosef. Sitten tulivat paimenet, itämaan tietäjät lahjoineen ynnä koko joukko erilaisia kasveja ja vertauskuvallisia ulottuu-
vuuksia kantavia eläimiä.

Ruusujen, liljojen, viljantähkien, nautojen, lampaiden, aasien ja kamelien mukaan sijoitettiin myös Pyhän Hengen kyyhkynen, riikinkukko kristus-symbolina sekä – varsinkin venäläisen perinteen jouluikoneissa – valkoinen hevonen, Taivaan kuninkaan, arkkienkeli Mikaelin sekä Pyhän Georgios Voittajan ratsu.

Itse tallin rosot puitteet korostivat sitä, että vaikka maallista menestystä ja rikkautta on kautta aikojen pidetty jumalallisen suosion merkinä, kristinuskon aarre on rakkaus.

ADAMIN JA EEVAN UUSI MAHDOLLISUUS

Taannoin eräs luterilainen tuttavani kysyi, mitä ajattelen perisyntisestä. No, ortodoksinen kirkko puhuu lankeemuksesta. Minä puhuisin mielelläni perihäpeästä. Vaan eikös sekin kaikki annettu anteeksi jo yli kaksi vuosituhatta sitten?

Jeesuksen, uuden Adamin, syntymän myötä ihminen sai uuden tilaisuuden. Kristuslapsessa olimme taas yhtä Jumalan kanssa.

Kristus syntyi ja kuoli meidän pelastuksemme tähden. Eikä ainoastaan kuollut vaan otti viheliäisimmille rikollisille varatulla ristiinnaulitsemisrangaistuksella kantaakseen myös Adamin ja Eevan häpeän, sen, joka sai heidät ryömimään piiloon paratiisissa, verhoamaan minuentensa Jumalan katseelta ja olemaan vastaamatta Hänen kutsuunsa. Tapahtumaketju viimeisteltiin ylösnousemuksessa. Paratiisi on joulussa, joulussa häämöttää jo pääsiäinen. Kokonaisuus on ehyt kuin silta.

Paratiisillisuuteen liittyy rauha ja harmonia. Kauriit ja leijonat käyvät yhdessä niityllä, sudet ja karhut eivät uhkaa lam-

paita. Ihminen on sovussa luonnon kanssa. Jumala hymyilee. Sama lempeä auvo toistuu jouluyön pyhässä kuvaelmassa ja pääsiäisaamun keväisessä auringonnousussa.

”Ihminen ei ole maailmassa yksin.”

Yhteys on selvä. Ihminen ei ole maailmassa yksin. Luoja rakastaa kaikkea luotuaan.

Ja niin kuuluu meidänkin rakastaa. Hän on tarkoittanut meidät, kalleimpansa, sopuointuun luonnon kanssa. Vaalimaan, ei riistämään. Siitä tulee onni.

Lähes kaikki uskonnot, filosofiat ja elämäntaitoviisaudet painottavat vähään tyytymisen tai ainakin kohtuullisuuden tärkeyttä sisäiselle rauhalle. Tuskin kukaan väittää, että mahdollisimman paljon kaikkea koko ajan toisi tullessaan henkistä hyvinvointia.

Ehkä kuluttamiskulttuurimme onkin aikamme viikunanlehti, tapa olla kohtamatta itseään. Ehkä toistamme huomamattamme vanhaa hamaa ja peitämme sielumme tavarapaljoudella, koska emme usko sen arvoisuuteen.

Jumala kutsuu mutta me olemme kaupassa.

Toisaalta ihminen on tuskin koskaan ollut yhtä tietoinen virheistään kuin nyt. Ilmastonmuutos on peili, jota ei voi ohittaa, kun myrskyt yltyvät, auringon säteet korventavat mantereita ja jääkarhuparat uivat muruiksi sulaneitten jäätiköiden keskellä. Se kaikki haastaa miettimään, mikä on tärkeää.

Meidät luotiin paratiisiin eläinten ja kasvien keskelle. Jokainen, joka on kävellyt metsässä, kuullut mustarastaan huilun keväisenä aamuyönä, rapsuttanut lammasta tai vaikka silittänyt kissaa tietää, että siinä tuntuu alkukoti.

Jouluyönä voimme palata ihmisenä olemisen alkupisteeseen ja jatkaa Eedenissä kesken jäänyttä tehtävää. Rakkaudesta on kysymys, rakkaudesta koko luotuun maailmaan, rakkaudesta, joka saa sydämen syntyäkseen, rakkaudesta, joka luopuu häpeäkuorestaan.

Luomiskertomus, joulukuori, pääsiäinen – paratiisiin paluun askeleet. ●

Polvillaan

Täytyykö ihmisen muuttaa koko elämänsä, jos hän tavoittelee uutta, rakkauden täyttämää elämää, pohtii Porvoon kirkon diakoni Heikki Korhonen.

TEKSTI HEIKKI KORHONEN KUVA MIRVA BROLA

TÄTÄ KIRJOITTAESSA on kulunut 26 vuotta siitä, kun menin Malesian pääkaupungissa Kuala Lumpurissa polvilleni ja pyysin Jumalaa avuksi. Olin lopussa, nurkassa; virheideni, valintojeni, tekojeni ja oman ylimielisyyteni vankeudessa. Tiesin, että ovi avautuisi vain yhteen suuntaan.

Se ovi oli raollaan, minä roikuin kahvassa ja tein ratkaisuni. Hyväksyin sen, että Jumalan Poika ”on ovi, jonka kautta sisälle menevä pelastuu.” (Joh. 10: 9, 10)

Tuolloin polvillaan ollessani pelkäsin. Pelkäsin, mutta toivoin. Pelkäsin, mutta avasin oven ja astuin pimeydestä rakkauden maailmaan. Minulle alkoi ainainen joulukuukausi, sain elämän kestävän lahjan.

”Älä pelkää”, rauhoitti enkeli Gabriel Saka-riasta temppelissä ja kertoi hänen vaimonsa synnyttävän pojan. Saman vakuutuksen sai neitsyt Maria enkeliltä. Niin tyynnytteli Jeesuskin opetuslapsia kävellessään vetten päällä. Mitäpä pelättävää minulla siis olisi ollut? Vaikka en sillä kertaa nähnyt tai kokenut enkelin läheisyyttä.

Täytyykö ihmisen muuttaa koko elämänsä, jos hän tavoittelee uutta, rakkauden täyttämää elämää? Ei Jeesus niin sanonut.

Hän kehottaa meitä etsimään ”ensin Jumalan valtakuntaa”. Sen jälkeen meille annetaan kaikki. Ei tarvitse hylätä entistä elämää, ruukoilla 24/7, lopettaa harrastuksia, irtisanoa ystävyssuhteita. Kun elämä muuttuu aidosti hengelliseksi, vapaudumme huolehtimisesta, pelosta ja pakosta.

Mutta on etsittävä, ei saa jäädä paikoilleen.

MONET KUVAAVAT ortodoksiseen kirkkoon tulemistani niin, että ”oli sellainen olo kuin olisi tullut kotiin”. Niin tietysti onkin, tulee hen-

gellisen kotiin. Koti merkitsee useimmille ihmisille lämpöä, läheisyyttä ja rakkautta. Nekin, joiden koti on ollut toisenlainen taistelujen ja pahan olon paikka, liittävät hyvään kotiin juuri nuo asiat, niitä he etsivät.

Kirkkoon tulevat ovat hengellisiä tuhlaja-poikia ja -tyttöjä, jotka palaavat sinne missä on hyvä olla. Parhaimmillaan hengellinen elämä seurakunnassa antaa yhteyden, rakkauden ja hyvän olon kokemuksen.

Toisaalta tuttua ovat myös tiistaiseurojen riidat, pahan puhuminen selän takana, liiallinen suorittaminen tai omien reiviirien sairaallinen puolustaminen. Pelon, ahdistuksen, kärsimyksen, väkivallan ja hyväksikäytön maailmasta tulevat ihmiset tuovat kirkkoon oman rikkonaisuutensa, vikansa, maallisen elämän vaatimukset ja tavat.

Ei siis ihme, että syntyy riitoja. Ne ovat osa kasvua, yhteisön ja yhteyden kehittymistä. Aina mennään eteenpäin kohti yhteistä rakkauden ateriaa, ehtoollista.

Katsoin tätä kirjoittaessa elokuvan ”The Portuguese Nun” (Portugalilainen nunna). Siinä esitetään mielenkiintoinen kysymys: ”Olisitko nyt onnellisempi, jos elämässäsi olisi ollut vain yksi rakkaus?”

Kaksi asiaa, jotka usein liitetään yhteen: onnellisuus ja rakkaus.

Joskus ne tietysti yhdistyvätkin. Mutta onnellisuus on kovin utuinen käsite, siihen on vaikea päästä käsiksi, se tuntuu loittonevan aina kun sitä lähestyy. Ei hengellinen elämä olekaan aina onnellista vaikka se on rakkauden täyttämää.

Kun katsoo maailmaa, tuntuu joskus kieltämättä lapselliselta uskoa rakkauden voittoon. Silti se on vihaa voimakkaampi, se karottaa epätoivon ja pelon. Myös tänään.

Toisaalta rakkaus tuntuu joskus aiheuttavan kaikkea muuta kuin onnea. Ainakin kirjallisuudessa tai oopperataiteessa rakkaus merkitsee ennen kaikkea suurta kärsimystä.

Minun äitini ei sanonut, että hän rakastaa minua. Sanallinen viestintä oli muutenkin meille kahdelle hyvin vaikeaa. Saatoimme olla päiväkausia puhumatta. Ei vihassa vaan jossain umpinaisessa kuplassa, johon sanat eivät yltäneet tai kuuluneet.

Niinpä hänen rakkautensa ilmeni toisella tavalla, teoissa ja huolenpidossa. Tiedän, että hänen sydämessään asui suuri pelko ja murhe niinä vuosina, jolloin maailman pahuus vei ja viekoitteli minua liikaa.

Silti minusta tuntuu, että elämässäni on ollut monta rakkautta. Tai ehkä ne ovat olleet saman rakkauden, Jumalan rakkauden ilmentymiä? Ehkä läheiseni ovat tässäkin asiassa olleet viisaampia kuin minä.

Joskus rakkautta on jaettu pieninä palasina, jotta pystyisin sen sulattamaan.

Joskus taas rakkaus on ollut ylittävää suuria. Jotain sellaista, jota ei käsitä järjellä vaan ainoastaan sydämellä. Aina en käsittänyt edes sydämellä vaan minun oli paettava rakkautta maailman turuille.

Rakkauden tajuamisen tekee vaikeaksi myös se, että se näyttäytyy niin monilla tavoilla. Minun kaltaisellani vajavaisella ihmisellä saattaa kulua vuosikymmeniä ennen kuin hän tajuaa sen ilmentymät.

USEIN SANOTAAN, että suomalainen mies ei puhu rakkaudesta tai tunteistaan. Hän osoittaa ne teoillaan. Mikään ei voisi olla typerämpi väite. Suomalainen mies puhuu kyllä mielellään, jos hän löytää kuuntelijan. Myös selvän päin.

Olen kuullut ja kuunnellut viimeksi kuluneiden 25 vuoden aikana satojen miesten tiittävän omaa elämäänsä. Useasti, kun on vauhtiin päästy, puhetta tulisi päiviä ja viikkojakin.

Tapaan myös kohtuullisen säännöllisesti muutamaa miestä kahden kesken. Käymme kunkin kanssa kerran, pari kuukaudessa kahvilla. Puhumme. Itsestämme, peloistamme, tekemisistämme, maailman menosta ja joskus jopa rakkaudesta.

Mitä tekemistä tällä on rakkauden tai onnellisuuden kanssa? Paljonkin, sillä en halua näissäkään kohtaamisissa puhua niin, että minulta puuttuisi rakkaus, koska olisin ”vain kumiseva vaski tai helisevä symbaali.”

Omaan ydinperheeseen kuuluu 15 henkeä, lisäksi minulla on kahdeksan hyvää ystävää, joukko uskonveljiä ja -sisaria, ohjaajavanhus ja rippi-isä. Kavereita, tuttavuuksia ja kylänmiehiä tietysti on isompi joukko. Ei se tietysti iso joukko ole.

Osalle tätä porukkaa annan vähän, tai pikemminkin he saavat vähän minulta ja minusta. Osalle annan paljon. Osalle annan kaiken, mitä voin, tai kaiken, mitä he pyytävät. Mutta myös toisinpäin, osa antaa minulle vähän, osa paljon ja osa niin paljon, että sydän kääntyy.

Toisaalta eihän rakkaus ole nollasummapeliä, jossa punttien on oltava tasan.

Pyhä Porfyrios Kausokavilialainen tiivistää tämän osuvasti: ”Joka rakastaa vähän, antaa vähän. Mutta joka rakastaa enemmän, antaa enemmän. Mutta joka rakastaa hyvin paljon, mitä riittävän arvokasta hän voisi antaa? Hän antaa itsensä!”

Miten käy arjessa? Työkiireiden, harrastusten, lastenhoidon ja muiden normaalien elintoimintojen keskellä rakkaudesta puhuminen tai antaminen jää usein vähälle. Koko asia kutistuu yhdeksi monista suoritettavista arkiasioista.

”Niin minäkin sinua” taitaa olla yleisin rakkaudentunnustus, joka annetaan pikaisesti puhelimesa ostoslistan jälkeen.

Lohdullisuus on siinä, että aina voimme ottaa Kristus-lapsen vastaan. Neljännesvuosisata on kulunut polvilleen menostani. Silti kamppailen joka päivä näiden samojen ajatusten ja tuntemusten kanssa. Jumala armahtakoon, että saan tehdä niin lopun elämäni.

Elokuvan nunnasta vastaa vaikeaan kysymykseen vastakysymyksellä: ”Onko meillä kenelläkään ollut enempiä kuin yksi rakkaus?”

Onko? ●

”Eihän rakkaus ole nollasummapeliä.”

”Kirkossa tarvitaan leveämpiä hartioita”

Arkkipiispa Leo tarkasti Lappeenrannan seurakunnan viimeistä kertaa ennen tulevia seurakuntaliitoksia.

TEKSTI JA KUVA MATTI P. PULKKINEN

Helsingin ja koko Suomen arkkipiispa **Leo** teki seurakunnantarkastuksen marraskuun puolivälissä Lappeenrannan seurakuntaan. Tarkastus alkoi perjantaina 15.11. Imatralla, josta matka jatkui Lappeenrantaan. Keskuhallinnon asiantuntijat olivat käyneet tarkastuksilla ja antaneet raporttinsa taloudenhoidosta jo aiemmin.

Arkkipiispa Leo oli tyytyväinen seurakunnan tilaan ja sanoi katsovansa tulevaisuuteen luottavasti. Kyseessä oli viimeinen kerta, kun Leo tarkasti Lappeenrannan seurakunnan, sillä vuoden 2021 alusta Lappeenranta yhdistyy Haminan ja Kotkan kanssa Kaakkois-Suomen seurakunnaksi.

– Kirkossa tarvitaan leveämpiä hartioita, Leo sanoi muistuttaen samalla, etteivät seurakuntien papisto ja henkilökunta vähene yhdistymisessä.

SEURAKUNNAN KESKELLÄ

Tarkastukseen liittyi aamu- ja iltapalveluksia. Sunnuntaina Leo piti opetuspuheen Jumalanäidin suojeluksen kirkossa Lappeenrannan linnoituksessa. Puheessaan hän kehotti seurakuntalaisia muistamaan, että Jumalan täytyy antaa hallita nykyhetkeämme, koska suunnitelmamme tulevasta ovat kovin katoavaisia.

Jumalanpalvelusten jälkeen pidetyillä kirkkokahveilla Leo keskusteli seurakuntalaisten kanssa.

Suomen kaakonkulma on rajaseutua. Yli seitsemän miljoonan asukkaan Pietari on lähempänä kuin Helsinki. Lappeenrannan seurakunnan jäsenistä 43 pro-

Lappeenrannan kirkkoherra Timo Tynkkynen ja arkkipiispa Leo Imatran kirkossa.

senttia on venäläistaustaisia. Lisäksi seurakunnan toimintaan osallistuu paljon Venäjältä sekä Lähi-idästä muuttaneita, jotka eivät ole vielä liittyneet kirkkoon.

– Tämä kasvattaa jäsenmääräämme Kaakkois-Suomessa pitkällä tähtäimellä, Leo toteaa.

– Seurakuntien toiminta monikulttuuristuu, monikansallistuu ja monikielistyy, mutta pysymme edelleen suomalaisena ortodoksisena kirkkona.

PATRIARKAATIN RAJALLA

Tarkastusmatkallaan Leo tapasi kirkon työntekijöitä ja luottamushenkilöitä. Imatralla arkkipiispa seurueineen nautti myös rajavartijoiden vieraanvaraisuutta

Pelkolan rajavartioasemalla ja tutustui Imatran rajanylityspaikkaan.

Pitkä, metsäinen itärajamme on Leolle ennestään tuttu. Se erottaa myös Konstantinopolin ja Moskovan patriarkaattit.

– Meillä on mitä parhaat yhteydet sekä omaan ekumeeniseen patriarkaattiimme Konstantinopoliin että Moskovaan ja sen esipaimeneen **Kiriliin**. Täällä idän ja lännen rajapinnassa tunnemme sekä slaavilaisen kulttuurin että kreikkalaisen tradition. Siksi on hyvä tiedostaa, että Suomen kirkolla on hyvät suhteet koko ortodoksisen maailmaan ja kansainväliseen ekumeniaan. Kanssamme halutaan yhteistyötä, Leo sanoo.

– Patriarkaattien välillä on tilapäisiä ongelmia. Se on harmillinen, mutta ei toivoton asia. Suomen kirkko ei ole katkaisut yhteyksiä kenenkään kanssa. On syytä pitää mielessä, että kysymys Ukrainan patriarkaatin autokefaalisuudesta ei ole lähitöisin viimeaikaisista poliittisista tapahtumista, vaan Ukrainan kirkon aseman kannon ratkaisu olisi todennäköisesti tapahtunut niistä riippumattakin. Ottaa aikansa, ennen kuin tilanne asettuu.

Moskovan voimakas reaktio Konstantinopolin patriarkaattiin ei Leon mukaan ole aiheuttanut merkittävää liikettä kirkkomme venäläis- tai neuvostoliittolaistaustaisten jäsenien parissa.

– Kuvainnollisesti sanoen ehkä kourallinen ihmisiä jätti kirkkomme. Emme olisi halunneet luopua heistäkään. Toivon heidän kaikkien palaavan ortodoksisen kirkkomme. ●

Puolan ortodoksien kaksinkertainen joulu

KATOLILAISESSA Puolassa Kristuksen syntymäjuhlan torit (Jarmark Bożonarodzeniowy) valtaavat kaupunkien aukiot hyvissä ajoin ennen joulua. Meidät viime keväänä Lounais-Puolan suurkaupunkiin Wrocławiin muuttaneet joulutori yllättää runsaudellaan. Tarjolla on kaikkea käsitöitä lapsille suunnattuihin karuselleihin, satumetsiin, tonttuihin ja valokuvauspalveluihin. Yllätyn, kun torilla ei ole juuri kristillisiä viitteitä, sillä puolalaiset ovat Euroopan mittakaavassa aktiivisimpia kirkossakävijöitä. Joulukuusen juurella huomioni kiinnittyy joulupukin postilaatikkoon. Täältä kulkee posti suoraan Rovaniemen joulupukinpajalle.

Joulupukin esikuvana pidetty pyhä Nikolaos on tärkeä pyhä paikallisille, ja hän yhdistää kristittyjä myös yli kirkkokuntarajojen. Puolassa lapset saavat perinteisesti joulunmaistiaislahjat pyhän Nikolaoksen muistopäivänä 6.12. Täällä joulupukin voikin siis kohdata jouluaaton sijasta Suomen itsenäisyyspäivänä.

Puolalaisille jouluaaton ilta on kaikkein tärkein ja odotetuin, kun työnteon ja paastoamisen päätteeksi perhe kokoontuu yhteiselle jouluaaterialle. Perinteisesti pöydässä tulee olla tarjolla 12 eri kalapainotteista ruokalajia. Lapset saavat avata joululahjat ensimmäisen tähden näkyessä taivaalla. Juhla-aterian jälkeen puolalaiset menevät joulun yömessuun.

Näin siis toimivat ainakin Puolan katolilaiset, joita on yli 90 prosenttia väestöstä. Ortodokseja Puolassa on arviolta puoli miljoonaa eli parisen prosenttia, ja heistä suurin osa asuu Itä-Puolassa.

Vaikka Puolan autokefaalinen ortodoksinen kirkko päätti vuonna 2014 palata takaisin juliaanisen kalenterin mukaiseen joulunviettoon 7.1., seurakunnille jätettiin vapaus valita, kumman kalenterin mukaan ne vastaisuudessa viettävät joulua. Seurakuntien äänestystulokset vaihtelivat suurestikin hiippakunnittain.

Wrocław-Szczecin hiippakunnan seurakunnista vain yksi päätti pysyä uuden ajanlaskun mukaisessa joulunvietossa. Kyseessä on Wrocławin sydämessä, kirkkosaaren kupeessa sijaitseva Pyhän Kyrilloksen ja Metodioksen seurakunta, joka perus-

Jumalansynnyttäjän syntymän katedraali on Wrocław-Szczecin hiippakunnan pääpyhäkkö. Vieraillessamme ensimmäisen kerran Wrocławissa emme huomanneet majoittuvamme aivan ortodoksikirkon vieressä. Katolinen pyhäkkö muuttui toisen maailmansodan jälkeen ortodoksikirkoksi, mistä kertoo kirkon kyljessä oleva ikoni sekä kyltti kolmella kielellä.

Viada Wahlstén

tettiin 70-luvulla erityisesti puolan-kielisiä ortodokseja varten.

”Puolalaisille ortodokseille ja perheille, joissa toinen vanhemmista on katolilainen, on luonnollista viettää joulua 25.12. Myös jouluperinteet ovat monilta osin paikallisia. Seurakuntamme on myös ensimmäinen ortodoksiseurakunta, jossa jumalanpalvelukset ruvettiin toimittamaan puolaksi”, kertoo seurakunnan kirkkoherra Eugeniusz Bójko. Hän toimii kirkkoherrana myös toiselle samassa pyhäkössä toimivalle ukrainankieliselle seurakunnalle.

Olen helpottunut, että Wrocławista löytyy ortodoksipyhäkkö, jossa voin viettää joulua samaan aikaan suomalaisen kotiseurakuntani kanssa. Vasta muutettuamme Puolaan huomasin, kuinka omien tapojen ja sisäisen kellon muuttaminen ei olekaan niin helppoa.

”Juuri siksi pääkatedraalissa jumalanpalvelukset toimitetaan taas kirkkoslaaviksi, ja joulua vietetään tammikuulla. Seurakuntalaiset joka

tapauksessa viettäisivät sitä silloin”, kertoo eläkkeellä oleva katedraalin kirkkoherra Aleksander Konachowicz. ”Ja kaikki ovat tervetulleita mukaan palveluksiin ja juhlaan.”

Puolan ortodoksit voivat siis viettää joulua kahdesti. Ja niin jotkut tekevätkin.

Jori Mäkelä

VLADA WAHLSTÉN

Kirjoittaja on Helsingin seurakunnan opintovapaalla oleva tiedottaja, joka asuu maaliskuulle saakka perheineen Puolan Wrocławissa.

Христос рождается, славьте!

«Ибо Младенец родился нам – Сын дан нам; владычество на раменах Его, и нарекут имя Ему: Чудный, Советник, Бог крепкий, Отец вечности, Князь мира. Умножению владычества Его и мира нет предела на престоле Давида

и в царстве его...» (Ис. 9:6-7), - этими словами пророк Исайя предрёк жизнь и служение грядущего Мессии, Христа.

В православных храмах празднование Рождества Христова начинается пением и чтением этого же пророчества из 9 -й главы Книги пророка Исайи. В Рождественский сочельник мы слышим текст «С нами Бог... Людие ходящие во тьме, видеша свет велий... Живущии во стране и сени смертней, свет возсияет на вы...», - текст повествует о том, как мы под водительством рождественской звезды среди тьмы зимы вновь обретаем свет. На протяжении столетий ожидание христианами Рождества было преисполнено благодарности за воссиявший нам свет.

Наша церковь использует многие образы, открывающие понимание и помогающие воспринять тайну Рождества: Бог стал человеком, чтобы человек стал богом. Эти образы говорят о некоем обмене, выражающемся хотя бы в том, что мы ода- риваем друг друга. Христос отдал Своё богатство за нашу бедность, чтобы мы обогатились через Его Бедность. Приобретаемая посредством этого благо- словенного обмена новая жизнь является главной вестью Христианства.

В благословенном обмене Бог не заместил одно другим, но явил нам единство противоположно- стей. Если мы хотим разделить господство Христа, мы должны последовать Его примеру – служить другим. Если мы хотим разделить Его власть, мы должны пройти Его путём – путём кротости.

Рождественское евангельское чтение, в свою очередь, повествует о том, как мудрецы пришли в поисках царя иудейского, что вызвало недоволь- ство Ирода. В смятении были и Ирод, и Иерусалим. Они были в смятении, потому что свершилось нечто небывалое. Что-то как бы восстало ото сна: жизнь стала расти, а мир, наш мир затрепал по швам.

Рождество – праздник царственности и власти. Его знаками не стали дворец и блеск, но пещера и скромные ясли, открывающие всё самое суще- ственное о Родившемся Царе и Его власти. Дворец того Царя - ясли, место которым можно найти в сердце каждого из нас. Встретим же его и сделаем всё возможное, чтобы стать людьми в отношении к нашим ближним и нести радость среди скорбей и свет - среди тьмы. Вспомним и тех, кому не осталось места за праздничными столами этого мира.

Благословляя ваш Рождественский мир,

ЛЕВ

Архиепископ Хельсинки всей Финляндии

Патриарх Кирилл посетит Финляндию в следующем году

СВЯТЕЙШИЙ Патриарх Московский и всея Руси **Кирилл** посетит Финляндию 5.–7.5.2020. Визит состоится по совместному приглашению Финской Евангелическо-лютеранской церкви, Финляндской Православной церкви и Католической церкви Финляндии.

Во время визита Святейший патриарх Кирилл встретится с предстоятелями поместных церквей и обсудит с

ними актуальные вопросы. Прошлый визит предстоятеля Русской православной церкви состоялся в 1994 году.

– Для меня большая радость, что после длительного ожидания визит Его Святейшества в Финляндию состоится. Находясь на границе востока и запада, мы всегда налаживали тесные и конструктивные отношения с Русской православной церковью -

говорит предстоятель Финляндской православной церкви архиепископ **Лев**.

Через неделю после визита предстоятеля Русской православной церкви, в Турку, в рамках догматического диалога, состоится встреча представителей Евангелическо-лютеранской церкви Финляндии и Русской Православной Церкви.

Паломническая поездка в Котка

27 ОКТЯБРЯ 2019 года состоялась традиционная паломническая поездка, которую ежегодно организует Общество друзей Свято-Троицкой церкви (Helsingin Pyhän Kolminaisuuden Ystävät ry). Поездка получилась небольшой, но очень дружной компанией. В поездке с нами были протоиерей о. **Виктор Порокара** и староста Свято-Троицкой церкви **Герман Меррас**.

По дороге о Виктор рассказал нам о Свято - Никольском храме и городе Котка. Свой рассказ он сопроводил показом фотографий из книги, которую взял с собой.

После Литургии в Свято - Никольском храме прихожане устроили нам очень теплый приём. Мы были приглашены на праздничный обед в приходской зал. Чувствовалась полное единение между членами прихода - как одна семья.

Одна из прихожанок оказалась профессиональным гидом и предложила нам свою помощь. Она рассказа-

ла нам много интересного о истории прихода. Герман Меррас от имени всех паломников пригласил прихожан посетить с ответным визитом Свято-Троицкую церковь. Мы также посетили Морской музей (Suomen merit museo), где русскоязычный гид провела часовую экскурсию. Когда мы отъезжали от музея, у организаторов возник вопрос, все ли хотят посетить дачу Александра III т.к. начал

идти снег? Мы были все настолько воодушевлены, что погода не была помехой. Все проголосовали единогласно- едем!

Это был очень насыщенный день, наполненный как духовным, так и историческим содержанием. Спасибо организаторам и приходу храма Котка! Храни всех Господь!

Николай и Элина

Nimi: Maria Ojanen
Ikä: 31 vuotta
Asuu: Porissa
Ammatti: viestintäkoordinaattori
Harrastukset: partio, lukeminen, liikunta

TEKSTI JA KUVA SAARA KALLIO

Perinne riittää

ORTODOKSISUUS tuli elämäni kymmenen vuotta sitten. Tuntui heti läheiseltä ja hyvältä olla kirkossa. Minulla on vahva luterilainen tausta ja olin sielläkin kirkossa aktiivinen, mutta ortodoksisessa kirkossa tunsin, että olen tullut kotiin. Minusta tuli ortodoksisen kirkon jäsen helluntaina 2015 Porissa. Isä **Mikko Ylinen** Turun ortodoksisesta seurakunnasta liitti minut kirkkoon, koska hänestä oli tullut minulle Turussa asuessani läheinen pappi. Äitini ajoi Pohjanmaalta Poriin osallistukseen tilaisuuteen. Minulle oli valtavan iso asia, että hän halusi tulla todistamaan ortodoksisen kirkkoon liittymistäni.

Porin yhteisö on lämmin ja tiivis, ja minulle todella tärkeä. Siksi täältä tuntuisi vaikealta muuttaa pois, jos saisın muualta töitä. Täällä on pidetty kiinni hyviksi havaituista asioista, Perheleiri on vuosittain, myyjäiset kahdesti. Vuodenkierto on tuttu ja hyvä, perinteinen. Toiminnan ydin on säilynyt samana. Kirkko on minulle tärkeä, enkä voisi elää ilman sitä. On hienoa, kun pääsee säännöllisesti palveluksiin, ja käyn myös toisinaan Raumalla jumalanpalveluksissa. Matkoilla käyn mahdollisuuksien mukaan tutustumassa muihin ortodoksiin kirkkoi-

”Pyrin siihen, että elän ja teen työni rukoillen.”

hin. Kotoa löytyy paljon ikoneita ja silloin tällöin hiljennyn ikonin edessä. Pyrin siihen, että elän ja teen työni rukoillen, vaikka se onkin ihmisen heikkouden takia vaikeaa.

Meillä Porissa tiistaiseura vastaa pyhäkköyhteisön toiminnasta ja kaikki tapahtuukin seuran ”sateenvarjon” alla palveluksia lukuun ottamatta. Järjestelen kirkkokahveja ja toimin tiistaiseuran sihteereinä. Kaunein muistoni ortodoksisuudesta on, kun tulin ensimmäisen kerran ortodoksisen kirkkoon. Koin hengen kosketuksen vahvana ja itkin vuolaasti. Monta kertaa kirkossa menikin itkiessä. Mietin, laantuuko tämä koskaan. Mielestäni perinteistä täytyy pitää kiinni, mutta kirkon pitää pysyä ajassa kiinni niin, että se kiinnostaisi ihmisiä, etenkin nuoria. Uskonnonopetuksen tila Suomessa huolestuttaa. Toivon, ettemme siirry kaikki yhteiseen katsomusaineeseen. Ihmis-

ten on saatava tietoa omista juuristaan ja omista perinteistään. Kantaaottavuutta toivon kirkolta myös liittyen ilmastonmuutokseen ja pakolaisiin. Kirkon on oltava yhteiskunnallisesti aktiivinen.

Suojeluspyhäni on Neitsyt Maria, ja viime aikoina olen kokenut myös pyhän Ksenia Pietarilaisen läheiseksi luettuani hänen elämästään kertovan teoksen. Etenkin paaston aikana yritän lukea enemmän hengellistä kirjallisuutta. Uudelleen ja uudelleen luen **Serafim Sepälän** *Tie ylösnousemukseen* -teosta, johon palaan aina pääsiäispaaston aikaan. Töissä ja harrastuksissa en peittele ortodoksisuuttani. Se tulee ilmi ja minusta on ihanaa, että ihmiset ovat kiinnostuneita ortodoksisuudesta ja kyselevät. Voin omalla olemuksellani tuoda kirkkoa esiin ja edustaa sitä. Koen sen tärkeäksi ja ehkä se on jossain mielessä lähetystyötä. Kirkko on auttanut elämäni eri vaiheissa. Synnintunnustus on yksi tärkeimmistä sakramenteista. Joskus tulee todella suuri tarve katumuksen sakramentille, sillä se keventää. Mielestäni kirkon ei tarvitse muuttua. Miten hieno monitahvuotinen perinne meillä onkaan! Sen pitää riittää. ●

Sinä ilmestyit tänään maailmalle, ja Sinun valkeutesi, oi Herra valaisi meidät, jotka sen tuntien veisaamme Sinulle: Sinä, lähestymätön Valkeus, tulit ja ilmestyit meille. *Kontakki, 4 säv.*

”Valolla ja liekillä on ollut kristillisyydessä merkittävä asema aivan sen alusta asti.”

*Damaskinos
Ksenofontoslainen
sivu 29*

Lucia-neito kruunataan myös ortodoksien parissa.

LUCIA, VALONTUOJA

TEKSTI MIRVA BROLA KUVA VLADA WAHLSTÉN

■ Lucian päivä 13. joulukuuta on tärkeä juhlapäivä Ruotsissa ja suomenruotsalaisten parissa. Ruotsissa Lucian juhlapäivää vietetään valon juhlanä, jolloin nuoria neitoja puetaan valkoisiin, punavöisiin mekkoihin ja kruunataan kynttilöin. Perinne on levinnyt Suomeenkin. Pyhää neitsytmarttyyri Lucia Syrakusalaista kunnioitetaan myös ortodoksisen kirkon pyhänä esirukoilijana.

Kuka Lucia oli? Hän syntyi Italian Syrakusassa vuonna 283 varakkaan perheen tyttärenä ja kuoli keisari Diocletianuksen vainoissa vuonna 304. Lucian isä oli kuollut, ja myös hänen äitinsä sairastui vakavasti. Lucia rukoili pyhää neitsytmarttyyri Agathaa, joka ilmestyikin hänen uneensa. Äiti parantui, ja tytär päätti omistaa elämänsä Jumalalle.

Lucia purki kihlauksensa ja möi myötäjaisensä jakaen varat köyhien hyväksi. Tästä raivostunut jätetty sulhanen ilmoittoi Lucian kristittyinä. Tuomioistuimen edessä Lucia pysyi horjumattomana. Lopulta sotilaat katkaisivat hänen päänsä.

Pyhään Luciaan liitetään monia tarinoita. Hänen nimensä tulee latinan sanasta lux, valo. Legendan mukaan eräs kosija ihaili hänen kauniita silmiään, jolloin Lucia torjui tämän repimällä silmänsä päästään ja antamalla ne kauhistuneelle kosijalle.

Suomen ortodoksien parissa Lucia-neito on tapana kruunata ainakin Helsingissä ruotsinkielisen ehtoopalveluksen yhteydessä Kotikirkossa. Nykyisin tapahtumasta vastaa suomenruotsalaisten ortodoksien yhdistys Heliga Lucias Gemenskap, jonka puheenjohtaja **Marie-Louise Litonius** muistaa kruunauksen alkaneen 80-luvun puolivälissä.

– Ensimmäistä tapahtumaa olivat järjestämässä isä **Timo Lehmuskoski** ja hänen vaimonsa **Tarja**. Silloin meillä oli Luciana aivan pieni tyttö. 90-luvulta lähtien Luciana on ollut hieman vanhempi, noin yläasteikäinen. Pyhä Luciahan oli kuollessaan nuori, Litonius kertoo.

– Itselleni pyhä Lucia on hyvin tärkeä pyhä. Hän on valontuoja pimeään joulun aikaan, jolloin voimme uskoa hyvään tulevaisuuteen.

Ortodoksinen Lucia-neito on monesti löytynyt ruotsinkielisen uskonnonopettajan välityksellä. Hänestä ei ole äänestetty, eikä häntä ole valittu kauneuden vaan tehtävään sopivuuden perusteella.

Tämän vuoden suomenruotsalainen Lucia-neito on jo ehditty kruunata juhlaaatonä, mutta Lucia-juhliä vietetään myös muualla, kuten Trapesassa Espoon keskuksessa pe 13.12. klo 10–11 sekä Hämeenlinnassa 13.12. klo 17 alkavan ehtoopalveluksen yhteydessä.

Kynttilät ortodoksisessa perinteessä

Kirkkokynttilä kantaa monia merkityksiä, opettaa pappismunkki Damaskinos Ksenofontoslainen.

TEKSTI DAMASKINOS KSENOFONTOSLAINEN KUVAT HEIKKI SANTASALO JA ALEKSEI SAVELJEFF

Yksi ortodoksisen kirkon huomattavimpia piirteitä on runsas kynttilöiden käyttö. Elävä liekki valaisee kaikkia suomalaisia ortodoksisia kirkkoja. Esimerkiksi Athosvuoren luostareissa ei käytetä lainkaan sähkövaloja, vaan koko kirkkosali valaistaan kynttilöillä ja lampukoilla. Pienempiä kirkkokynttilöitä on Suomessa totuttu kutsumaan tuohuksiksi: sana tarkoittaa alun perin pientä tuohipärettä.

Kynttilän liekit luovat jumalanpalvelukseen tietysti ainutlaatuisen tunnelman, mutta ortodoksisessa perinteessä kynttilöiden merkitys ei rajoitu vain tähän. Tuohusten sytyttäminen on merkittävä osa ortodoksista hartausperinnettä – ei ainoastaan kirkkorakennuksissa, vaan myös omissa kodeissa.

Pyhittäjä Serafim Sarovilaisella oli tapana sytyttää tuohuksia niiden ihmisten puolesta, jotka olivat pyytäneet häneltä

esirukouksiaan, ja siksi hänen keljansa täytyikin kynttilöiden liekeistä.

Kun sytytämme kirkossa kynttilän, teemme sen sanattoman rukouksen merkiksi: vaikka omat sanamme eivät jatkuisi koko kynttilän palamisen aikaa, teke liekki sen puolestamme. Jos emme pysty muiden velvollisuuksien takia osallistumaan kaikkiin kirkon jumalanpalveluksiin, saamme Jumalan armoa silläkin, että piipahdamme edes nopeasti sytyttämässä

Kun sytytämme kirkossa kynttilän, teemme sen sanattoman rukouksen merkiksi.

tuohuksen. Kynttilöiden vieminen ikonin eteen saattaa olla myös kiitoslahja jonkin rukouksen täyttymisestä. Syitä kynttilöiden sytyttämiseen on siis monia.

SÄTEILEVÄ KRISTUKSEN VALO

Miksi kirkko on valinnut nimenomaan kynttilän tämän aineellisen rukouksen välineeksi? Valolla ja liekillä on ollut kristillisyydessä merkittävä asema aivan sen alusta asti. Tuohuksen pimeyden valaiseva liekki on kuva Kristuksesta. Siksi ennenpyhitettyjen lahjain liturgiassakin pappi siunaa kansaa palavalla kynttilällä lausuen ”Kristuksen valo säteilee kaikille”.

Toisaalta meidän oma tehtävämme on valaista tuolla Jumalan armon valolla koko maailma, kuten evankeliumi kehottaa: ”Näin loistakoon teidänkin valonne ihmisille, jotta he näkisivät teidän hyvät tekonne ja ylistäisivät Isäänne, joka on taivaissa” (Matt. 5:16). Toisaalta tulenliekki muistuttaa meitä helluntaina tulisten kielten muodossa laskeutuneesta Pyhästä Hengestä sekä omasta palavasta rakkautestamme Jumalaa kohtaan.

Entä miksi ortodoksisessa kirkossa painotetaan sitä, että tuohukset on tehty nimenomaan mehiläisvahasta eikä esimerkiksi steariinista? Pyhä Simeon Tsalonikalainen (n. 1381–1429) painottaa, että mehiläisvahan käytöllä on oma symboliikkansa: vahakynttilän sytyttäminen on muistutus pyrkimyksestämme sielun puhtauteen.

Mehiläisiä on pidetty jo muinaisuudesta asti ahkeruuden esikuvina, jotka etsivät hyväntuoksuisista kukista siitepölyä omaan toimintaansa. Siksi ihmisenkin tulisi mehiläisten tavoin etsiä kaikkialta hyvyttä ja sielulle hyödyllisiä asioita, eikä – pyhittäjä Paisios Athosvuorelaisen sanoin – olla kärpänen, joka lentää lantakasoihin. Vahakynttilän polttamisesta seuraa myös hyvää tuoksua, joka pyhän Simeonin mukaan muistuttaa meitä rukouksen kautta yllemme koittavasta Jumalan armosta.

KUROTTAUTUMISTA TAIVASTA KOHTI

Vahalla on myös muita merkitysulottuvuuksia. Kirkkoisien perinteessä ihmisielua on usein kutsuttu vahaksi, johon erilaiset aistihavainnot painavat sinetilleen muistikuvia. Pyhä Simeon Tsalonikalainen kuvailee taipuisan mehiläisvahakynttilän muistuttavan ihmisielua, johon hyveet tai yhtä lailla paheetkin voivat painaa oman jälkensä. Tuohuksen sytyttäminen pystyasentoon voikin painottaa meille sitä, että meidän tulee seistä vakaana hyveessä ja kurottaa ainoastaan taivasta kohti hyveellisen elämämme kautta.

Näistä kirkon pyhien tarjoamista muistutuksista kynttilän moninaisista merkityksistä voimme pitää mielessämme edes yhden joka kerta, kun sytytämme tuohuksia kirkossa tai osana omaa rukoustamme kotialttarin ääressä. Samalla voimme lausua rukouksen jonkun tietyn aiheen tai henkilön puolesta.

Suomen ortodoksinen kirkko on siitä onnellisessa asemassa, että Lintulan luostari valmistaa sen käyttöön korkealaatuisia mehiläisvahatuohuksia. Sen lisäksi, että ne on valmistettu puhtaista raaka-aineista, niiden valmistuksessa on jo koko kynttilä kyllästetty sisariston rukouksilla. Tuohusten valmistaminen on sisariston tärkein tulonlähde, ja siksi jokainen rukoussyntyä myös tukee luostarin toimintaa ja sitä kautta vahvistaa koko kirkkoa ja Suomenmaata kannattelevia esirukouksia. ●

Artikkeli on alun perin julkaistu www.ort.fi-sivustolla.

Kun kaikki päättyy

Kristuksen toisesta tulemisesta on sekä oikeaa että väärää opetusta. Esimerkiksi ilmestyskirjaa ei pidä lukea liian sanatarkasti.

TEKSTI MATTI P. PULKKINEN KUVA WIKIMEDIA COMMONS

Kun Kristus oli ensimmäisen keran keskellä, hän oli orja. Kun Hän palaa, Hän on kaikkeuden kuningas. Jumala loi maailman olemattomuudesta olemisen tilaan, ja kun on tullut aika, maailma lakkaa olemasta.

Kristuksen toinen tuleminen ja siihen liittyvä maailmanloppu ovat suuria mysteereitä. Tähän mysteeriin liittyvää oppia kutsutaan eskatologiaksi. Venäläinen teologi **Sergius Bulgakov** on todennut, että ainoa Jeesuksen toiseen tulemiseen liittyvä ortodoksinen dogmi sisältää uskontunnustukseemme. Kristus ”on kirkkautensa tuleva tuomitsemaan eläviä ja kuolleita, ja jonka valtakunnalla ei ole loppua.”

Erilaiset, toisinaan ristiriitaisetkin ajatukset maailmanlopusta, viimeisestä tuomiosta ja tuonpuoleisesta kuuluvat kirkon perinteeseen. Joihinkin virheisiin ja harhaoppeihin tehdään silti pesäero.

PELASTUVATKO KAIKKI?

Ajatus siitä, että olisi helvetti, jossa Saatanan pitäisi valtaa iankaikkisesti, on kyseenalainen. Voisiko Saatanan ylläpitää iankaikkisesti Jumalan vallasta riippu-

matonta, itsenäistä pahan valtakuntaa?

Merkittävä varhainen kirkkoisä Origenes epäili tätä. Valitettavasti hän oletti joitain asioita liian rohkeasti ja opetti, että kaikki luodut, jopa demonitkin, pelastuvat lopulta. Hän päätteli, että koska Kristus rakasti ja sääli luotuja, hän ei mitenkään voisi jättää pahimpiakaan syntisiä ikuisen kadotukseen.

Opetus yleisestä pelastuksesta tunnetaan kreikankielisellä nimellä apokatastasis. Se tuomittiin harhaopiksi Konstantinopolin toisessa kirkolliskokouksessa vuonna 553.

Opin virhe oli yrittää selittää järjellä Kristuksen tuomiovaltaan kuuluvia asioita.

Pyhä Gregorios Nyssalainen piti mahdollisena, että oman aikansa kestävä piina puhdistaa sielut ja tarjoaa pelastuksen. Jumala voi pelastaa

kaikki, jos haluaa, ja voimme rukoilla tätä. Jumalan ratkaisu on silti meiltä salattu. Venäläinen metropoliitta **Ilarion Alfejev** onkin sanonut ytimekkäästi, että kysymys yleisestä pelastuksesta ei kaipaakaan spekulatioita vaan rukousta.

Kiirastuli, ajatus paikasta tai tilasta, jossa tuli puhdistaa ihmisen synneistä,

kuuluu oleellisesti roomalaiskatolisen kirkon opetukseen. Joskus katoliset teologit perustelevat dogmia kiirastulesta Gregorios Nyssalaisen ajatuksella tuskasta, jota synneistä puhdistuminen tuottaa.

Ortodoksinen kirkko ei jaa katolisten käsitystä, joka on 1100-luvulla syntynyt oletus. Dogmi kiirastulesta ei kuitenkaan ole ortodoksiselta kannalta harhaoppia. Sen taustalla on ajatus, että kuolleet saavat syntiensä mukaan erimittaisia kiirastulituomioita, aivan kuin lakia soveltavassa maallisessa tuomioistuimessa.

Ortodoksit vierastavat tällaista selitystä, jossa ihmismaailman käytäntöjen ajattellaan toimivan myös Jumalan valtakunnassa. Valitettavasti dogmi kiirastulesta on historiallisesti ollut suuri este kirkkojen lähentymiselle, vaikka se onkin opillisesti vähäpätöinen erimielisyys.

TUHATVUOTINEN VALTAKUNTA

Ortodoksit ja roomalaiskatoliset ovat yksimielisiä paljon tärkeämmästä asiasta. Ajatus Kristuksen hallitsemasta tuhatvuotisesta valtakunnasta maan päällä on harhaoppia. Myöskään luterilaiset eivät hyväksy Johanneksen ilmestyksen jakeiden 20:1–10 kirjaimellista tulkintaa.

Ilmestyskirjan mukaan enkeli lukitsee Saatanan syvyiksiin tuhanneksi vuodeksi, jonka ajan Kristus hallitsee maata yhdessä

*Jumalan
valtakunnan tulon
aikaa ei tiedä
kukaan muu
kuin Isä*

Pyhän Katariinan luostarissa Siinailla säilytetään viimeisen tuomion ikonia 1100-luvulta. Kristuksen rinnalla on kaksitoista apostolia. Kristuksesta lähtevä tulinen virta vie tuomitut kadotukseen. Enkeli puolustaa keihäällä tuomion vaakaa, jonka tasapainoa demonit yrittävät häiritä.

marttyriin kanssa. Tuhannen vuoden kuluttua Saatana lasketaan joksikin aikaa vapaaksi. Seuraa lopullinen taistelu, jossa Saatana käytyreineen murskataan ja suljetaan lopullisesti tuliseen järveen.

Kiliasmiksi kutsutaan harhaoppia, jossa opetetaan, että Kristuksen valtakunta lakkautetaan hetkeksi. Vaikka muutamat varhaisimmista kirkkoisista lukivatkin Johanneksen ilmestystä näin, jo Konstantinopolin ensimmäisessä kirkolliskokouksessa vuonna 381 uskontunnustuk-

seen lisättiin tärkeä säe ”jonka valtakunnalla ei ole loppua”. Symbolien ja vertausten täyttämässä Johanneksen ilmestyksessä tuhat vuotta merkitsee iäisyyttä.

Monet protestanttisista kirkoista irtautuneet lahkot ovat kiliasteja. Jotkut niistä kannattavat 1830-luvulla syntyneitä odotusta pian tapahtuvasta uskovaisten ylöstempauksesta lopun ajan merkinä (1. Tess. 4:17). Eripuraa aiheuttaa kuitenkin se, tapahtuuko uskovien ottaminen taivaaseen ennen vai jälkeen tuhat-

vuotisen valtakunnan. On surullista, jos 1. Tessalonikalaiskirjettä ei lueta pitämällä. Sen seuraavassa luvussa Paavali kehottaa tessalonikalaisia lopettamaan maailmanlopun ennustamisen (1. Tess. 5:1–11).

MAAILMANLOPULLA PELOTTELU

Johanneksen ilmestys päättyy Jeesuksen vakavaan varoitukseen niille, jotka haluaisivat lisätä jotain ilmestyskirjaan (Ilm. 22:18). Varoituksen unohtavat, jotka ennustelevat sitä, milloin Kristus palaa. Raamattu lupaa, että Hän palaa, mutta ajankohtaa ei tiedä kukaan.

Lopun aikoja povaavat raamatuntulkinnat ja näyt ovat kasvua hakevien lahkosten tehokas keino värvätä käännyttäjiä. Raamatun mielikuvituksellisilla tulkinnoilla luodaan kauhunäkyjä lähestyvistä kauhun ja tuomion päivistä. Pelokas ihminen seuraa johtajaa kyselemättä, ja siksi kiliastiset lahkot usein menestyvät, kunnes maailmanlopun päivämäärä on mennyt ohi.

Vaikka Jeesus sanoi selvästi, että Jumalan valtakunnan tuloa ei tiedä kukaan muu kuin Isä (Matt. 24:36), vuosisatojen kuluessa maailmanlopusta on laadittu tuhansia keskenään ristiriitaisia ennustuksia.

Lopun ajan profetioihin perehtymiseen ei kannata tuhlaa aikaansa. Lahkojen ennustuksilla on runsaasti samankaltaisuuksia. On tavallista yrittää löytää Raamatusta laskukaavoja, jotka paljastaisivat maailmanlopun päivämäärän.

On myös tavallista etsiä Raamatussa mainittuja lopun ajan merkkejä omasta ajasta. Ennustuksia vahvistetaan usein näyillä ja enneunilla. Suomalaisissa maailmanlopun ennustuksissa on ollut tavallista nostaa maamme erityisasemaan maailmanhistoriassa.

Koska Johanneksen ilmestys herättää väärin ymmärrettynä helposti pelkoa, sitä ei lueta ortodoksisissa jumalanpalveluksissa. Pelko on kuitenkin turhaa, koska ilmestyksessään Johannes kuvaa Kristuksen lopullista voittoa, joka on uskovien pelastus. ●

Juttusarja päättyy.

Kristus föds, sjung Guds lov!

”Ty ett barn har fötts, en son är oss given. Väldet är lagt på hans axlar, och detta är hans namn: Allvis härskare, Gudomlig hjälte, Evig fader, Fredsfurste. Väldet skall bli stort, fredens välsignelser utan gräns för Davids tron och hans rike.” Med dessa ord förut-

spådde profeten Jesaja den kommande Messias, hans liv och uppgift.

I den ortodoxa kyrkan inleds julfirandet med att vi sjunger och läser ur Jesajas bok, kapitel åtta och nio. På julaftonen hör vi texten *”Gud är med oss... Det folk som vandrar i mörkret ser ett stort ljus, över dem som bor i mörkrets land strålar ljuset fram.”* Texten berättar om hur julstjärnan än en gång leder oss att finna ljuset mitt i vinterns mörker. I århundraden har det kristna julfirandet uppfyllts av tacksägelse för det ljus som vederfarits oss.

Vår kyrka erbjuder många bilder för att vi skall kunna förstå och ta del av julens mysterium, att Gud blev människa för att människan ska kunna bli gudomlig. I dessa bilder rör det sig om ett slags byteshandel, som också återspeglas i att vi ger gåvor åt varandra. Kristus bytte sin rikedom mot vår fattigdom, för att vi skulle berikas av hans fattigdom. Det nya liv som vi kan nå genom denna välsignade byteshandel är ett centralt budskap i kristendomen.

I den välsignade byteshandeln har Gud inte bytt en sak mot en annan, utan han visar oss hur motsatserna

förenas. Vill vi bli delaktiga av Kristi herravälde, ska det ske enligt hans exempel – genom att tjäna andra. Vill vi bli delaktiga av hans makt, ska vi följa honom på hans ödmjuka och milda väg.

Julevangeliet skildrar hur de vise männen kom för att söka judarnas konung, och hur Herodes blev missnöjd. Herodes och hela Jerusalem var upprörda. De var upprörda för att något helt nytt höll på att hända. Någoting vaknar som ur sömnen: livet börjar spira och världen, vår värld, börjar knaka i fogarna.

Julen firar ett kungarrike och dess makt. Men festens kännetecken är inte palats och prål utan en grotta och en enkel krubba. De berättar allt det väsentliga om den Konung som föddes den första julen och om hans välde. Kungens palats är en krubba, som kan ta sin boning i hjärtat hos var och en av oss. Må vi ta emot denna krubba och göra allt som står i vår makt för att visa våra närmaste medmänsklighet och bringa glädje där sorg råder och ljus i mörkret. Må vi också minnas dem som inte ryms med vid denna världens högtidsbord.

Med välsignelse och önskan om julfrid,

Leo

Ärkebiskop av Helsingfors och hela Finland

Låt oss be – på svenska

I somras publicerades en ortodox gudstjänsthandbok och en ortodox bönbok på svenska.

TEXT KYRKOHERDE ALEKSEJ SJÖBERG FOTO VLADA WAHLSTÉN

En av mina favoritpoeter är **W. H. Auden**. Han dog 1973 och var känd för ett författarskap med ovanlig stilistisk och tematisk bredd. Dessutom var Auden kristen och en aktiv gudstjänstbesökare. Från år 1968 engagerade den amerikanska episkopala kyrkan Auden i en kommitté som hade uppdraget att förnya psaltarens språkdräkt. Målet var att göra psaltaren mer tillgänglig för den moderna engelskspråkiga läsaren. Auden deltog i arbetet men tyckte så illa om det moderniserade gudstjänstspråket att han, medan han fortfarande satt kvar i kommittén, slutade gå i sin egen episkopala församlings gudstjänster. Bönen, menade Auden, skall vara en länk mellan de redan döda och de ännu ofödda. ”Det kräver ett tidlöst språk som, i praktiken, betyder ett dött språk” skrev Auden till en kollega i kommittén. De sista åren av sitt liv besökte Auden därför gudstjänster i en rysk ortodox kyrka. Där förstod han inte ett ord. Det var ett överraskande beslut av en människa som hela sitt liv sysslade med något så hopplöst semantiskt som poesi.

I somras publicerade Suomen ortodoksiska kulttuurikeskuksen säsättiö en ortodox gudstjänsthandbok, *Hieratikon*, och en ortodox bönbok, *Ortodoxa böner*, på svenska. Översättningarna i båda böckerna är nya. Auden hade blivit besviken om han sett de svenska liturgiska översättningarna. Språket i böckerna är modern, vacker, svenska; någonting man gärna använder som länk till sina samtida.

Titeln Hieratikon är en grekisk term som lämnats oöversatt. Men underrubriken ”Gudstjänstbok för präst och diakon” berättar vad det är frågan om. Den innehåller afton- och morgongudstjänster som de firas på vardagar och fester, vigilia, Johannes Chrysostomos' och Basileios den stores liturgier, och de förutinvigda gåvornas liturgi för stora fastan. Hieratikon har också ett urval växlande texter för gudstjänsterna. Ortodoxa böner är en mindre bok med ett urval av de vanligaste bönerna. Här hittar man kvälls- och morgonböner, men också böner och sånger för kyrkoårets fester och fastor.

Förutom att de liturgiska texterna fått en vacker svensk språkdräkt har Hieratikon det företrädet att översättningen från grekiskan är korrekt och ofta prövad i diskussion med specialister i både grekiska och svenska. Böckerna är redigerade av prosten **Mikael Sundkvist**. Han har själv översatt en hel del men utgåvorna bygger på ett långt översättningsprojekt och ett grundligt arbete med de liturgiska frågorna. Jag vill påstå att detta är den hittills mest välgjorda översättningen av ortodoxa liturgiska texter i Norden.

Till sist ett smakprov ur de svenska gudstjänsttexterna, troparion vid Kristi födelse: *Din födelse, Kristus, vår Gud, fick kunskapens ljus att gå upp i världen. De som dyrkade stjärnor lärde sig genom en stjärna att tillbe dig, rättfärdighetens sol, och förstå att du är Soluppgången från höjden. Herre, ära vare dig.* ●

Ett smakprov ur troparion vid Kristi födelse: Din födelse, Kristus, vår Gud, fick kunskapens ljus att gå upp i världen.

Laitos lakkaa, konservaattori säilyy

TEKSTI MIRVA BROLA KUVA KONSERVINTILAITOS

Antti Narmala olisi toivonut konservointilaitoksen jatkavan toimintaansa.

Valamon konservointilaitoksen toiminta päättyy vuoden lopussa, mutta kirkkokunnan palveluksessa säilyy osa-aikainen konservaattori. Kirkolliskokous myönsi marraskuussa määrärahan tehtävään.

Valamon luostarin johtokunta päätti konservointilaitoksen lakkautuksesta lokakuussa. Syynä oli kirkollishallituksen viime huhtikuun päätös, ettei konservointilaitokselle enää myönnetä avustusta.

Avustuksen vuosittainen määrä on ollut 90 000 euroa. Tästä huolimatta konservointilaitoksen tulos on ollut jo pitkään useita kymmeniä tuhansia euroja tappiollinen. Luostari näki, ettei sillä ole edellytyksiä jatkaa tappiollista toimintaa.

Luostarin johtaja, arkkimandriitta **Sergei** vetosi kirkolliskokouksen alussa

laitoksen puolesta. Sergein mukaan syrjäinen sijainti koitui konservointilaitoksen kohtaloksi. Nykyisin Suomessa toimii lukuisia alan yksityisyrittäjiä, jotka ovat kaupungeissa helpommin tavoitettavissa.

Sergei esitti kirkolliskokoukselle 30 000 euron avustusta luostarille siten, että summa käytettäisiin johtavan konservaattorin palkkakustannuksiin. Näin konservaattorin osaaminen säilyisi kirkkokunnan käytössä ja hän voisi toimia seurakuntien asiantuntija-apuna.

Huoli kaikui tällä kertaa kuuleviin korviin. Kirkolliskokouksen sivistysvaliokunta korosti mietinnössään kirkon lakisääteistä vastuuta aineellisesta kulttuuriperinnöstä. Valiokunta edellyttikin, että kirkolla tulee olla kirkon kustantama ja sen alainen kokoaikainen johtava konservaattori.

Konservaattorin tehtäviksi lueltiin kirkollisten esineiden konservoinnin koordinointi, ohjaaminen, konsultointi ja valvonta sekä konservointilaitoksen arkiston hallinta. Valiokunnan mukaan kirkolla tulee myös olla yhtenäinen ohjeistus, ja seurakunnantarkastuksiin tulee liittää konservoinnin tarpeen arviointi.

Kirkolliskokouksen talousvaliokunta yhtyi sivistysvaliokunnan näkemykseen ja päätyi varaamaan 30 000 euroa osa-aikaisen konservaattorin palkkaamiseen vuoden 2020 alusta osana kirkon keskusrahaston ensi vuoden talousarviota sekä vuosien 2021–22 taloussuunnitelmaa.

Talousvaliokunta linjasi myös, että seurakunnille kohdennettavien konservointiavustusten myöntäminen edellyttää kirkon konservaattorin lausuntoa. Näihin avustuksiin on varattu 70 000 euroa.

”NÄKYMÄT VALOISAMMAT”

Konservointilaitoksen ainoa jäljellä oleva työntekijä, johtava konservaattori **Antti Narmala** pitää päätöstä tilanteeseen nähden voittona, josta kirkkokunta ja kulttuuriperintö hyötyvät.

– Kulttuuriperinnön säilyttäminen on ollut vaakalaudalla. Nyt näkymät ovat valoisimmat, Narmala arvioi.

– Osa-aikaisuus on talouden sanelemaa. Muutoin varsinaiseen konservointitoimintaan olisi jäänyt vähemmän rahaa. Nyt pääsemme aika hyvin teettämään konservointityötä.

Hän on tyytyväinen myös konservointitarpeen sitomiseen seurakunnantarkastuksiin, mikä on uusi asia.

– Totta kai akuutteja kohteita hoidetaan ensin. Niitä ovat esimerkiksi Hämeenlinnan pääkirkko ja Ahveniston ikonostaasi.

Kirkolliskokous päätti lisäksi, että kirkollishallituksen on selvitettävä konservointilaitoksen laitteiston ja muun omaisuuden omistussuhteet ensi toukokuuhun mennessä.

Suomen valtio rakennutti aikoinaan konservointilaitoksen tilat erityisesti ortodoksisen kirkon tarpeisiin. Tilat vihittiin käyttöön 1984. Valamon luostari pyrkii vuokraamaan tilat yksityiselle taholle konservointitoimintaa varten.

Konservointilaitoksen sulkemispäätös koskettaa myös Helsingin seurakuntaa, jonka pääpyhäkössä Uspenskin katedraalissa aloitettiin vuoden 2018 alussa ikonostaasin korjaus- ja konservointihanke. Ikonostaasin ikoneista 10 on ehditty konservoida Valamossa ja 12 on konservoinnissa.

Lopetuspäätös merkitsee, että seurakunnan täytyy etsiä yksityinen konservaattori konservoimaan loput ikonit. ●

Henrik Wikström

MITÄ JEESUS TEKISI? KIRKKO JA 2000-LUVUN KAPINA.

Gummerus 2019

Henrik Wikströmin teos Mitä Jeesus tekisi koostuu lyhyistä kirjoituksista, jotka käsittelevät niin uskoa, rakkautta, Jumalaa kuin kirkon sanomaa. Henkilökaarti on laaja. Sivulla seikkailee monenkirjava joukko aina teologi Dietrich Bonhoefferista Motörheadin solisti

Lemmy Kilmisteriin. Näistä langoista muodostuu monimuotoisuudessaan selkeä kokonaisuus, jonka sanoma ei häviä yksityiskohtien joukkoon.

Kirjoituksissaan Wikström suomii omaan laiskanpulskeaan keskinkertaisuuteen turtunutta kansankirkkoa, joka syyllistyy hampaatomaan jumalapuheeseen, koettaa olla loukkaamatta ketään ja surffaa kunkin hetken mediaseksikkäiden teemojen aalloilla. Tämä vesittää kristinuskon vallankumouksellisen sanoman ja jumalallisen alkuperän.

Wikströmin mukaan eri aikakausien henkilöt ja ideologiat tahtovat nähdä Jeesuksessa juuri kenet haluavat. Toisille hän on kaikkia rakastava liberaali cityvihreä Jeesus, toisille "jenkki-auton avolavalla AR15 -rynnäkökiväärillä syntisiä kurittava Messias". Ongelmalliseksi tämä tulee ajan kuluessa ja ideoiden vaihtuessa: vanha poistetaan ja kokonaisuus brändätään uudelleen. Aikojen saatossa alkuperäistä kuvaa ei enää tunnista kaikkien kerrosten alta.

Miten tämä koskee meitä ortodokseja? Ortodoksilukijan kulmakarvat kohoavat väkisin kin Wikströmin mainitessa Kristuksen käsit-

teenä olevan vain "jonkinlainen uskonnonfilosofinen taustakangas", oman aikansa urbaaneille älyköille suunnattu brändi. Jumaludesta riisuttu Kristus on meille mahdollisuus. Wikströmin kuvaama Pitkätukkainen Punkkari on samaan aikaan Kunnian kunigas, Kristus, ihmiseksi tullut Jumala.

Kirjoittaja on evankelis-luterilaisen kirkon jäsen ja kirja käsittelee teemaansa juuri tästä näkökulmasta. Sanomaltaan se on yleispätevä: meidän ortodoksienkin tulisi varoa, ettemme kiinnitä liikaa huomiota uskomme toisijaisiin asioihin Kristuksen ylönousemisen ilosanoman julistamisen sijaan. Kirja on varoitus myös siitä, miten Kirkon ei tule olla jokin mielittävä palveluntuottaja, joka on latistettu tarjoamaan elämyksiä.

Kirja on tajuntaa laajentava kokonaisuus, joka jää mieleen. Se haastaa, väittelee, kritisoi mutta tekee kaiken tämän rakkaudesta. Kaikille teos ei varmasti ole mieleen. Kuitenkin jokaisen, joka tahtoo suhtautua vakavasti kristinuskoon, tulisi lukea se.

JASO PÖSSI

Uspenskin katedraalikuoro ja papisto, joht. Varvara Merras-Häyrynen

KAIKKEIN PYHIN JUMALANSYNNYTTÄJÄ PELASTA MEIDÄT

UKK 150.

Uspenskin katedraalikuoron uunituore levy tarjoaa kuuntelijalle kauniin ja tasapainoisen ohjelmistokokonaisuuden: levyllä soi kaksi laajaa teosta, Akatistos Jumalansyntyäjälle ja Mikko Sidoroffin (s. 1985) Rukouspalveluksen Kozelštšanin Jumalanäidin ihmeitekeväälle ikonille. Kuoron lisäksi äänitteellä ovat mukana pastori Teo Merras, yli diakoni Juhani Lampinen ja pastori Mikko Leistola. Helsinkiläisille ortodokseille perin tutut äänet tuovat levyn lähelle, ikään kuin sen myötä palanen kotiseurakunnan katedraalin pyhyttä tulisi kuuntelijan kotiin.

Mutta on levyistä enemmäksikin! Varvara Merras-Häyrynen johtama katedraalikuoro ei ole koskaan pelännyt haasteita. Sellainen on ennen kaikkea Sidoroffin vuonna 2016 valmistunut Rukouspalvelus. Teoksen sävelkieli on paitsi rukouksellisen harrasta, myös kohtuullisesti modernia. Sävellyks tarjoaa eiammattilaiskuorolle kosolti teknisiä haasteita, jotka kuoro selvittää kunniallisesti. Merras-Häyrynen ei ole säästännyt vaivojansa kuoron harjoittamisessa ja siksi lopputulos on nautittava. Muutamat sameat harmoniat ja rytmiset epätarkkuudet voidaan säilyttää live-äänityksen kontolle. Erytymämaininnan ansaitsee Teo Merraksen pakotteettomasti soiva lyyriinen tenori ja musikaalinen resitointi.

Ensimmäinen akatistos, hymnirunoelma, laadittiin Jumalansyntyäjälle todennäköisesti Romanos Melodoksen kirjoittamana 600-luvulla Konstantinopolin vapauduttua vihollisten piirityksestä. Akatistos kaikkein pyhimmälle Jumalansyntyäjälle on runollinen ylistys Jumalanäidille ja sen hengellinen riemu innoittaa Uspenskin katedraalikuoron parhaimpaansa. Tämän levyn soisi kuuluvan jokaisen ortodoksin levyhyllyyn.

RISTO NORDELL

SEURAKUNNAN KIRJASTO
Liisankatu 29 A 2. krs.,
puhelin 09 85 646 180
Aukioloajat ma-ti klo 10-15,
ke-to 15-19

FÖRSAMLINGSBIBLIOTEKET
Elisabetsgatan 29 A, II vån.,
tel. 09 85 646 180
Öppet mån-ti 10-15, on-to 15-19

PARISH LIBRARY
Liisankatu 29 A, tel. 09 85 646 180
Open Mon-Tue 10-15, Wed-Thu 15-19

Kirjasto on suljettu 23.12.2019-
6.1.2020. Hyvää joulua!

SUUREN VAINON VIIMEISIÄ UHREJA

Pappismarttyyri Sergei Metšov (24.12.)

TEKSTI MATTI P. PULKKINEN

VIIME numerossa esiteltiin uusmarttyyri Johannes Kotšurov, jonka murhan aikoihin kommunistihallinto oli vasta kuuden päivän ikäinen. Pappismarttyyri Sergei Metšov ammuttiin jouluaaton vastaisena yönä sotatalvelena 1941 – gregoriaanisessa kalenterissa 6.1.1942. Kirkkoja oli alettu taas avata. Stalin pelkäsi ja haki tukea kirkosta. Vaikka vaino ei loppunut Neuvostoliitossa koskaan kokonaan, pahin oli jäänyt taakse.

Sergei Metšov in isä oli tunnettu moskovalaispappi Aleksi Metšov, jolle vuonna 1892 syntynyt poika oli hyvin rakas. Isän toive pojan papin urasta oli salainen. Se täyttyi, kun Moskovan yliopiston kirkkohistorian professori Sergei Smirnov johdatti nuoren miehen ortodoksisen opin rajattomaan maailmaan.

Ensimmäisen maailmansodan sytyttyä vuonna 1914 Sergei jätti opintonsa ja lähti vapaaehtoiseksi sairaanhoitajaksi kenttäsairaalaan. Raskasta palvelusta jatkui aina kesään 1916 asti, jolloin Sergei palasi suorittamaan opintonsa loppuun. Hän syvensi hengellisyyttään Johannes Kryssostomoksen teologisessa piirissä. Se kokoontui suuren kirkkoisän nimeä kantaneessa luostarissa.

Vallankumousvuonna 1917 Sergei valmistui ja joutui armeijaan, josta vapautui 1918 terveyden petettyä. Huonosta kunnostaan huolimatta hän toivoi pappisvihkimystä, joka toteutui 1919. Sergei toimi pappina isänsä Aleksin rinnalla Moskovan Pyhän Nikolaos Ihmeidentekijän kirkossa. Isän kuoltua Sergei epäili voimiansa riittävyttä seurakunnan hoitamiseen. Sisäisen tutkiskelun jälkeen hän lupasi seurakunnalle, että olisi sen kanssa niin kauan kuin Jumala sallisi. Optinan luostarin ohjaajavanhus Nektarista tuli Sergein tärkein hengellinen apu. Hän näki ennalta

Pyhä Sergei kulki horjumatta pitkän tien Golgatalle.

Sergein suuruuden, mutta myös hänen Golgatan-tiensä.

Isä Sergei eli seurakunnalleen. Sen palveleminen oli hänelle matkaa Kristuksen luo. Isältä jäänyttä pientä kirkkoa hän restauroi. Sergei tuki Venäjän ikonitradition tärkeää kantajaa, nuorta Maria Sokolovaa tämän uran vaikealla alkutaipaleella. Moskovan patriarkaatti yritti 1927 suojella kirkkoa tekemällä kommunistihallinnolle myönnytyksiä. Isä Sergei ei suostunut näihin kompromisseihin, jotka eivät estäneet vuonna 1929 alkanutta pidätysaaltoa. Sergei pidätettiin ja karkotettiin työleirin näännyttäviin oloihin. Monet katkeroituivat pakko-työssä, mutta Sergeistä hävisi kiivaus, jonka paikan otti lempeys.

Kahdeksan vuoden vankeuden jälkeen Sergei sai asettua Kalinin, nykyisen Tverin kaupunkiin, jossa työskenteli sairaanhoitajana. Pappina hän toimi osana Venäjän taipumattomien ortodoksipappien verkostoa, joka toimi salaa kuin varhaiset kristityt katakombeissaan. Eräs viimeisistä vapaana olleista piispoista vangittiin 1940. Kiduttuna hän antoi mielikuvituksen tunnuksen, jonka mukaan isä Sergei oli

”maanalaisen, neuvostovastaisen organisaation johtaja.” Sergei sai varoituksen, jätti kotinsa ja lähti vaeltamaan.

Rippilapsiaan hän ei koskaan hylännyt. Yksi heistä, Jelisaveta Bulgakova, pidätettiin yhdessä isä Sergein kanssa Jaroslavissa heinäkuussa 1941. Isä Sergeitä kuulusteltiin neljä kuukautta, mutta hän ei paljastanut ketään. Myös Jelisaveta vaikeri ja vapautui todisteiden puutteesta. Hän jäi todistamaan isä Sergein viimeisistä kuukausista. Koska kommunistit eivät oikein tienneet, mitä isä Sergeille pitäisi tehdä, hänet tuomittiin kuolemaan, yhtenä viimeisistä Stalinin uskonvainoissa murhattuista. ●

Jumalansyntyttäjän syntymän kappelissa toimitetaan 15.12. koltankielinen liturgia. Tiörv pue'ttem! Tervetuloa!

*Tule pappilan
perinteisille
loppiaiskahveille
Imatralle!*

sivu 50

Lahdessa valmistaututtiin jouluun askarteluun. Kuva viime vuodelta.

KÄYMMME JOULUN VIETTOON

TEKSTI SAARA KALLIO **KUVA** ALEKSANDRA HANNOLAINEN

■ Joulunalusviikoilla Ortodoksiviestin levikkialueella järjestetään monenlaisia tapahtumia, joissa voi virittäytyä joulun tunnelmaan. Joulumyyjäisiä on ainakin Helsingissä seurakuntasalilla ja Stefanoskodissa, Espoon Tapiolassa, Nummelan rukoushuoneella, Kotkassa ja Lappeenrannassa, jossa seurakunnan toimintapiirin joulumyyjäiset pidetään linnoituksen joulumarkkinoiden yhteydessä 14.–15.12.

Nummelassa joulumyyjäisiä on järjestetty vuodesta 1997 alkaen. Niihin osallistuu paljon väkeä, joista suuri osa myös muita kuin ortodokseja. Tänä vuonna myyjäiset ovat lauantaina 14.12. klo 9–12.

– Saamme myyjäisille hyvin näkyvyyttä paikkakunnalla ilmestyvässä Vihdin Uutisissa ja tieto kulkee hyvin myös suusta suuhun. Ihmiset osaavat odottaa myyjäisiämme, kertoo **Kimmo Taljavaara** Vihdin-Nummelan ortodoksit ry:stä.

Mikäli mielihii ostaa karjalanpiirakoita, kannattaa Nummelaan suunnata heti aamusta, sillä Taljavaara kertoo, että usein juuri piirakat loppuvat ensimmäisinä.

– Myös rukoushuoneella valmistettu hapankaali on kysyttyä, mutta se yleensä riittää. Tänäkin vuonna valmistimme sitä 150 kiloa.

Myyjäisistä saatu tuotto käytetään Nummelan rukoushuoneen yläpitokustannuksiin, kuten sähkö- ja vesilaskuihin. Monille yhdistyksille ja toimintapiireille myyjäiset ovatkin erittäin tärkeä keino kartuttaa kassaa.

Lahden seurakunta järjestää Hyvinkäällä kaikille avoimen jouluun valmistautumisen tapahtuman, jossa ohjelmassa on erilaisia joulupajoja, askartelua, joululauluja ja leikkejä. Lisäksi tapahtuman aikana toimii kahvila. Tapahtuma on Karjalan valistajien kirkossa sunnuntaina 15.12. klo 11.30–14. Viime vuonna tapahtuma oli Lahdessa.

Monille olennainen osa joulunviettoa ovat joulukonsertit. Joulun kauniista sävelistä pääsee nauttimaan mm. Uspenskin katedraalissa, jossa on luvassa perjantaina 20.12. jo perinteeksi muodostunut Valmistaudu Betlehem! -konsertti. Konsertissa Uspenskin katedraalikuoro esittää koljadoja, joulun kirkkoveisuja ja perinteisiä joululauluja.

Petri Hakosen johtama Pyhän Hermanin kuoro taas konsertoi viikkoa aikaisemmin Uspenskin katedraalissa tämän lehden ilmestymispäivänä 13. joulukuuta klo 19.

Katso tarkemmat tiedot tapahtumista kalenterisivuilta.

TAPAHTUU HELSINGISSÄ

Lastenkerhot

Suunnattu 3–10-vuotiaille. Kerhojen tarkoituksena on tukea lapsien ortodoksisen identiteetin muodostumista ja tutustuttaa lapsia ortodoksisen kirkkoon erilaisten aktiviteettien kautta. Kerhoissa mm. askarrellaan, leikitään ja pelataan. Jokaiselle kerhokerralle on tietty teema, jota käsitellään yhdessä lasten kanssa esimerkiksi juuri askarteluiden kautta.

Kirkkokerhot

Sunnuntaisin liturgian yhteydessä järjestettäviä kerhoja. Kirkkokerhoissa lapset osallistuvat kerhon yhteydessä saattoon sekä pyhään ehtoolliseen.

Ponomarikerhot

Sunnuntaisin liturgian yhteydessä järjestettäviä kerhoja yli 6-vuotiaille pojille. Ponomarikerhoissa lapset pääsevät tutustumaan käytännön kautta alttariapulaisen tehtäviin.

Iltakerhot

Järjestetään Espoon Tapiolassa tiistaisin ja Helsingin Kruununhaassa torstaisin. Tapiolassa iltakerhon ohessa osa isommista lapsista pääsee osallistumaan myös kokkikerhoon, jossa tehdään pientä syötävää kaikille kerholaisille. Kasvatustoimen kerhotilan iltakerhoon lapsi voi ottaa mukaansa pientä evästä. Iltakerhoihin suositellaan myös otettavan sisältössut mukaan.

Lapsikuoro

Kruununhaan iltakerhon kanssa järjestetään samaan aikaan myös lapsikuoro yli 7-vuotiaille. Kuoro kokoontuu torstaisin klo 17–18. Kuoron toimintaan kuuluu liturgisten ja maallisten laulujen laulaminen sekä laululeikit. Lisätiedot: kasvatuksen kanttori Joakim Pietarinen, p. 044 331 1995

Perhekerhot ja muskari

Suunnattu perheille. Perhekerhoihin ja muskariin ovat tervetulleita lapset äitien, isien, mummien, vaarien, kummien tai muiden läheisten kanssa. Kerhot ja muskari järjestetään keskiviikkoisin klo 10.30–13 Espoossa Tapiolassa, torstaisin klo 10–12 Vantaalla Tikkurilassa ja perjantaisin klo 11–14 Helsingissä Kruununhaassa.

HELSINKI

Nuortenpiiri

Seurakunnan nuortenpiiri eli NUPI kokoontuu joka tiistai ensin ehtoopalvelukseen Kotikirkossa klo 17 ja sieltä siirrymme kerhotiloihin (Unioninkatu 39 A). Toimintaa on tarjolla klo 20 asti. Ohjelmassa on teemailtoja, kokkailua, kilpailuja ja mukavaa ja rentoa hengailua ortodoksisissa meiningeissä. Lähde messiin! NUPI on suunnattu kristinoppileirin käyneille nuorille ja niille, jotka ovat täyttäneet 15 vuotta.

Lasten iltakerhoja ei järjestetä viikolla 8 hiihtoloman aikana. Kiitos syksyn kerhokaudesta! Lastenkerhot lomailevat 9.12.–5.1., toiminta jatkuu taas viikolla 2.

Kevään kerhokausi on käynnissä 6.1.–10.5. Tervetuloa kerhoihin!

Lastenleiri

Talviloman lastenleiri järjestetään 17.–21.2. Kaunisniemen leirikeskuksessa. Lastenleiri on suunnattu 7-14-vuotiaille. Ilmoittautuminen leirille aukeaa heti tammikuun alussa [hos.fi/ilmoittautuminen-sivulla](https://www.hos.fi/ilmoittautuminen-sivulla). Mukaan mahtuu 25 lasta. Ilmoittautumisissa ensisijalla ovat Helsingin seurakunnan jäsenet. Lisätietoja kasvatustyöntekijä Tiia Haimilta.

Kripari talvella?

Entä jos kävisitkin kristinoppileirin talvilomalla? Leirikesä alkaa jo helmikuussa! Vuoden 2019 ensimmäinen kristinoppileiri järjestetään Kaunisniemen leirikeskuksessa 15.–22.2. Leiri huipentuu juhlaan päätösliturgiaan Uspenskin katedraalissa 23.2. Mukaan mahtuu vielä, joten lähde rohkeasti mukaan!

Päiväkripari Helsingissä

8.–12.6. järjestettävä 3. kristinoppileiri järjestetään päiväleinä kasvatustoimen kerhotiloissa Unioninkadulla, Helsingissä. Päivien aikana luvassa on normaalin leirin tavoin oppitunteja ja paljon yhteistä kiivaa tekemistä. Päivien aikana käydään myös tutustumassa lähellä oleviin kirkkoihin ja nähtävyyksiin.

Ilmoittaudu kristinoppileireille [hos.fi/ilmoittautuminen-sivulla](https://www.hos.fi/ilmoittautuminen-sivulla). Kysy lisää kristinoppileireistä kasvatustyöntekijä Jaso Pössiltä.

HELSINGIN SEURAKUNNAN KASVATUSTOIMI

Kristiina Aminoff, kasvatustoimen esimies 040 350 1951

Sergei Petsalo, kasvatuksen pappi 040 620 5944

Joakim Pietarinen, kasvatuksen kanttori 044 331 1995

Mirjam Wogayehu, kasvatustyöntekijä, perheet 040 7255 713

Tiia Haimi, kasvatustyöntekijä, lapset 0400 531 896

Laura Riissanen, kasvatustyöntekijä, nuoret 040 809 9454

Jaso Pössi, kasvatustyöntekijä, nuoret ja nuoret aikuiset 040 825 8230

Kaarina Lyhykäinen, kasvatustyöntekijä, kouluyhteistyö ja aikuiset 040 512 5825

Sähköpostit etunimi.sukunimi@ort.fi

KAUNISNIEMEN LEIRIKESKUS

Talonmies/vahtimestari

Petri Jeskanen 040 575 7974

kaunisniemi.helsinki@ort.fi

Kokki/siivooja Tarja Friman

040 761 8604

TAPAHTUU LAHDESSA

LAHTI

Kerhot ovat maksuttomia ja siihen ei tarvitse ilmoittautua. Kerho-toiminnan vastuuhenkilö on kasvatustyöntekijä Marina Salokangas, p. 040 662 8513, marina.salokangas@ort.fi

Kirkkokerho

3–12-vuotiaille lapsille. Kerho kokoontuu kerhotilassa joka kuukauden toisena ja kolmantena sunnuntaina liturgian yhteydessä. Kerho alkaa klo 9.50 ja sen jälkeen lapset osallistuvat liturgian loppuosaan. Syksyn kokoontumiskerrat 15.12. ja 22.12.

Venäjänkielinen kirkkokerho

1–14 -vuotiaille lapsille. Kerho kokoontuu kerhotilassa joka kuukauden toisena lauantaina liturgian yhteydessä. Kerho alkaa klo 9.50 ja sen jälkeen lapset osallistuvat liturgian loppuosaan. Syksyn kokoontumiskerrat: 14.12.

Perhekerho (aamukerho)

0–4-vuotiaille lapsille ja heitä hoitaville aikuisille. Kerhossa voi tavata muita aikuisia ja lapsia, saada uusia tuttavuuksia. Perhekerhossa on hartaushetki, lauluja, leikkejä ja askartelua. Kerho kokoontuu kirkon kerhotilassa tiistaisin klo 9.50–12.00. Kerhon aikana on Muskari klo 10.10–10.25.

Perhekerho (iltakerho)

0–4-vuotiaille lapsille ja heitä hoitaville aikuisille. Kerhossa on hartaushetki, lauluja, leikkejä ja askartelua. Kerho kokoontuu kirkon kerhotilassa torstaisin klo 17.30–18.30.

Iltakerho

5–7-vuotiaille. Kerhossa on teemapäivät kuten kokkaus-, luonto-, askartelu- sekä leikkipäivät. Kerho kokoontuu kirkon kerhotilassa maanantaisin klo 17.30–18.30.

Ponomarikerho

7-vuotiaille ja sitä vanhemmille pojille. Kerhossa tutustutaan ponamarin eli alttariapulaisen tehtäviin kirkon Jumalanpalveluksissa käytännön kautta. Kerho toimii sunnuntaisin liturgian aikana klo 9.50–11.15.

LAHTI

Ympäristökerho

8–12-vuotiaille. Kerhossa tutustutaan luontoon ja ympäristöön, tehdään retkiä, pohditaan ympäristöasioita sekä leikitään. Kerho kokoontuu kerhotilassa joka toinen tiistai klo 17–19. Syksyn kokoontumiskerrat 3.12. ja 17.12.

HYVINKÄÄ**Kirkkokerho**

4–12-vuotiaille. Kerho kokoontuu joka kuukauden neljäntenä sunnuntaina liturgian yhteydessä. Kerho alkaa klo 9.50 ja sen jälkeen lapset osallistuvat liturgian loppuosaan. Syksyn kokoontumiskerrat: 15.12.

Ponomarikerho

7-vuotiaille ja sitä vanhemmille pojille. Kerhossa tutustutaan ponamarin eli alttariapulaisen tehtäviin kirkon Jumalanpalveluksissa käytännön kautta. Kerho toimii sunnuntaisin liturgian aikana klo 9.50–11.15. Syksyn kerrat 15.12. ja 29.12.

Jouluun valmistautumisen tapahtuma kaikille

Hyvinkään ortodoksisen kirkon tiloissa, Karjalan valistajien kirkko, Tsaounakuja 1. Sunnuntaina 15.12. klo 11.30–14.

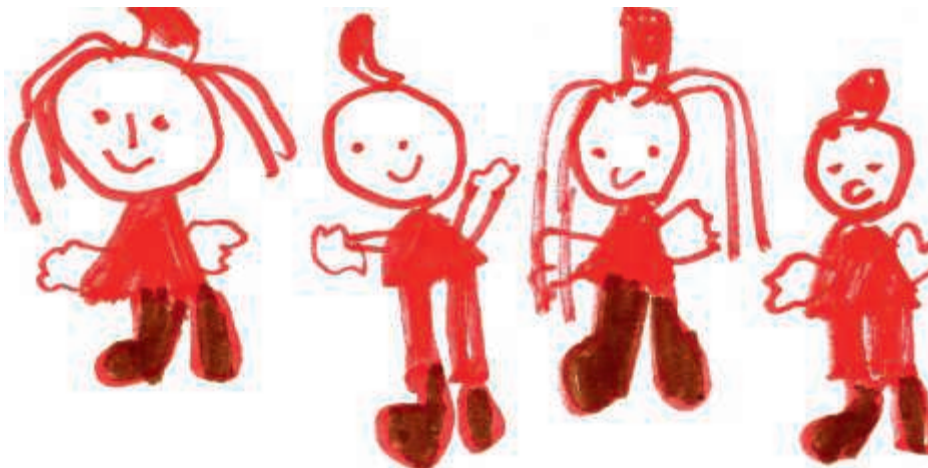
Ohjelmassa: joulupajat ja askartelua sekä leikkejä lapsille ja joulumusiikkia. Tapahtuman aikana toimii kahvila. Kaikki ovat sydämellisesti tervetulleita!

TAPAHTUU TAMPEREELLA

Kripari 2020

Tampereen ja Vaasan ortodoksisen seurakuntien yhteinen kristinoppileiri 2020 järjestetään Majaniemessä 27.7.–3.8. Ilmoittauduthan 31.1.2020 mennessä Kripari 2020 -linkin kautta: <https://www.tampereort.fi/ilmoittautumiset>

Lisätietoja: nuorisotoimienohjaaja Vasili Venkula, puh. 040 178 1633.

Kalenteri | Jumalanpalvelukset | Minne mennä

Kalenteriin on koottu seurakuntien yhteystiedot, jumalanpalvelukset ja menovinkit.

Muutokset ovat mahdollisia. Tarkista tiedot seurakuntien internetsivuilta.

Kaikkien seurakuntien työnteekijöiden sähköposti-osoitteet ovat muotoa etunimi.sukunimi@ort.fi, ellei nimen yhteydessä ole ilmoitettu muuta.

Palveluskieli merkitty lyhentein: su=suomi, ru=ruotsi, sl=slaavi, en=englanti, sr=serbia, ve=venäjä, kr=kreikka, rom=romania, vi=viro

KIRKOLLISET JUHLAT 13.12.–2.2.

- 24.12. Kristuksen syntymän aatto
- *25.12. Herramme Jeesuksen Kristuksen syntymä
- 26.12. Joulupäivä, Jumalansyntyttäjän juhla
- 27.12. Marttyyridiakoni Stefanoksen juhla
- 1.1. Pyhä Basileios Suuri, Herran ympäri-leikkaus, uusi vuosi
- *6.1. Teofania, Kristuksen kaste
- *2.2. Herran temppeleintuominen

ARKKIPIISPA LEON PALVELUKSIA

- Ti 24.12. klo 15 vigilia, Uspenskin katedraali, Helsinki
- *Ke 25.12. klo 10 liturgia, Uspenskin katedraali, Helsinki
- To 26.12. klo 9.30 aamupalvelus ja liturgia, Pyhän Kolminaisuuden kirkko, Helsinki
- La 11.1. klo 10 liturgia, Kotikirkko, Helsinki
- Su 19.1. klo 10 liturgia, Pokrovan kirkko, Lappeenranta
- *Su 2.2. klo 10 liturgia, Uspenskin katedraali, Helsinki

RADIO & TV

15.12. Yle Radio 1 klo 11

Liturgia Pyhän apostoli Johannes Teologin kirkosta Porista. Palveluksen toimittaa kirkkoherra Aleksej Sjöberg. Kuoroa johtaa kanttori Heikki Hattunen.

24.12. Yle Radio 1 klo 18

Jouluaaton vigilia. Suora lähetys Pyhittäjä Aleksanteri Syväriäläisen kappelista Helsingin Myllypurosta. Palveluksen toimittaa pastori Joosef Vola ja kuoroa johtaa kanttori Kirsi-Maria Susuna.

25.12. Yle Radio 1 klo 8

Joulupäivän liturgia. Suora lähetys lähetys Pyhittäjä Aleksanteri Syväriäläisen kappelista Helsingin Myllypurosta. Palveluksen toimittaa pastori Joosef Vola ja kuoroa johtaa kanttori Kirsi-Maria Susuna.

26.12. Yle TV 1 klo 10

Toisen joulupäivän liturgia Tampereen ortodoksisessa kirkossa. Palveluksen toimittaa isä Heikki Honkamäki. Kirkkokuoro laulaa Heikki Hattusen johdolla.

Su 5.1. Yle Radio 1 klo 11.

Kaikkien pyhien tsasouna, Lohja. Palveluksen toimittaa rovasti Kalevi Kasala.

Su 19.1. Yle Radio 1 klo 11.

Ilomantsi, Profeetta Elian kirkko. Palveluksen toimittaa kirkkoherra Ioannis Lampropoulos.

AAMUHARTAUDET

joka kuukauden kolmas lauantai Yle Radio 1 klo 6.15 ja 7.15

14.12. Aamuhartaus, kanttori Jooa Sotejeff-Wilson

18.1.2020 Aamuhartaus, johtava konservaattori Antti Narmala

ILTAHARTAUDET

joka kuukauden kolmas tiistai Yle Radio 1 klo 18.50

17.12. Iltahartaus, pappismunkki Serafim Seppälä

21.1.2020 Iltahartaus, teologian tohtori Jelisei Heikkilä

SVENSKA ORTODOXA RADIOANDAKTER i Radio Vega

7.1.2020 Andrum, kl. 6.54 och 9.10, protodiakon Andreas Salminen

HELSINGIN SEURAKUNTA

KIRKKOHERRA

Markku Salminen, p. 040 501 6190

ASIAKASPALVELU

Liisankatu 29, 00170 Helsinki
Avoinna ma–pe 9–14, p. (09) 8564 6100, asiakaspalvelu.helsinki@ort.fi

PÄIVYSTÄVÄ PAPPI

puhelinpäivystys ma–pe klo 9–14, p. (09) 8564 6105

KIINTEISTÖTOIMI

Kiinteistöpäällikkö Kaj Rosenberg, p. 0400 414 387

AUTTAVA PUHELIN

Puhelinpäivystys ti, pe, la klo 18–22, p. (09) 8564 6299

SEURAKUNTAKIRJASTO

Liisankatu 29 A, 2 krs, p. (09) 8564 6180
Avoinna ma–ti 10–15, ke–to 15–19

SEURAKUNTASALI

Unioninkatu 39 (sisäpiha), p. (09) 8564 6196

Katso kaikki yhteystiedot:
www.hos.fi/yhteystiedot

HELSINKI

PAPISTO

Rovasti Markku Salminen, p. 040 501 6190
Pastori Mikko Leistola, p. 0400 413 196
Pastori Teo Merras (diakoniatyöstä vastaava pappi), p. 040 540 3200

Pastori Sergei Petsalo, p. 040 620 5944

Pastori Joosef Vola, p. 040 545 2250

Yli diakoni Juha Lampinen, p. 040 527 9580

KANTTORIT

Varvara Merras-Häyrynen, p. 040 587 0739

Kirsi-Maria Susuna, p. 050 401 4798

Elia Pietarinen (ma. ajalla 1.9.2019–31.7.2020), p. 044 206 3327

AVUSTAVA PAPISTO

Rovasti Juhani Härkin (eläkkeellä)

Rovasti Johannes Karhusaari, (eläkk.) p. 040 544 7557

Rovasti Timo Lehmuskoski, (eläkk.), p. (koti) (09) 135 2902

Rovasti Veikko Purmonen, (eläkk.)

p. 040 5920 684, veikko.purmonen@gmail.com

Pastori Raimo Pores, (eläkk.) p. 050 533 8790

Rovasti Timo Soisalo, p. (09) 349 6599

Rovasti Viktor Porokara, p. 0400 744 757

Pastori Juha Hirvonen, juha.hirvonen@edu.hel.fi

Yli diakoni Gennadij Stolbow, (eläkk.), p. 040 587 8580

Diakoni Heikki Kaski, p. 050 592 0643

Diakoni Olli Lassila, puh. 050 301 2618

DIAKONIATYÖNTEKIJÄT

Kari Hartikka, p. 040 703 4616

Elina Pale, p. 040 723 7632

Uspenskin katedraali

Kanavakatu 1/Pormestarinrinne 1, Katajanokka, p. (09) 85 646 200, sähköposti: uspenski@ort.fi.

Isännöitsijä nanna Elisabet, p. 050 585 3870
Papit Markku Salminen, Teo Merras ja Mikko Leistola, yli diakoni Juha Lampinen, kanttori Varvara Merras-Häyrynen, diakonit Heikki Kaski ja Olli Lassila

JUMALANPALVELUKSET

La 14.12. klo 17 vigilia

Su 15.12. klo 10 liturgia

La 21.12. klo 17 vigilia

Su 22.12. klo 10 liturgia

Ti 24.12. klo 9 kuninkaalliset hetket

Ti 24.12. klo 10 ehtoopalvelus ja liturgia

Ti 24.12. klo 15 vigilia

*Ke 25.12. klo 10 liturgia

To 26.12. klo 9.30 aamupalvelus ja liturgia

La 28.12. klo 17 vigilia

Su 29.12. klo 10 liturgia

Ke 1.1. klo 10 liturgia

To 2.1. klo 13 akatistos pyhittäjä Serafim Sarovilaiselle

Pe 3.1. klo 9 hetkipalvelus (kuninkaalliset hetket)

La 4.1. klo 17 vigilia

Su 5.1. klo 10 liturgia ja suuri vedenpyhitys

Su 5.1. klo 17 vigilia

*Ma 6.1. klo 10 liturgia ja suuri vedenpyhitys

La 11.1. klo 17 vigilia

Su 12.1. klo 10 liturgia

Ke 15.1. klo 18 yleinen rukouspalvelus Jumalansyntyttäjän Kozelshshinin ikonin äärellä
La 18.1. klo 17 vigilia
Su 19.1. klo 10 liturgia
La 25.1. klo 17 vigilia
Su 26.1. klo 10 liturgia
La 1.2. klo 17 vigilia
*Su 2.2. klo 10 liturgia

MUUTA TOIMINTAA

Sunnuntaisin liturgian yhteydessä lastenkerho sekä ponomarikerho klo 10–12.30.

Kotikirkko

Liisankatu 29 A, 4. krs, Kruununhaka

Vahtimestari p. (09) 8564 6215,
Pappi Heikki Huttunen (sij. 5.8.2019–31.7.2020),
kanttori Elia Pietarinen

JUMALANPALVELUKSET

Su 15.12. klo 9 aamupalvelus ja liturgia, kr
Su 15.12. klo 18 Jeesuksen rukous
Ma 16.12. klo 17 ehtoopalvelus
Ti 17.12. klo 17 ehtoopalvelus
Ke 18.12. klo 8 liturgia
Ke 18.12. klo 17 ehtoopalvelus
To 19.12. klo 17 ehtoopalvelus
Su 22.12. klo 18 Jeesuksen rukous
Ma 23.12. klo 17 ehtoopalvelus
*Ke 25.12. klo 0 liturgia (svenska/English/Greek/Arabic)

To 26.12. klo 9 aamupalvelus ja liturgia, kr

To 26.12. klo 16 ehtoopalvelus, rom
Su 5.1. klo 17 ehtoopalvelus (ja suuri vedenpyhitys kirkossa), ru
Ma 6.1. klo 10 liturgia (ja ristisaatto meren rantaan, jossa vedenpyhitys), ru

Ti 7.1. klo 17 ehtoopalvelus

Ke 8.1. klo 8 liturgia

Ke 8.1. klo 17 ehtoopalvelus

To 9.1. klo 17 ehtoopalvelus

La 11.1. klo 10 liturgia, rom

Su 12.1. klo 10 liturgia, en

Su 12.1. klo 18 Jeesuksen rukous

Ma 13.1. klo 17 ehtoopalvelus

Ti 14.1. klo 17 ehtoopalvelus

Ke 15.1. klo 8 liturgia

Ke 15.1. klo 17 ehtoopalvelus

To 16.1. klo 17 ehtoopalvelus

Su 19.1. klo 9 aamupalvelus ja liturgia, kr

Su 19.1. klo 18 Jeesuksen rukous

Ma 20.1. klo 17 ehtoopalvelus

Ti 21.1. klo 17 ehtoopalvelus

Ke 22.1. klo 8 liturgia

Ke 22.1. klo 17 ehtoopalvelus

To 23.1. klo 17 ehtoopalvelus

Su 26.1. klo 18 Jeesuksen rukous

Ma 27.1. klo 17 ehtoopalvelus

Ti 28.1. klo 17 ehtoopalvelus

Ke 29.1. klo 8 liturgia

Ke 29.1. klo 17 ehtoopalvelus

To 30.1. klo 17 ehtoopalvelus

La 1.2. klo 17 vigilia, ru

Su 2.2. klo 10 liturgia, ru

Su 2.2. klo 18 Jeesuksen rukous

Hautausmaan Profeetta Elian kirkko

Lapinlahdentie 2, Ruoholahti, p. (09) 8564 6187

Pappi Juha Hirvonen, kanttori Tatjana Wilenius
Isännöitsijä Jukka Vehkaoja, p. 0400 502 701

JUMALANPALVELUKSET

Pe 13.12. klo 17 yleinen panihida

La 14.12. klo 10 liturgia

Pe 20.12. klo 17 yleinen panihida

La 21.12. klo 10 liturgia

Ti 24.12. klo 13 ehtoopalvelus

Pe 10.1. klo 17 yleinen panihida

La 11.1. klo 8.30 vedenpyhitys ja liturgia

Pe 17.1. klo 17 yleinen panihida

La 18.1. klo 9 liturgia

Pe 24.1. klo 17 yleinen panihida

La 25.1. klo 9 liturgia

Pe 31.1. klo 17 yleinen panihida

La 1.2. klo 8.30 vedenpyhitys ja liturgia

Myllypuro

**Pyhittäjä Aleksanteri Syväriläisen kappeli
Jauhokuja 3 B 2**

Pappi Joosef Vola, kanttori Kirsi-Maria Susuna
Vahtimestari Toni Honkakumpu, p. 040 628 8068
Pappi päivästä kappelilla ma klo 10–13.

JUMALANPALVELUKSET

La 14.12. klo 17 vigilia

Su 15.12. klo 10 liturgia

Su 15.12. klo 12.30 yleinen rukouspalvelus (pt. Aleksanteri Syväriläiselle)

Ma 16.12. klo 12 yleinen rukouspalvelus

Ma 16.12. klo 17.30 yleinen sairaanvoitelu

Ke 18.12. klo 17.30 ehtoopalvelus

Pe 20.12. klo 8 liturgia (p. Johannes Kronstadtilainen)

La 21.12. klo 17 vigilia

Su 22.12. klo 10 liturgia

Su 22.12. klo 12.30 yleinen rukouspalvelus (pt. Aleksanteri Syväriläiselle)

Ma 23.12. klo 12 yleinen rukouspalvelus

Ti 24.12. klo 9 ehtoopalvelus ja liturgia

Ti 24.12. klo 17.15 vigilia

*Ke 25.12. klo 8 liturgia

To 26.12. klo 10 liturgia (jonka jälkeen joulujuhla)

La 28.12. klo 17 vigilia

Su 29.12. klo 10 liturgia

Ke 1.1. klo 10 liturgia

La 4.1. klo 17 vigilia

Su 5.1. klo 10 liturgia

Su 5.1. klo 12.30 ehtoopalvelus (ja suuri vedenpyhitys)

Su 5.1. klo 17 vigilia

*Ma 6.1. klo 10 liturgia ja suuri vedenpyhitys

Ke 8.1. klo 17.30 ehtoopalvelus

La 11.1. klo 17 vigilia

Su 12.1. klo 10 liturgia

Ma 13.1. klo 12 yleinen rukouspalvelus

Ke 15.1. klo 17.30 ehtoopalvelus

La 18.1. klo 17 vigilia

Su 19.1. klo 10 liturgia

Ma 20.1. klo 12 yleinen rukouspalvelus

Ke 22.1. klo 17.30 ehtoopalvelus

La 25.1. klo 17 vigilia

Su 26.1. klo 10 liturgia

Ma 27.1. klo 12 yleinen rukouspalvelus

Su 29.1. klo 17.30 vigilia (kolme esipaimenta)

To 30.1. klo 8 liturgia (kolme esipaimenta)

La 1.2. klo 17 vigilia

*Su 2.2. klo 10 liturgia

MUUTA TOIMINTAA

Sunnuntaisin liturgian aikana lastenkerho yli 3-vuotiaille klo 10 alkaen.

Stefanoskoti

Hallatie 2, Tapaninvainio

Stefanos-säätiön hoitaja: Lulian Pop,
stefanossaatio@gmail.com, p. 040 5922 066
Papit Juhani Härkin, Raimo Pores ja Markus Kinkki

JUMALANPALVELUKSET

La 14.12. klo 9.30 rukouspalvelus (ja joulu-myyjäisten siunaaminen)

Ma 16.12. klo 17 ehtoopalvelus, jonka jälkeen joululauluja laulattaa Lohjan kanttori.

Pe 27.12. klo 9.30 pieni vedenpyhitys ja liturgia, Stefanoskodin talvipraasniekka

La 11.1. klo 10 liturgia

La 1.2. klo 10 liturgia

Hoivakoti Helena

M:t Pstis, Elpis, Agapi ja heidän äitinsä

Sofian kirkko, Hämeentie 55, Helsinki

Papit Viktor Porokara ja Markus Kinkki

Palvelukset kaksikielisiä su/sl

JUMALANPALVELUKSET

La 14.12. klo 17 yleinen katumuksen sakramentti

La 14.12. klo 17.30 vigilia

Su 15.12. klo 10 liturgia

Ti 24.12. klo 14 vigilia

*Ke 25.12. klo 10 liturgia

To 2.1. klo 10 liturgia

La 5.1. klo 17.30 vigilia

*Su 6.1. klo 9 suuri vedenpyhitys ja liturgia

La 18.1. klo 17.30 vigilia

Su 19.1. klo 10 liturgia

La 1.2. klo 17.30 vigilia

*Su 2.2. klo 10 liturgia

Jumalansyntyttäjän syntymän kappeli

Mikonkatu 25, Helsinki

JUMALANPALVELUKSET

Su 15.12. klo 10 liturgia koltansaameksi

Pe 20.12. klo 19 kokooinen palvelus

Jumalansyntyttäjän syntymän kappelissa toimittetaan arkisin klo 5.45 aamurukoukset, puoliyöpäpalvelus/paraklesis, aamupalvelus ja illalla klo 18.30 Jeesuksen rukous -palvelus tai akatistos.

Kulttuurikeskus Sofia

Pyhän viisauden kappeli,

Kallvikinniementie 35, Vuosaari

JUMALANPALVELUKSET

Arkisin aamupalvelus klo 8.30 ja ehtoopalvelus klo 17. Keskiviikkoisin Jeesuksen rukous -palvelus vaihtelevasti joko ehtoopalveluksen sijaan tai heti sen jälkeen. Lauantaisin liturgia klo 10.30. Myös muita palveluksia tapahtumien yhteydessä, ks. sofia.fi/kappeli Sofian joul:

Ti 24.12. klo 10.30 aamupalvelus

Ke *25.12. klo 11 liturgia ja sen jälkeen eläinten joulusiunauspalvelus

Ke 25.12. klo 18 akatistos Kristuksen syntymälle

To 26.12. klo 10.30 aamupalvelus

*Ma 6.1. klo 10.30 liturgia ja vedenpyhitys

LÄNTINEN ALUE

PAPISTO

Rovasti Kalevi Kasala

p. (09) 8564 6128, 040 525 2868

Pastori Petri Korhonen

p. (09) 8564 6127, 050 409 6267

KANTTORIT

Petri Hakonen p. (09) 8564 6146,

040 767 4335

Matti Jyrkinen p. (09) 8564 6147,

040 525 0782

AVUSTAVA PAPISTO

Pastori Markus Kinkki, p. 050 5637 579

Pastori Ioann Markolainen

Diakoni Seppo Pesonen, p. 040 747 6615

Diakoni Harry Fagerlund, p. 044 511 6817

DIAKONIATYÖNTEKIJÄT

Taisia Pohjola (Espoo, Kauniainen),

p. (09) 856 46163, 040 583 2915

Sarianne Karulinna (Länsi-Uusimaa),

p. (09) 8564 6165, 0400 531 308

■ Tapiola

Pyhittäjä Herman Alaskalaisen kirkko, Kaupinkalliontie 2, p. (09) 85 646 221

Pappi Petri Korhonen, kanttori Petri Hakonen
Avustava papisto: pappi Ioann Markolainen

JUMALANPALVELUKSET

La 14.12. klo 17 vigilia
La 14.12. klo 18.45 yleinen rukouspalvelus
Su 15.12. klo 10 liturgia
Ke 18.12. klo 9 aamupalvelus
Ke 18.12. klo 17 ehtoopalvelus
To 19.12. klo 9 liturgia
La 21.12. klo 17 vigilia
Su 22.12. klo 10 liturgia
Ti 24.12. klo 9 kuninkaalliset hetket
Ti 24.12. klo 14 jouluaaton suuri ehtoopalvelus
*Ke 25.12. klo 9 aamupalvelus ja liturgia
To 26.12. klo 10 liturgia
La 28.12. klo 17 vigilia
Su 29.12. klo 10 liturgia
Su 5.1. klo 10 liturgia
Su 5.1. klo 17 vigilia
Ke 8.1. klo 9 aamupalvelus
Ke 8.1. klo 17 ehtoopalvelus
To 9.1. klo 9 liturgia
La 11.1. klo 17 vigilia
Su 12.1. klo 10 liturgia
Ke 15.1. klo 9 aamupalvelus
Ke 15.1. klo 17 ehtoopalvelus
To 16.1. klo 9 liturgia
La 18.1. klo 17 vigilia
Su 19.1. klo 10 liturgia
Ke 22.1. klo 9 aamupalvelus
Ke 22.1. klo 17 ehtoopalvelus
To 23.1. klo 9 liturgia
La 25.1. klo 17 vigilia
Su 26.1. klo 10 liturgia
Ke 29.1. klo 9 aamupalvelus
Ke 29.1. klo 17 akatistos
To 30.1. klo 9 liturgia
La 1.2. klo 17 vigilia
*Su 2.2. klo 10 liturgia

■ Otaniemen kappeli

Jämeräntaival 8, Espoo

JUMALANPALVELUKSET

*Ma 6.1. klo 10 vedenpyhitys ja liturgia

■ Espoon keskus

Trapesa, Kirkkojärventie 1 (Espoon juna-asema, 2. krs.)

Pappi Heikki Huttunen, kanttori Antti Narmala

JUMALANPALVELUKSET

Ti 24.12. klo 10 liturgia
Su 26.1. klo 10 liturgia

■ Hanko

Pyhien apostolienvertaisten Magdalan Maria ja Vladimir Kiovalaisen kirkko, Täktomintie 4

Isännöitsijä Alan Jeffery, 040 554 2764
Pappi Kalevi Kasala, kanttori Matti Jyrkinen

JUMALANPALVELUKSET

Ti 24.12. klo 14 jouluaaton suuri ehtoopalvelus
Su 12.1. klo 10 liturgia

■ Inkoo

Ev. lut. kirkko

Ola Westmanin puistotie 12

JUMALANPALVELUKSET

To 26.12. klo 10 liturgia

■ Lohja

Karjalan valistajien kirkko, Nahkurinkatu 4

Pappi Kalevi Kasala, kanttori Matti Jyrkinen
Isännöitsijä Seppo Pesonen, p. 040 747 6615

JUMALANPALVELUKSET

La 14.12. klo 17 vigilia
Su 15.12. klo 10 liturgia
*Ke 25.12. klo 9 aamupalvelus ja liturgia (palveluksen jälkeen perinteinen lahjojen vaihto; tuo pieni lahja, saat pienen lahjan)
Ti 31.12. klo 19 rukouspalvelus (uudenvuoden rukoushetki, glögit ja ilotulitus)
Ke 1.1. klo 10 liturgia (ja juhlaounas)
La 4.1. klo 17 vigilia
Ke 15.1. klo 18 ehtoopalvelus (ja kuoroharjoitus)
La 18.1. klo 17 vigilia
Su 19.1. klo 10 liturgia
Ke 29.1. klo 18 ehtoopalvelus (ja kuoroharjoitus)
La 1.2. klo 17 vigilia
*Su 2.2. klo 10 liturgia

■ Metsolan tsasouna

Myyryntie, Lohja

JUMALANPALVELUKSET

Ti 24.12. klo 17 suuri ehtoopalvelus
Su 5.1. klo 10 liturgia (radiointi, oltava paikalla viim. klo 9.50!)

■ Nummela

Ortodoksinen rukoushuone, Naaranpajuntie 7, p. 046 632 1210

JUMALANPALVELUKSET

Su 15.12. klo 10 hetkipalvelus
Ke 18.12. klo 18 ehtoopalvelus (maallikkopalveluksena)
La 21.12. klo 17 vigilia
Su 22.12. klo 10 liturgia
Ti 24.12. klo 10 liturgia
Su 5.1. klo 17 vigilia
*Ma 6.1. klo 10 liturgia
La 25.1. klo 17 vigilia
Su 26.1. klo 10 liturgia

■ Kirkkonummi

Pokrovan kirkko, Elfvinginkuja 11, Jorvas p. (09) 221 1400

Papisto: pappismunkki Hariton ja pappismunkki Foma

JUMALANPALVELUKSET

Su 15.12. klo 10 liturgia
La 21.12. klo 17 vigilia
Su 22.12. klo 10 liturgia
*Ke 25.12. klo 10 liturgia
Su 5.1. klo 17 vigilia
*Ma 6.1. klo 9.30 suuri vedenpyhitys ja liturgia
La 25.1. klo 17 vigilia
Su 26.1. klo 10 liturgia

ITÄINEN ALUE

PAPISTO

Rovasti Mikael Sundkvist, p. 050 350 9356
Pastori Kimmo Kallinen, p. 040 707 9609

KANTTORIT

Minna Jokinen, p. 050 358 7339
Larissa Qvintus-Petsalo, p. 040 828 2283
Elena Nemlander, p. 0440 430 249, Porvoo

MUU PAPISTO

Rovasti Jukka Alava, p. 0400 737 466,
jukka.alava@iki.fi

Rovasti Viktor Porokara (eläkk.)
p. 0400 744 757

Pastori Tapio Rautamäki p. 045 692 9081
Pastori Johannes Lahtela, p. 040 776 0700
Järvenpää

Diakoni Erkki Toivanen, Järvenpää
Diakoni Sergei Podschivalow
p. 040 749 1560, Tikkurila
Diakoni Andreas Stenberg, Tikkurila
Diakoni Risto Ikäheimo, Tikkurila
Diakoni Yrjö Saranpää, Porvoo
Diakoni Heikki Korhonen, Porvoo

DIAKONIATYÖNTEKIJÄT

Johanna Jomppanen (Vantaa),
p. (09) 8564 6166, 050 404 9404
Jaana Björninen (Itä- ja Keski-Uusimaa),
p. (09) 8564 6164, 0400 304 361

■ Tikkurila

Kristuksen taivaaseenastumisen kirkko Läntinen Valkoisenlähteentie 48

Pappi Mikael Sundkvist,
kanttori Larissa Qvintus-Petsalo

JUMALANPALVELUKSET

La 14.12. klo 17 vigilia
Su 15.12. klo 10 liturgia
Ke 18.12. klo 16 katumuksen sakramentti
Ke 18.12. klo 17.30 yleinen sairaanvoitelu
To 19.12. klo 9 liturgia
La 21.12. klo 17 vigilia
Su 22.12. klo 10 liturgia
Ti 24.12. klo 9 suuri hetkipalvelus
Ti 24.12. klo 10 ehtoopalvelus ja liturgia
Ti 24.12. klo 14.30 suuri ehtoönjälkeinen palvelus
*Ti 24.12. klo 22 aamupalvelus ja liturgia
*Ke 25.12. klo 9 aamupalvelus ja liturgia
Ke 25.12. klo 16 suuri ehtoopalvelus
To 26.12. klo 10 liturgia
La 28.12. klo 17 vigilia
Su 29.12. klo 10 Jaakobin liturgia
Ke 1.1. klo 10 liturgia
Ke 1.1. klo 17.30 ehtoopalvelus
Pe 3.1. klo 9 suuri hetkipalvelus
La 4.1. klo 17 suuri ehtoopalvelus
Su 5.1. klo 9 aamupalvelus ja liturgia
Su 5.1. klo 17 ehtoopalvelus ja suuri vedenpyhitys
*Ma 6.1. klo 9 aamupalvelus ja liturgia
*Ma 6.1. klo 11 vedenpyhitys
Ke 8.1. klo 17.30 ehtoopalvelus
La 11.1. klo 17 vigilia
Su 12.1. klo 10 liturgia
Ke 15.1. klo 17.30 ehtoopalvelus
La 18.1. klo 17 vigilia
Su 19.1. klo 10 liturgia
Ke 22.1. klo 17.30 ehtoopalvelus
La 25.1. klo 17 vigilia
Su 26.1. klo 10 liturgia, su/sl
Ke 29.1. klo 17.30 ehtoopalvelus
La 1.2. klo 17 suuri ehtoopalvelus
*Su 2.2. klo 9 aamupalvelus ja liturgia

■ Kivistön ev. lut. kirkko

Laavatie 2, Vantaa

JUMALANPALVELUKSET

La 4.1. klo 9.30 liturgia
La 1.2. klo 9.30 liturgia

■ Järvenpää

Jumalansynnyttäjän Kazanilaisen ikonin kirkko, Kartanontie 45

Isännöitsijä Jyrki Vaara, p. 040 090 7550
Pappi Kimmo Kallinen, kanttori Minna Jokinen

JUMALANPALVELUKSET

La 14.12. klo 10 liturgia
Ke 18.12. klo 17.30 ehtoopalvelus
Pe 20.12. klo 17.30 akatistos (Pyhä Johannes Kronstadtilainen)
La 21.12. klo 17 vigilia
Su 22.12. klo 10 liturgia
Ti 24.12. klo 15 ehtoopalvelus
*Ke 25.12. klo 9 aamupalvelus ja liturgia
To 2.1. klo 17.30 akatistos (Pyhittäjä Serafim Sarvilainen)
Su 5.1. klo 17 vigilia
*Ma 6.1. klo 9 liturgia ja suuri vedenpyhitys
Ti 7.1. klo 17 akatistos
La 11.1. klo 10 liturgia
Ke 15.1. klo 17.30 ehtoopalvelus
Su 19.1. klo 9 aamupalvelus ja liturgia
Ti 21.1. klo 17 akatistos
Pe 24.1. klo 17.30 akatistos (Autuas Ksenia Pietarilaiselle)
La 25.1. klo 10 liturgia
Ke 29.1. klo 17.30 ehtoopalvelus
La 1.2. klo 17 vigilia
*Su 2.2. klo 10 liturgia

Järvenpään ev. lut. kirkko

Kirkkotie 4

JUMALANPALVELUKSET

La 18.1. klo 18 ekumeeninen jumalanpalvelus

Klaukkala

Pyhän Nektarios Eginalaisen kirkko
Kuonmäentie 80, 01800 Klaukkala

Isännöitsijä Aune Svennevig, p. 040 356 2040,
papi Teo Merras ja Mikko Leistola,
kanttori Minna Jokinen

JUMALANPALVELUKSET

Su 15.12. klo 10 liturgia
Ti 24.12. klo 13 ehtoopalvelus
To 26.12. klo 10 aamupalvelus ja liturgia
Su 29.12. klo 10 liturgia
Su 5.1. klo 10 liturgia ja suuri vedenpyhitys
Su 12.1. klo 10 liturgia
Su 26.1. klo 10 liturgia

Porvoo

Kristuksen kirkastumisen kirkko
Vanha Helsingintie 1, Tattarinmalmi

Vahtimestari Niko Laakso, p. (09) 85 646 232,
Pappi Kimmo Kallinen, kanttori Elena Nemlander

JUMALANPALVELUKSET

La 14.12. klo 17 vigilia
Su 15.12. klo 10 liturgia
Ti 24.12. klo 15 ehtoopalvelus
To 26.12. klo 9 aamupalvelus ja liturgia
Su 5.1. klo 17 vigilia
*Ma 6.1. klo 9 liturgia ja suuri vedenpyhitys
La 11.1. klo 17 vigilia
Su 12.1. klo 10 liturgia
To 16.1. klo 17.30 akatistos
La 25.1. klo 17 vigilia
Su 26.1. klo 10 liturgia
To 30.1. klo 17.30 akatistos

MONIKULTTUURINEN TYÖ

PAPISTO

Pastori Vaslav (Slava) Skopets (toimivapaalla)
Pastori Alexandre Björklund (sij. 1.11.2019–
31.10.2020), p. 040 550 0103
Pastori Teemu Toivonen (työvapaalla)
Rovasti Heikki Huttunen (sij. 5.8.2019–
31.7.2020), p. 040 741 8792

KANTTORI

Irina Tchervinskij-Matsi,
p. (09) 8564 6141, 050 374 0019
Elia Pietarinen (ma. ajalla 1.9.2019-31.7.2020),
p. 044 206 3327

AVUSTAVA PAPISTO

Rovasti Ion Durac, p. 040 516 6741 (rom)
Pastori Ioannis Lampropoulos,
p. 050 357 3675 (kr)

Pyhän Kolminaisuuden kirkko

Unioninkatu 31, Kruunuhaka

p. (09) 85 646 210/vahtimestari
pastori Alexandre Björklund (sij.)
kanttori Irina Tchervinskij-Matsi
Muu papisto: ylidiakoni Gennadij Stolbow

PALVELUKSET KIRKKOSLAAVIKSI

La 14.12. klo 16 katumuksen sakramentti
La 14.12. klo 16.30 yleinen panihida
La 14.12. klo 17 vigilia
Su 15.12. klo 9 katumuksen sakramentti
Su 15.12. klo 10 liturgia
Ke 18.12. klo 16 katumuksen sakramentti
Ke 18.12. klo 17 ehtoopalvelus
La 21.12. klo 16.30 yleinen panihida
La 21.12. klo 17 vigilia
Su 22.12. klo 9 katumuksen sakramentti
Su 22.12. klo 10 liturgia
Ti 24.12. klo 9 hetkipalvelus (kuninkaalliset hetket)
Ti 24.12. klo 10 ehtoopalvelus ja liturgia
Ti 24.12. klo 15 ehtoonjälkeinen palvelus
*Ke 25.12. klo 11 liturgia
To 26.12. klo 9.30 aamupalvelus ja liturgia
La 28.12. klo 16 katumuksen sakramentti
La 28.12. klo 16.30 yleinen panihida
La 28.12. klo 17 vigilia
Su 29.12. klo 9 katumuksen sakramentti
Su 29.12. klo 10 liturgia
Su 29.12. klo 12 yleinen rukouspalvelus
(uuden vuoden)
Ke 1.1. klo 10 liturgia
Pe 3.1. klo 10 hetkipalvelus
La 4.1. klo 16 katumuksen sakramentti
La 4.1. klo 17 vigilia
Su 5.1. klo 9 katumuksen sakramentti
Su 5.1. klo 10 liturgia (suuri vedenpyhitys)
Su 5.1. klo 17 vigilia
*Ma 6.1. klo 10 liturgia (ja suuri vedenpyhitys)
Ke 8.1. klo 16 katumuksen sakramentti
Ke 8.1. klo 17 ehtoopalvelus
La 11.1. klo 16 katumuksen sakramentti
La 11.1. klo 16.30 yleinen panihida
La 11.1. klo 17 vigilia
Su 12.1. klo 9 katumuksen sakramentti
Su 12.1. klo 10 liturgia
Ke 15.1. klo 17 akatistos
La 18.1. klo 16 katumuksen sakramentti
La 18.1. klo 16.30 yleinen panihida
La 18.1. klo 17 vigilia
Su 19.1. klo 9 katumuksen sakramentti
Su 19.1. klo 10 liturgia
Ke 22.1. klo 16 katumuksen sakramentti
Ke 22.1. klo 17 ehtoopalvelus
La 25.1. klo 16 katumuksen sakramentti
La 25.1. klo 16.30 yleinen panihida
La 25.1. klo 17 vigilia
Su 26.1. klo 9 katumuksen sakramentti
Su 26.1. klo 10 liturgia
Ke 29.1. klo 17 akatistos
La 1.2. klo 16 katumuksen sakramentti
La 1.2. klo 16.30 yleinen panihida
La 1.2. klo 17 vigilia
*Su 2.2. klo 10 liturgia

Huskyrkan i Helsingfors

Elisabetsgatan 29 A, 4:e vän

Gudstjänsterna förrättas av fr Heikki Huttunen

GUDESTJÄNSTER PÅ SVENSKA

Sö 5.1. kl. 17 aftongudstjänst och stora vattenvigningen
*Mån 6.1. kl. 10 liturgi, procession och vattenvigning
Lö 1.2. kl. 17 vigilia
*Sö 2.2. kl. 10 liturgi

Svensk studiegrupp

Tis 17.12. kl. 18–20 i Mirolybovsalen,
Elisabetsgatan 29 A, 4:e vän.

Kotikirkko / Ss. James and Catherine Church

Liisankatu 29, 4th floor (Kruunuhaka)

Heikki Huttunen, 040 741 8792.

ENGLISH SERVICES

*Wed 25.12. at 10 liturgy (svenska/english/greek/arabic)
Sun 12.1. at 10 liturgy

Στο παρεκκλήσιο του Kotikirkko

Διεύθυνση: Liisankatu 29 A, Ελσίνκι,

Heikki Huttunen, 040 741 8792.

Κυριακή 15.12. στις 9.00 ὄρθρος και Θεία
λεiturγία

**Πέμπτη 26.12. στις 9.00 ὄρθρος και Θεία
λεiturγία**

Κυριακή 19.1. στις 9.00 ὄρθρος και Θεία
λεiturγία

Хельсинкский приход

Настоятель прихода

Марку Салминен, тел. 09 85 646 103,
markku.salminen@ort.fi

Канцелярия прихода

Адрес: Liisankatu 29, 00170 Helsinki

Русскоязычный священник

Александр Бьёрклунд, тел. 040 146 2400
alexandre.bjorklund@ort.fi

Регент

Ирина Червинский–Матси,
тел. 09 85 646 141

Русскоязычный священник дежурит в
сторожке Свято-Троицкого храма
каждый вторник 10–12.

Хельсинки Свято-Троицкий храм

Unioninkatu 31, Helsinki, 09 8564 6210

Священник Александре Бьёрклунд

Регент Ирина Червинский–Матси

Русскоязычный священник дежурит в

сторожке Свято-Троицкого Храма
каждый вторник с 10-12. Исповедь в
среду с 16-17, в субботу с 16-16.30, в
воскресение с 9-10.

БОГОСЛУЖЕНИЯ

Сб. 14.12 в 16.00 Исповедь

Сб. 14.12 в 16.30 Панихида

Сб. 14.12 в 17.00 Всенощное бдение

Вс. 15.12 в 9.00 Исповедь

Вс. 15.12 в 10.00 Литургия

Вт 17.12 с 10–12 молебен

Ср 18.12 в 16.00 Исповедь

Ср 18.12 в 17.00 Вечерня

Сб. 21.12 в 16.00 Исповедь

Сб. 21.12 в 16.30 Панихида

Сб. 21.12 в 17.00 Всенощное бдение

Вс. 22.12 в 9.00 Исповедь

Vs. 22.12 в 10.00 Литургия
Вт.24.12 в 9.00 Царские часы
Вт.24.12 в 10 Навечерие Рождества Христова и
Литургия Василия Великого.
Вт.24.12 в 15-17 Великое повечерие Рождества
Христова (Рождественский сочельник)
***Ср.25.12 в 11.00 Литургия Рождество
Господа Бога и Спаса нашего Иисуса Христа**
Чт. 26.12 в 9.30 утренняя и Литургия
Сб.28.12 в 16.30 Панихида
Сб. 28.12 в 17.00 Всенощное бдение
Vs. 29.12 в 9.00 Исповедь
Vs. 29.12 в 10.00 Литургия
Ср.1.01 в 9.00 Исповедь
Ср.1.01 в 10.00 Литургия Василия Великого
Пт. 3.01 в 10.00 Царские часы
Сб. 4.01 в 17.00 Всенощное бдение
Vs. 5.01 в 10.00 Литургия и Великое освящение
воды святых богоявлений
***Пн. 6.01 в 10.00 Литургия Василия Великого
и Великое освящение воды святых
богоявлений**
Вт 7.01 с 10 – 12 молебен
Ср.8.01. в 16.00 Исповедь
Ср.8.01. в 17.00 Вечерня
Сб. 11.01. в 16.00 Исповедь
Сб. 11.01. в 16.30 Панихида
Сб. 11.01. в 17.00 Всенощное бдение
Vs. 12.01. в 9.00 Исповедь
Vs. 12.01. в 10.00 Литургия
Вт 14.01. с 10–12 молебен
Ср.15.01. в 16.00 Исповедь
Ср.15.01. в 17.00 Акафист Пресвятой
Богородице
Сб. 18.01. в 16.00 Исповедь
Сб. 18.01. в 16.30 Панихида
Сб. 18.01. в 17.00 Всенощное бдение
Vs. 19.01. в 9.00 Исповедь
Vs. 19.01. в 10.00 Литургия
Вт 21.01. с 10–12 молебен
Ср.22.01. в 16.00 Исповедь
Ср.22.01. в 17.00 Вечерня
Сб. 25.01. в 16.00 Исповедь
Сб. 25.01. в 16.30 Панихида
Сб. 25.01. в 17.00 Всенощное бдение
Vs. 26.01. в 9.00 Исповедь
Vs. 26.01. в 10.00 Литургия
Вт 28.01. с 10–12 молебен
Ср.29.01. в 16.00 Исповедь
Ср.29.01. в 17.00 Акафист Пресвятой
Богородице
Сб. 1.02. 16.00 Исповедь
Сб. 1.02. в 16.30 Панихида
Сб. 1.02. в 17.00 Всенощное бдение
Vs. 2.02. в 9.00 Исповедь
*Вс. 2.02. в 10.00 Литургия

■ Храм при доме престарелых

Церковь святых мучениц Веры, Надежды,
Любови и матери их Софии,
Hämeentie 55, 00580 Helsinki, тел. 09 2511 1411
Священник: Виктор Порокара

БОГОСЛУЖЕНИЯ

Сб. 14.12 в 17.00 Исповедь
Сб. 14.12 в 17.30 Всенощное бдение
Vs. 15.12 в 10.00 Литургия
Вт.24.12 в 14 Всенощное бдение
*Ср.25.12 в 10.00 Литургия
Чт. 2.1. в 10.00 Литургия
Сб. 5.1. в 17.30 Всенощное бдение
***Пн. 6.1. klo 9 Великое освящение воды
святых богоявлений и Литургия**
Сб. 18.01. в 17.30 Всенощное бдение
Vs. 19.01. в 10.00 Литургия
Сб. 1.2. в 17.30 Всенощное бдение
*Вс. 2.2. в 10.00 Литургия

■ Приходской центр в Мюллюпуру

Часовня прп. Александра Свирского
Jauhokuja 3 В 2, 00920 Helsinki,
Священник дежурит в часовне по
понедельникам с 10:00 до 13:00.
Священник Иосиф Вола,
тел. 0405452250

■ Культурный центр София

Часовня Святой Софии – Премудрости
Божией, Kallvikinniementie 35,
00980 Helsinki, тел. 010 277 900
Расписание богослужений: www.sofia.fi

■ Эспоо

Церковь прп. Германа Аляскинского в
Тапиола, Kaupinkalliontie 2, 02100 Espoo
тел. 09 85 646 221
Священники: Петри Корхонен, тел. 09 85 646
127; Хейкки Хуттунен, тел. 040 741 8792.

■ Вантаа

Спасо-Вознесенская церковь в Тиккурила
Läntinen Valkoisenlähteentie 48, 01450 Vantaa
Священник Микаел Сундквист, тел. 09 85 646
125, 050 350 9356. Дякон Сергей Подшивалов,
тел. 040 749 1560.

TOIMINTAA HELSINGIN SEURAKUNNASSA

HELSINKI

Raamattupiiri

Kokoontuu tiistaisin klo 17 Helsingin ortodoksi-
sen seurakunnan kirjastossa Liisankatu 29 A (2.
krs). Raamattupiirissä käydään tänä syksynä läpi
Jesajan kirjaa. Piirin vetäjänä toimii Petri Gyll-
ström.

KirjaKrypta

Uspenskin katedraalin kryptassa ke 15.1. klo
18.45. Vieraana kirjailija Eira Mollberg, aiheena
hänen omaelämäkerrallinen romaaninsa Villa-
housuhäpeä.

Jumalansynnyttäjän syntymän yhteisö

Jumalansynnyttäjän syntymän kappelissa toimi-
tetaan arkisin klo 5.45 aamurukoukset ja puoliyö-
palvelus/paraklesis, klo 6.30 aamupalvelus ja il-
taisin ehtoopalvelus tai akatistos (ei keskiviikkoiltana).
Usko arjessa -keskustelut jatkuvat 8.1. klo 16–18,
jolloin sovitaan loppuvuoden tapaamisista. Olo-
huone-lafka auki torstaista lauantaisiin 13–16.
Tervetuloa nauttimaan kahvia seurassamme, os-
toksille tai muuten vain pistäytymään. Osoite Mi-
konkatu 25, Helsinki (summerissa lukee kappeli,
käynti sisäpihalta). Lisätietoja, myös mahdolliset
muutokset viikko-ohjelmassa <http://theotokos.fi>.

Nuorttsää mk iölla liturgia

Päässpei'vv 15.12.2019, äiäss 10. P. Njidd Mää'j
ceesnest, Mikonkatu 25, summer: Kappeli.
Sluu'zv ään'n e'čč Kalevi Kasala da ceerkavlaaul-
joouk jää'dat jaak'n, diakoon Erkki Ää'rhep
Lumisalmi. Pázzeetee Treffan Peäccamnee'k'k'
prääzne'k'. Ceerkavkä'ff mänja liturgiast
Ceessnest (kappelist)

Koltansaamenkielinen liturgia

Sunnuntaina 15.12. klo 10, P. Neitsyt Marian
kappelissa, Mikonkatu 25, Hki. Summeri: Kappeli.
Palveluksen toimittaa isä Kalevi Kasala ja kuoroa
johtaa kanttori, diakoni Erkki Lumisalmi. Pyhän

Trifon Petsamolaisen juhla. Kirkkokahvit liturgian
jälkeen tsäousunassa (kappelissa).

Uspenskin katedraalin ystävät ry:n syyskokous
Syyskokous ma 16.12. klo 18. Kotikirkon vierei-
sessä Mirolybov-salissa, Liisankatu 29 A, ylin ker-
ros. Ennen kokouksen alkua i Teo Merras pitää
alustuksen aiheesta: Kastetoimitus ja kasteope-
tus nykypäivän Helsingin ortodoksisessa seura-
kunnassa: Ortodoksinen ihanne ja miten siihen
päästään. Kokouksessa käsitellään yhdistyksen
toimintasuunnitelmaa, tulo- ja menoarviota, jä-
senmaksuja sekä hallituksen jäsenten valintaa.
Jäsenet lämpimästi tervetuloa! Kokouksessa
pienitä purtavaa tarjolla.
Uspenskin katedraalin ystävät ry:n hallitus

Stefanoskodin käsipaikkakerho

Kerho kokoontuu keväällä 2020 torstaisin seura-
vasti: 16.1., 30.1., 13.2., 27.2., 12.3., 26.3., 23.4. ja 7.5.

TAPAHTUMIA

Joulumyyjäiset seurakuntasalilla

Joulumyyjäiset Helsingin seurakuntasalilla (Unio-
ninkatu 39, sisäpiha) su 15.12. klo 12–15. Järjes-
tää Helsingin tiistaiseura ry.

Stefanoskodin joulumyyjäiset

La 14.12. klo 10–14. Hallatie 2 B, Tapaninvainio,
Helsinki.

Karjalanpiirakoita, piiraita, sämpylöitä, pipareita,
joululeivonnaisia, kahvikakkuja, gluteenittomia
leivonnaisia, lounasbuffet, kahvia ja teetä. Pika-
arpajaiset. Ulkokirppiksellä lasia, kristallia, kyntti-
länjalkoja, hopeaa, posliinia, keräilytavaroita ym.
Tule tekemään löytöjä! Tervetuloa!

Jouluconsertti

Perinteisiä ja uusia joululauluja Uspenskin kated-
raalissa pe 13.12. klo 19.
Pyhän Hermanin kuoro, johtaa Petri Hakonen.
Lauttasaaren laulajat, johtaa Victoria Meerson.

Valmistaudu Betlehem!

Uspenskin katedraalikuoron jo perinteeksi muo-
dostunut konsertti joulun esijuhlan alkaessa
20.12. klo 19 Uspenskin katedraalissa. Koljada-
lauluja, joulun kirkkoveisuja sekä perinteisiä jou-
lulauluja. Kuoroa johtaa dir.cant. Varvara Merras-
Häyrynen. Vapaa pääsy, käsiohjelma 10 €.

ITÄ-HELSINKI

Raamattupiiri

Kokoontuu Myllypuron kappelilla maanantaisin
klo 17.30. Piirin vetäjänä toimii TM Okko Bala-
gurin.

Pt. Aleksanteri Syväriäläisen kappelin kuoro

Harjoitukset kappelilla keskiviikkoiltain ehtoo-
palveluksen jälkeen. Kuoro ottaa jatkuvasti uusia
laulajia. Lisätiedot: kanttori Kirsi-Maria Susuna
puh. 050 401 4798 tai kirsi-maria.susuna@ort.fi

Ortodoksisen kirkkolaulun peruskurssi

Opetellaan laulamaan liturgian ja vigilian veisuja
kuorossa. Kaikentasoiset laulajat ovat tervetullei-
ta tutustumaan kirkkolauluun ja kehittämään
laulutaitojaan. Lisätietoja kanttori Kirsi-Maria Su-
sunalta, puh. 050 4014 798, kirsi-maria.susuna@
ort.fi

Kirkon elämä tutuksi -luentosarja Myllypuron kappelilla

Ke 15.1. Muistaen siis tätä pelastavaista käskyä -
Jumalallisista liturgioistamme (ehtoopalveluksen
jälkeen)
Ke 19.2. Paastotkaamme mielihyvällä - Pyhä ja
suuri paasto ja sen jumalanpalvelukset (ehto-
palveluksen jälkeen)
Ke 4.3. Parannuksen sakramentti - Synnintunnus-
tus, ehtoollinen ja sairaanvoitelu (EPL:n jälkeen)

KULTTUURIKESKUS SOFIA

Kurssit ja tapahtumat

Kuolema: luopuminen ja toivo? -seminaari
La 18.1. klo 13–17. Kuolema: luopuminen ja toivo? -seminaarisarjan ensimmäinen osa, jonka teema on Kuolemaan valmistautuminen. Alustajina seminaarisarjassa kuoleman kanssa työskenteleviä ja sekä kuoleman tematiikkaa tutkivia asiantuntijoita. Vetäjänä isä Ambrosius. Seuraavat seminaarisarjan ajankohdat la 22.2. ja la 21.3. Lisätietoja www.sofia.fi/tapahtumat

Opi ikonimaalauksia!

Viiden viikonlopun kurssi alkaa 18.1.2020. Kurssi la-su kerran kuussa tammikuusta toukokuuhun. Kurssi on tarkoitettu henkilöille, jotka haluavat oppia maalamaan ikonin perinteisellä muna-temperatekniikalla. Ei edellytä aiempaa ikonimaalaukokemusta. Aluksi paneudutaan ikonipiirtämiseen. Opettajana toimii oululainen ikonimaalari FT Heljä-Marja Surcel. Lisätietoja ja ilmoittautuminen www.sofia.fi/ikonimaalaus

Sofian galleria

4.12.2019–26.1.2020 Eila Pilvenpalon ja Vilja Haapalan yhteisnäyttely: pronssiveistoksia ja ikoneita. Eila Pilvenpalon pronssiveistös näyttelyn teema on "Kuin kuvastimesta". Vilja Haapalan näyttely käsittelee Jumalanäiti- ja enkeli-ikoneita sekä käsi- ja siipiaiheisen maalaussarjan. Vapaa pääsy.

LÄNTINEN ALUE

TAPIOLAN KIRKKO, Kaupinkalliontie 2, Espoo

Pyhän Hermanin lapsikuoron joulukonsertti
Su 15.12. klo 17 Tapiolan kirkossa. Konsertissa lauletaan suomeksi ortodoksia joululauluja maailmalta. Vapaa pääsy, ohjelma 10e.

Perinteiset Hermannin joulumyyjäiset

Tapiolan kirkolla la 21.12. klo 12–14. Klo 12 lyhyt rukouspalvelus ja myyjäiset alkavat klo 12.15. Myytävänä: karjalanpiirakoita, kakkuja, leivonnaisia ja muita joulupöydän herkuja, käsitöitä pukinkonttiin, kirpputori löytöjä ja arpajaiset.

Ystävyydenateria

Perjantaina 3.1. klo 11–12 Tapiolan kirkolla. Kokoonnumme yhteisen ruokapöydän ääreen syömään ja seurustelemaan. Ateria maksaa yhden euron (1e). Tilaisuus on avoin kaikille.

Espoon miestenpiiri Hermaninjengi

Lisätietoja: puheenjohtaja Juhani Mustila, puh. 0400 472 623 (juhani.mustila@iki.fi). Tarvittaessa lisätietoja antaa myös isä Petri Korhonen.

Lasten iltakerho

Tiistaisin klo 17–19.30 yli 3-vuotiaille.

Perhekerho ja muskari

Keskiviikkoisin klo 10.30–13.30.

LOHJAN KIRKKO, Nahkurinkatu 4

Kuoroharjoitus

Ke klo 18–20: 15.1., 22.1., 29.1. Uudet laulajat ovat tervetulleita laulukokeen kautta koeajalle. Lisätietoja kanttori Matti Jyrkinen, p. 040 525 0782, matti.jyrkinen@ort.fi.

Seniorikerho

To klo 14–16: 16.1. Lisätietoja kanttori Matti Jyrkinen 040 525 0782, matti.jyrkinen@ort.fi

Teetä ja teologiaa

Tiistaisin klo 18: 21.1. TM Maria Karoliina Schaudman, 11.2. Ph. D., B.A. (Div.) Esa Erävalo, 17.3. TM Teo Merras, 28.4. TT Mikael Sundqvist. Lisätietoja isä Seppo Pesonen 040 747 6615.

Taidetiistai

Tiistaisin klo 18: 14.1., 25.2. Lisätietoja taiteilija Maija Junno, majaj@me.com.

Ortodoksisuus tutuksi -kurssi

To klo 18–20. Lisätietoja isä Kalevi Kasala 040 525 2868, kalevi.kasala@ort.fi

Lohjan Seudun Ortodoksien seurakuntaillat

Lisätietoja: puheenjohtaja Urpo Uotila, p. 044 314 5210.

Ikonipiiri

Ma klo 9.45–14: 20.1., 27.1., 3.2. Lisätietoja: Tarja Tarima 040 541 3901, tarja.tarima@tikkurila.com

Miestenpiiri

Kokoontuu erikseen sovittuina ajankohtina. Lisätietoja kanttori Matti Jyrkinen, p. 040 525 0782.

Lasten kirkkokerho

Liturgiapalvelusten yhteydessä. Lisätietoja: Päivi Kasala, p. 050 347 0205.

NUMMELAN RUKOUSHUONE, Naaranpajuntie 7

Perjantaipiiri

Perjantaisin klo 12–14: 13.12., 17.1., 31.1. Lisätietoja kanttori Matti Jyrkinen 040 525 0782, matti.jyrkinen@ort.fi

Ikonipiiri tiistaisin klo 10–14: 28.1. Lisätietoja Ritva Tarima 0400 719 563, ritva.tarima@suomi24.fi
Ikonipiiri torstaisin klo 16–19: 23.1., 30.1. Lisätietoja Ritva Tarima 0400 719 563, ritva.tarima@suomi24.fi

Ikonimaalauksen intensiivikurssi 17.1.–20.1.2020.

Kurssi alkaa perjantaina klo 17. Opetustunnit lauantaina ja sunnuntaina klo 10–17. Kurssi sopii uusille ja aiemmin maalanneille. Ikonin voi maalata oman valinnan mukaan. Kurssin hinta 60 euroa. Lisätiedot ja sitovat ilmoittautumiset opettajalle 12.1.2020 mennessä; Ritva Tarima p. 0400 719 563 tai ritva.tarima@suomi24.fi

Lasten kirkkokerho

Liturgiapalvelusten yhteydessä. Lisätietoja Päivi Kasala, p. 050 347 0205.

Vihdin-Nummelan ortodoksit ry:n joulumyyjäiset

Lauantaina 14.12. klo 9-12 Nummelan rukoushuoneella. Myynnissä kotitekoista hapankaalia, paikallista hunajaa, karjalanpiirakoita ym. jouluherkuja. Kahvio ja pika-arpajaiset. Maksuvälineinä käteinen ja kortit.

HANGON ORTODOKSINEN KIRKKO, Taktomintie 5

Kuoroharjoitus

Su klo 14–16: 19.1., 26.1., 2.2. Uudet laulajat ovat tervetulleita laulukokeen kautta koeajalle. Lisätietoja kanttori Matti Jyrkinen, p. 040 525 0782, matti.jyrkinen@ort.fi.

Torstaikerho

To klo 18–20: 30.1. Lisätietoja: kanttori Matti Jyrkinen 040 525 0782, matti.jyrkinen@ort.fi

Lasten kirkkokerho

Liturgiapalvelusten yhteydessä. Lisätietoja Päivi Kasala, p. 050 347 0205.

KARKKILA, EV. LUT. SEURAKUNTATALO, HUHDINTIE 9–11

Seurakuntaillat

Pe klo 18–20: 13.12., 17.1., 31.1. Lisätietoja kanttori Matti Jyrkinen, p. 040 525 0782, matti.jyrkinen@ort.fi

Ikonipiiri Kaunisniemen leirikeskukseen Annansalissa

Ikonipiiri klo 10–16.30: 7.5., 14.5., 15.5., 20.5., 28.5.

Karkkilan ikonipiiri kokoontuu poikkeuksellisesti keväällä seurakuntamme leirikeskuksessa Lopen Läyliäisissä. Lisätietoja Tarja Tarima, p. 040 541 3901, tarja.tarima@tikkurila.com

ITÄINEN ALUE

TOIMINTAA TIKKURILASSA

Ortodoksiakerho

Tikkurilan kirkon tiistaiseuran ortodoksiakerho parillisten viikkojen keskiviikkoiltoina ehtoopalveluksen jälkeen klo 18. Teemoina rukous sekä Raamatun Sirakin kirja. Opettajana isä Mikael Sundkvist.

8.1.2020 Sirakin kirja – hyvä elämä

22.1.2020 Pyhien rukous – mitä se on?

(Ekumeeninen paneeli)

Miesten piiri

Kokoontuu keskiviikon ehtoopalveluksen jälkeen kirkolla. Tarjolla hengellistä antia sekä mahdollisuus käden taitojen harjoittamiseen. Lisätietoja diakoni Risto Ikäheimolta, risto.ikaheimo@kolumbus.fi, puh. 050 1505.

Perhekerho ja muskari

Torstaisin klo 10–12. Kerho alkaa lyhyellä rukouspalveluksella, jonka jälkeen muskari, jossa lauletaan, soitetaan, leikitään, tanssitaan ja ruokitaan kokonaisuvaltaisesti lapsen luovaa ilmaisua. Kerhon päätteeksi syömme yhdessä. Vetäjänä kanttori Larissa Qvintus-Petsalo.

Konsertti: "Täyttyköön kaikki ilolla!"

Su 15.12. klo 14 Tikkurilan kirkossa. Kvartetti (Varvara Merras-Häyrynen, Larissa Qvintus-Petsalo, Elia Pietarinen ja Rikhard Dahlström) laulaa ortodoksia joulunajan veisuja, itäslaavilaisia koljaloja sekä maallisia hengellisiä joululauluja. Konsertin yhteydessä glögitarjoilu. Vapaa pääsy, ohjelma 10 euroa. Konsertin tuotto Filantropian joulupaastokeräykseen.

Toisen joulupäivän joulujuhla

To 26.12. klo 11.30 Tikkurilan kirkolla. Nyyttikestiperiaatteella – tervetuloa!

Rukousviikon vierailu

La 25.1. klo 15, ekumeenisen rukousviikon vierailu P. Henrikin katedraalissa (Pyhän Henrikin aukio 1, Helsinki). Kirkon esittely klo 15, rukoushetki, nyyttikestit. Tilaisuus loppuu n. klo 17. Järjestäjä: Vantaan ekumeeninen työryhmä

Avoin yleisöluento

Ke 29.1.2020 klo 18, Tikkurilan kirkolla, miesten piiriin kaikille avoin yleisöluento. Helena Nikkanen puhuu koptilaisesta ikonitaiteesta.

TOIMINTAA JÄRVENPÄÄSSÄ

Järvenpään kirkon kuoro

Kokoontuu kirkon kryptassa ke klo 17.30. Lisätietoja kanttori Minna Jokiselta, puh. 050 358 7339.

Järvenpään ystäväpiiri

Kokoontuu parillisten viikkojen tiistaisin klo 18 Järvenpään kirkon kryptassa. Seuraavat kokoukset 7.1. ja 21.1. Puheenjohtaja Anja Lindström, p. 040 741 4577. Sähköposti: anja.lindstrom@outlook.com.

Joulumyyjäiset

Lauantaina 14.12. klo 11.30-14 kirkon alasalissa.

Joulun yhteislaulutilaisuus

Sunnuntaina 22.11. liturgian jälkeen klo 12 kirkon alasalissa.

Lasten kirkkokerho

Sunnuntaina toimittavien liturgioiden yhteydessä kirkon kryptassa.

TOIMINTAA KLAUKKALASSA

Nektarios-ryhmä

Kirkkokahvit aina liturgian jälkeen. Kahvin lomas-
sa keskustelutuokio ajankohtaisista aiheista.
Tervetuloa kirkkoon ja kahville!

Klaukkalan kirkon kuoro

Lisätietoja kanttori Minna Jokiselta 050 358 7339.

Lasten kirkkokerho

Sunnuntai liturgian aikana yli 3-vuotiaille.

TOIMINTAA PORVOOSSA

Porvoon kirkon kuoro

Kokoontuu kirkolla to klo 17.30. Lisätiedot: kant-
tori Elena Nemlander, puh. 044 043 0249

Porvoon ikonimaalauskerho

Kokoontuu kirkossa pe klo 16. Opettajana Liisa
Holst puh. 040 566 8481.

Porvoon tiistaiseura

Kokoontuu tiistaina 14.1. klo 18 kirkon salissa. Li-
sätietoja Jari Pylvänäinen, puh. 040 570 8130.

Lasten kirkkokerho

Sunnuntaina toimitettavien liturgioiden yhtey-
dessä.

Perhekerho Samovaari

Kokoontuu Porvoon kirkossa 28.12 klo 15–16.30.
Tavoitteena on tutustua Suomen ortodoksiseen
kirkkoon, kotoutuminen ja uskon opetus venä-
jäkielisille aikuisille ja vasta Suomeen tulleille
perheille. Tapaamisissa on mukana pappi.

Venäjänkielinen laulakerho

Laulakerho pidetään ennen kuukauden ensim-
mäistä vigiliaa klo 15–16.30. Avoin myös muille
ortodoksien seurakunnan jäsenille ja kaikille
Porvoon asukkaille. Päivämäärät: 14.12. Kerhon
vetäjänä on Ekaterina Milenkova (muusikko).
Добро пожаловать в Песенный Кружок для
русскоязычных жителей Порвоо. Репертуар
выбираем из русскоязычного и
финноязычного песенного культурного
наследия по желанию участников. В кружок
принимаются все желающие! Добро
пожаловать!

HAMINAN SRK

ORTODOKSIKESKUS SYPRESSI, KIRKKOHERRANVIRASTO

Varuskuntakatu 14, 45100 Kouvola,
Avoinna ke–pe klo 10–14 p. 040 7047 171,
hamina@ort.fi, www.orthamina.fi

PAPISTO

Kirkkoherra Ville Kiiveri
p. 040 962 0063 ville.kiiveri@ort.fi

KANTTORI

Kari Päivinen, p. 040 866 7686
kari.paivinen@ort.fi

MUU HENKILÖKUNTA

Seurakunnan vahtimestari, Jaana Juka,
p. 040 486 5550, jaana.juka@ort.fi

AVUSTAVA PAPISTO

Rovasti Martti Honkaselkä, p. 044 306 4900,
martti.honkaselka@gmail.com

Rovasti Johannes Wuorlinna, p. 050 589 9011,
joukowuorlinna@gmail.com

Pastori Jukka Jauhiainen

p. 0400 958 760 jukka.jauhiainen@ort.fi

Diakoni Gennadi Ikävälko, p. 040 742 4615

keku.ikavalko@gmail.com

HAMINAN SEURAKUNNAN LIIKE- JA VUOKRATALO

Isoympyräkatu 20, Hamina

Isännöinnistä vastaa Itä-Suomen
Kiinteistöpalvelu, Isoympyräkatu 9 A 10,
49400 Hamina. Isännöitsijä Tero Tuononen
puh. 050 546 7120 (klo 15 jälkeen),
tero.tuononen@outlook.com

■ Hamina

Pyhien apostolien Pietarin ja Paavaliin kirkko, Raatihuoneentori 2

pastori Jukka Jauhiainen p. 0400 958 760
jukka.jauhiainen@ort.fi

JUMALANPALVELUKSET

Pe 20.12. klo 10 liturgia
La 21.12. klo 17 vigilia
Su 22.12. klo 10 liturgia ja kirkkokahvit
Ti 24.12. klo 14 ehtoopalvelus
La 28.12. klo 17 vigilia
Su 29.12. klo 10 liturgia
Su 5.1. klo 17 vigilia
*Ma 6.1. klo 10 liturgia ja suuri vedenpyhitys
La 25.1. klo 17 vigilia
Su 26.1. klo 10 liturgia

■ Kouvola

Pyhän ristin kirkko, Sakaristonmäki, Kirkonmäenkatu 2

JUMALANPALVELUKSET

Pe 13.12. klo 17 arki-illan liturgia
Ke 18.12. klo 17 ehtoopalvelus
Ti 24.12. klo 17 ehtoopalvelus
*Ke 25.12. klo 9 aamupalvelus ja liturgia
Pe 3.1. klo 17 Jeesuksen rukouspalvelus
La 4.1. klo 17 vigilia
Su 5.1. klo 10 liturgia
Pe 10.1. klo 17 arki-illan liturgia
Pe 17.1. klo 17 arki-illan liturgia
La 1.2. klo 17 vigilia
*Su 2.2. klo 10 liturgia

■ Myllykosken tsasouna

Koulutie 4, Myllykoski

JUMALANPALVELUKSET

La 14.12. klo 17 vigilia
Su 15.12. klo 10 liturgia
Ti 24.12. klo 16 ehtoopalvelus
To 26.12. klo 10 vedenpyhitys ja liturgia
La 11.1. klo 17 vigilia
Su 12.1. klo 10 liturgia

TOIMINTAA HAMINAN SEURAKUNNASSA

Pyhän Ristin kirkon ortodoksiapiiri

Tutustumme kirkon teologiaan, opetukseen ja
ajatteluun. Tapaamisia noin kerran kuukaudessa
ja osallistujat voivat esittää toiveita käsiteltävistä
aiheista. Tänä talvena aiheena on Rukous. Seu-
raava tapaaminen keskiviikkona 8.1 klo 17.30.

Katekumeenikurssi Kouvolaassa

Maksuton kurssi on tarkoitettu kaikille ortodoksi-
sesta kirkosta ja uskosta kiinnostuneille. Kurssi ei

sido osallistujaa mihinkään ja kaikki ovat terve-
tulleita mukaan missä tahansa vaiheessa. Kurssil-
le voivat myös osallistua myös nykyiset seura-
kunnan jäsenet. Seuraava tapaaminen on su
12.1. klo 16 Pyhän Ristin kirkossa.

Musikaalinen lastenkerho Pyhän Ristin kirkossa

Lastenkerho toimii Pyhän Ristin kirkossa Kouvo-
lassa. Kerhon ohjaajina toimivat Lana Lang (044
377 8457) ja Katja Selezneva (044 9705 275). Ker-
ho kokoontuu joka kuukauden ensimmäisenä ja
kolmantena sunnuntaina klo 17.

Seurakunnan kuorot Kouvolaassa ja Haminassa

Haminan seurakunnassa toimii kaksi kuoroa, py-
hän Ristin kirkon kuoro Kouvolaassa ja Haminan
ortodoksinen kirkkokuoro Haminassa. Kouvolan
harjoitukset keskiviikkona klo 18 Sypressissä ja
Haminassa Trapesassa torstaisin klo 17.30. Yhtey-
shenkilö Kari Päivinen, p. 040 866 7686

Ksenia-piiri kokoontuu taas

Kokoontuu Sypressissä jokaisen kuukauden vii-
meinen lauantai. Seuraava kokoontuminen la
25.1. klo 12.30. Uusia jäseniä otetaan mukaan!
Yhteyshenkilö Kirsi Palve (044 321 7695) ja Tiina
Toikka (040 5800 907)

Kouvolan Uusi tiistaiseura

Seura järjestää keskustelu-, esitelmä- ja hartausti-
laisuuksia sekä kirkollisia juhlia, vahvistaa toiminnallaan ortodoksiseen kirkkoon kuuluvien ja siitä
kiinnostuneiden hengellistä kasvua, elävää yh-
teyttä kirkkoon ja yhteisöllisyyttä. Vapaaehtois-
toiminta on tärkeä osa seuran toimintaa. Tiistai-
seurailloissamme on aina kahvitarjoilu ja kokoon-
numme pääsääntöisesti kuukauden 1. ja 3. keski-
viikkona Kouvolan Pyhän Ristin kirkon juhlasalis-
sa. Lisätietoja Tiina Toikka p. 040 5800 907

Ikonipiiri Haminassa ja Kouvolaassa

Ikonipiiri kokoontuu Kouvolassa ortodoksiakes-
kus Sypressissä ja Haminan Trapesassa. Kokoon-
tumiset Kouvolassa 14.–15.12.2019 ja 25.–
26.1.2020 klo 10–15. Haminassa 15.1. klo 17–
19.30 ja 18.1. klo 10–15. Yhteyshenkilö on Ritva
Koverola p. 040 837 5909.

Kirkkotekstiilikerho

Kirkkotekstiilikerho kokoontuu Kouvolan pyhän
Ristin kirkon juhlasalissa. Tällä hetkellä kerhossa
tehdään käsipaikkoja ja huolletaan jumalanpalve-
luspukuja. Kerho järjestää myyjäisiä ja käyttää
tuoton kirkon kaunistamiseksi. Uudet jäsenet
ovat tervetulleita mukaan! Lisätietoja Marja-Lee-
na Jaakkonen, p. 040 774 6690

Pagina Perthi - Seniorien päiväkahvit

Kokoontuminen jokaisen kuukauden ensimmäi-
senä perjantaina klo 14 Kouvolan pyhän Ristin
kirkossa. Seuraava kokoontuminen 3.1. Jos tarvit-
set kyytiä, ole yhteydessä virastoon. Lisätiedot ja
ilmoittautumiset tarjoiu varten seurakunnan vi-
rastoon p. 040 704 7171.

Kaakkois-Suomen seurakuntien

yhdistysjuhla – Объединительное Торжество Приходов Южно-Восточной Финляндии

Lappeenrannan, Kotkan ja Haminan seurakuntien
yhdistysjuhlaa vietetään Lappeenrannassa su
19.1.2020. Arkkikiipisa Leon johdolla klo 10 juhla-
liturgia Pokrovan kirkossa. Liturgian jälkeen siirrym-
me ristisaatossa Linnoituksen Kehruuhuoneelle,
jossa yhteinen ateria. Aterian jälkeen juhlatilaisuus
ja ohjelmaa. Seurakunta järjestää juhlaan yhteis-
kuljetuksen. Sitovat ilm. virastoon 6.1. mennessä
hamina@ort.fi tai 040 704 7171. Lähtö su 19.1. n.
klo 8.30 ja paluu Kouvolaan n. klo 15 aikoihin.

HÄMEENLINNAN SRK

SEURAKUNTAKOTI

Matti Alangon katu 11 A, 13130 Hämeenlinna

SEURAKUNNANVIRASTO

Matti Alangon katu 11, 13130 Hämeenlinna
p. 050 321 0035

Viraston aukioloajat:

ke klo 14–16.30 ja pe klo 9.30–12

hameenlinna@ort.fi

www.hmlortodoksinen.fi

www.facebook.com/

HameenlinnanOrtodoksinenSeurakunta/

PAPISTO

Vt. kirkkoherra Jonas Bergenstad
p. 0400 330 484, jonas.bergenstad@ort.fi
Pastori Taisto Rikkonen, p. 050 371 6475

KANTTORI

Leena Lomu
p. 040 707 6715, leena.lomu@ort.fi

AVUSTAVA PAPISTO

Pastori Kari M. Ranttilä, p. 040 550 6272
Diakoni Erkki Lumisalmi, p. 0400 396 326
Diakoni Veli Backman, p. 050 323 9893

MUU HENKILÖKUNTA

Kiinteistöhoitaja Markku Seljänne
p. 0400 716 810
Forssan toimintakeskuksen isännöitsijä
Heikki Halme, p. 040 558 0465
Pääkirkon ja Ahveniston kirkon isännöitsijä
Kirsi Backman, p. 050 349 5985

Hämeenlinna

**Pyhien Aleksanteri Nevskin ja Johannes
Kryostomoksen kirkko, Erottajakatu 2**

JUMALANPALVELUKSET

La 14.12. klo 17 vigilia
Su 15.12. klo 10 liturgia, puurojuhla
Pe 20.12. klo 17 akatistos (P. Johannes
Kronstadttilainen)
La 21.12. klo 17 vigilia
Su 22.12. klo 10 liturgia
Ti 24.12. klo 15 ehtoopalvelus ja Basileios
Suuren liturgia
*Ke 25.12. klo 9 aamupalvelus ja liturgia
Ke 1.1. klo 10 liturgia
La 4.1. klo 17 vigilia
Su 5.1. klo 10 liturgia; klo 17 vigilia
*Ma 6.1. klo 9.30 liturgia ja suuri vedenpyhitys
La 11.1. klo 17 vigilia
Su 12.1. klo 10 liturgia
La 18.1. klo 17 vigilia
Su 19.1. klo 10 liturgia
Pe 24.1. klo 17 akatistos, Autuas Ksenia
Pietarilainen
La 1.2. klo 17 vigilia
Su 2.2. seurakuntaretki Helsinkiin

Seurakuntakoti

Matti Alangon katu 11 A, Hämeenlinna

JUMALANPALVELUKSET

Ke 18.12. klo 17 ehtoopalvelus
Ke 8.1. klo 17 ehtoopalvelus
Ke 15.1. klo 17 ehtoopalvelus
Ke 22.1. klo 17 ehtoopalvelus
Ke 29.1. klo 17 ehtoopalvelus

Ahveniston kirkko

Ahvenistontie 20, Hämeenlinna

JUMALANPALVELUKSET

Pe 13.12. klo 17 ehtoopalvelus, Lucia-tapahtuma
10-vuotisjuhla

Forssa

Forssan toimintakeskus, Keskuskatu 10, Forssa

JUMALANPALVELUKSET

Su 29.12. klo 10 liturgia
To 2.1. klo 9.30 pieni vedenpyhitys ja liturgia,
Pt. Serafim Sarovilainen (praasniekka)
Su 26.1. klo 10 liturgia

Lammi

Athossäätiön luostarikeskus
Panagian puistotie 39 A

La 28.12. klo 10 liturgia
La 25.1. klo 10 liturgia

TOIMINTAA HÄMEENLINNAN SEURAKUNNASSA

Diakoniaseura

Yhteyshenkilö Silja Shepherd, 050 560 4318.
siljaelinashpherd@gmail.com Tietoa diakoni-
aseuran toiminnasta yhteyshenkilöltä tai sr:n
nettisivuilta.

Kyyrölä-kerho

Pj. Antonina Sosunov-Perälä, (03) 612 5850/ 040
721 8436, antonina@pp.inet.fi. Varapj. ja sihteeri Li-
dia Jaskari, 040 588 5185, lidia.jaskari@gmail.com.

Käspaikkakerho

Käspaikkakerho kokoontuu kuukauden ensim-
mäisenä perjantaina klo 10–16 Hämeenlinnassa
seurakuntakodilla, Matti Alangon katu 11 A. Vuod-
den 2020 ensimmäinen kokoontumiskerta on 3.1.

Pyhä Syke ry

Pj. Marianne Kantonen, 050 331 8905 Voit lukea
lisää Pyhän Sykkeen toiminnasta yhdistyksen
nettisivuilta osoitteesta pyhasyke.fi

Tiistaiseura

Pj. Sven Wessman, 040 7575 228, sven.wess-
man@pp1.inet.fi Tiistaiseura kokoontuu seura-
kuntakodilla, Matti Alangon katu 11 A, ellei toisin
mainita. Tiistaiseurailat alkavat klo 17 alkuhar-
taudella ja kahvituksella.
Ti 14.1. klo 17 Uskonnot kohtaavat – uhka vai
mahdollisuus? emerituspiispa Mikko Heikka
Ti 28.1. klo 17 Ristisaatot ja praasniekat, tiedotta-
ja Maria Hattunen
Ti 11.2. klo 17 Vuosikokous

Kirkkokuoro

Pe 13.12. vietämme Lucia-tapahtuman 10-vuotis-
juhlaa Ahvenistolla. Toivottavasti mahdollisim-
man moni pääsee mukaan ja mielellään kaikki
entiset Luciatkin olisi hyvä nähdä mukana klo 17
ehtoopalveluksessa ja kynttiläkulkueessa.
Su 15.12. puurojuhlassa on myös kuorolle pientä
esitystä, joten tulkaa mukaan.
Joulun ajan palveluksiin toivotaan myös aktiivista
osallistumista. Su 19.1. klo 18 ekumeenisen ru-
kousviikon tilaisuus Forssan ev.lut kirkossa, jossa
myös ortodoksinen osuus lopussa. Vuoden vii-
meinen kuoroharjoitus on ke 18.12. klo 17.30–19
ja kevätkaudella harjoituskausi alkaa ke 8.1.2020.
Kanttorin vuosiloma on 26.12.–4.1. Mikäli kirkko-
kuoron toiminta kiinnostaa, ota rohkeasti yhteyt-
tä Leena-kanttoriin.

Lastenkerho

La 14.12. klo 10-12 lastenkerhossa teemana
eritrealainen kulttuuri, jossa tutustutaan
eritrealaisuuteen lasten silmin. La 11.1. klo
10–12 lastenkerhon teemana on Laatokan
Karjala. Karjalaisuuteen tutustutaan tällä
kertaa tekemällä yhdessä karjalanpiirakoita.
Vanhempiakin voi tulla. Ottakaa mukaan
omat pulikat (jos on), essu ja päänahine. Leipom-
isen ohessa tutustutaan myös karjalaiseen
kulttuuriin. Tervetuloa seurakuntakodille pii-
rakkatalokisiin.

Seurakuntaretki Helsingin ortodoksiseen seurakuntaan.

Su 2.2. Osallistutaan liturgiaan ja tutustutaan tu-
lemaan seurakuntaamme yhdessä Lahden seura-
kuntalaisten kanssa. Järjestetään bussikuljetus.

KOTKAN SEURAKUNTA

KIRKKOHERRANVIRASTO

Kymenlaaksonkatu 2, Kotka
Avoinna maanantaisin klo 15–17
p. (05) 212 490
kotka@ort.fi, www.kotkaort.fi

NIKOLAOS-SALI

Kymenlaaksonkatu 2, Kotka,
Nikolaos-salia vuokrataan
erilaisiin tilaisuuksiin, p. (05) 212 490

PAPISTO

Vt. kirkkoherra Timo Tynkkynen
0400 654 883 tai timo.tynkkynen@ort.fi

KANTTORI

Kanttori Katarine Lehtomäki, p. 050 359 4823

MUU HENKILÖKUNTA

Vahtimestari Vesa Lehtomäki, p. 050 599 8855

AVUSTAVA PAPISTO

Rovasti Veikko Lisitsin, p. 050 597 7349,
veikko.lisitsin@gmail.com (eläkkeellä)

Kotka

**Pyhän Nikolaoksen kirkko
Isopuisto, p. (05) 212 767**

Isännöitsijä Esa Tervio, p. 0440 837846

JUMALANPALVELUKSET

La 14.12. klo 17 vigilia
Su 15.12. klo 10 liturgia
La 21.12. klo 17 vigilia, su, sl
Su 22.12. klo 10 liturgia, sl
Ti 24.12. klo 14 panihida hautausmaalla
Ti 24.12. klo 15 juhlavigilia
*Ke 25.12. klo 10 liturgia
La 28.12. klo 17 vigilia
Su 29.12. klo 10 liturgia
Ti 31.12. klo 17 juhlavigilia
Ke 1.1. klo 10 liturgia ja rukoushetki
La 4.1. klo 17 vigilia
Su 5.1. klo 17 juhlavigilia
*Ma 6.1. klo 10 liturgia ja suuri vedenpyhitys
La 11.1. klo 17 vigilia
Su 12.1. klo 10 liturgia
**Seurakuntien yhdistymisjuhla Lappeenrannan
Pokrovan kirkossa**
La 18.1. klo 17 vigilia
Su 19.1. klo 10 liturgia, arkkipiispa Leo

La 25.1. klo 17 vigilia
Su 26.1. klo 10 slaavinkielinen liturgia
La 1.2. klo 17 juhlagigilia

Loviisa

Loviisan kirkko Jumalansynnyttäjän Kasani-
laisen ikonin muistolle, Itäinen Tullikatu 17
Isännöitsijä Margarita Yukhevich
p. 040 561 9915

JUMALANPALVELUKSET

To 26.12. klo 10 liturgia
Su 5.1. klo 10 liturgia
*Su 2.2. klo 10 liturgia

TOIMINTAA KOTKAN SEURAKUNNASSA

Äiti-lapsi-kerho Nikolaos-salilla

Kokoukset ma kello 15–17. Ohjaajana Kati-
kanttori.

Lasten musiikkikerho

Kokoukset joka toinen tiistai Nikolaossalissa
kello 17–18. Lisätietoja Kati-kanttorilta, puh. 050
359 4823. Kokoukset vuoden vaihteen jäl-
keen alkaen 21.1.

Piirustuskerho "Pikkumaalari"

Kerho on tarkoitettu 5–10-vuotiaille lapsille,
kokoukset keskiviikkoisin Nikolaos-salin
alakerran kerhotilassa kello 16.30–18. Lisätietoja
opettaja Innalta, puh. 044 239 4803. Kerhon toi-
mii pääasiassa venäjäksi, myös suomenkieliset
tervetulleita.

Lastenkerho "Uskon säteet"

Kokoukset sunnuntaisin kello 10–11 liturgi-
an aikana Kotkan kirkon toiseen kerrokseen
kustelemaan uskonnollisista aiheista ja askartele-
maan. Vetäjinä Anastasia ja Marina. Tervetuloa!
Kerho pidetään samanaikaisesti kahdella kielellä;
sekä suomenkieliset että venäjänkieliset lapset
tervetulleita!

Suomen kielen keskustelukerho

La klo 15 Nikolaossalissa. Tervetuloa!

Kirkkokuorot

Kotkan kirkon kuoron harjoittelee ke Nikolaos-
salissa klo 17–18.30. Lisätietoja Kati-kanttorilta,
puh. 050 359 4823. Slaavinkielisistä kuoroharjoi-
tuksista kysy Kati-kanttorilta.

Tiistaisseura

Kokoukset ma ti klo 15.30 Nikolaos-salilla.
14.12. joulumyyjäiset
21.1. aihe avoin

Kultaiset kädet -käsityökerho

Käsitöitä pitävät ihmiset! Tervetuloa pe klo 17–
19 Nikolaos-saliin. Toiminnan järjestäjät ovat
Vera, puh. 040 722 7279 ja Elena, puh. 044 546
0251, kerho on kaksikielinen.

Nikolaoksen ukkokerho

Kokoukset to klo 16 pääasiassa kirkolla, lisä-
tietoja Esa Terviöltä, puh. p. 044 0837 846.

Karhulan ortodoksit

Kokoukset kuukauden ensimmäisenä keski-
viikkona klo 15.

Ikonikerho

Ma kerhuhuoneessa klo 17.

TAPAHTUMIA

Joulumyyjäiset

Toimintapiirien yhteiset joulumyyjäiset Nikolaos-
salilla la 14.12. klo 11–14. Käsitöitä, leivonnaisia,
kahvio yms.

Pieni tulitikkutyttö -näytelmä

Nikolaossalissa 26.12. klo 15. Tervetuloa!

Kaakkois-Suomen seurakuntien yhdisty-
misjuhla – ОБЪЕДИНИТЕЛЬНОЕ
ТОРЖЕСТВО ПРИХОДОВ ЮЖНО-
ВОСТОЧНОЙ ФИНЛЯНДИИ
Lappeenrannan, Kotkan ja Haminan seura-
kuntien yhdistymisjuhla vietetään Lap-
peenrannassa su 19.1. KP arkkipiispa Leon
johdolla toimitetaan klo 10 juhla-liturgia Jumalansynnyttäjän suojeluksen kirkossa. Liturgian jälkeen siirrymme ristsisaatossa Linnonitukseen Kehruuhuoneelle, jossa yhteinen ateria koko kirkkokansalle. Aterian jälkeen juhlatilaisuus monipuolisine ohjelmineen. Yhteiskuljetus lähtee Kotkan linja-autoasemalta su 19.1. klo 8.15, ajetaan Karhulan kautta. Ennakoilmoittautumiset ma 13.1. mennessä sähköpostilla kotka@ort.fi, Kanttori-Katille, puh. 050 359 4823 tai kirkossa olevaan listaan.

Yhteinen ruokailu yksinäisille

Oletko yksin, kaipaatko seuraa? Järjestämme yhteisen ruokailuhetken tiistaisin kello 14. Ensimmäinen kokoukset vuoden vaihteen jälkeen 28.1. Omakustanteinen ruokamaksu 5 € aikuisilta. Ennakoilmoittautuminen Kati-kanttorille, puh. 050 359 4823 viimeistään edeltävänä maanantaina.

Pianokonsertti

Sunnuntaina 2.2. kello 12 Nikolaossalissa. Disa Piispa-Harvola esittää Bachin Goldberg-variaatioita. Vapaa pääsy. Ohjelma 5 € lasten kerhotoinnin hyväksi.

Vt. kirkkoherra tavattavissa Kotkassa

Vt. kirkkoherra isä Timo Tynkkynen on tavattavissa kirkkoherranvirastossa Kotkassa ma klo 16–18 seuraavina päivinä: 16.12., 30.12., 13.1., 20.1., 27.1., 3.2. ja 10.2.

LAHDEN SEURAKUNTA

KIRKKOHERRANVIRASTO JA SEURAKUNTASALI

Harjukatu 5, 15110 Lahti,
p. 040 359 4846

Avoimma ma-to klo 10–13,
lahti@ort.fi, www.lahdenort.fi

PAPISTO

Kirkkoherra Jonas Bergenstad,
p. 0400 330 484, jonas.bergenstad@ort.fi

KANTTORI

Petri Huttu, p. 0440 251 062

MUU HENKILÖKUNTA

Kasvatustyöntekijä Marina Salokangas,
p. 040 662 8513, marina.salokangas@ort.fi
Seurakuntakeskuksen vahtimestari
Kimmo Mäenrinne, p. 040 5041176

AVUSTAVA PAPISTO

Rovasti Olavi Merras, p. 040 510 4664

Pastori Taisto Rikkonen, p. 050 371 6475

Pastori Matti Lipitsäinen, p. 0400 625 446

Diakoni Aki Korpela, p. (019) 422 101

Lahti

Pyhän kolminaisuuden kirkko, Harjukatu 5

Isännöitsijä Juha Romanov, p. 050 3289 000

JUMALANPALVELUKSET

La 14.12. klo 10 liturgia, sl
La 14.12. klo 17 vigilia
Su 15.12. klo 10 liturgia
La 21.12. klo 17 vigilia
Su 22.12. klo 10 liturgia
Ti 24.12. klo 15 ehtoopalvelus
*Ke 25.12. klo 9.30 aamupalvelus ja liturgia
La 28.12. klo 17 vigilia
Su 29.12. klo 10 liturgia
Ke 1.1. klo 10 liturgia
Su 5.1. klo 17 vigilia
*Ma 6.1. klo 10 liturgia
La 11.1. klo 10 liturgia, sl
La 11.1. klo 17 vigilia
Su 12.1. klo 10 liturgia
La 18.1. klo 17 vigilia
Su 19.1. klo 10 liturgia
Ke 22.1. klo 17 akatistos
La 25.1. klo 17 vigilia
Su 26.1. klo 10 liturgia
La 8.2. klo 10 liturgia, sl
La 8.2. klo 17 vigilia
Su 9.2. klo 10 liturgia

Hyvinkää

Karjalan valistajien kirkko, Tsasounakuja 1

Puh. 040 359 4846 (ma-to klo 10–13).

JUMALANPALVELUKSET

La 14.12. klo 17 vigilia
Su 15.12. klo 10 liturgia
Ti 24.12. klo 13 ehtoopalvelus
To 26.12. klo 9.30 aamupalvelus ja liturgia
La 28.12. klo 17 vigilia
Su 29.12. klo 10 liturgia
Su 5.1. klo 17 vigilia
*Ma 6.1. klo 10 liturgia ja suuri vedenpyhitys
La 11.1. klo 17 vigilia
Su 12.1. klo 10 liturgia
La 25.1. klo 17 vigilia
Su 26.1. klo 10 liturgia
La 8.2. klo 17 vigilia
Su 9.2. klo 10 liturgia

Heinola

Kristuksen taivaaseen astumisen kirkko, Hämeenkatu 6

Isännöitsijä Mikko Äikäs, p. 040 520 1696

JUMALANPALVELUKSET

La 21.12. klo 10 liturgia
Ti 24.12. klo 17 ehtoopalvelus
Pe 27.12. klo 10 liturgia
La 4.1. klo 17 vigilia
Su 5.1. klo 10 liturgia
La 18.1. klo 10 liturgia
La 15.2. klo 10 liturgia

Kausala

Neitsyt Marian syntymän tsasouna Keskikatu 4

JUMALANPALVELUKSET

La 14.12. klo 10 liturgia
Ke 8.1. klo 17 akatistos
La 25.1. klo 10 liturgia
Ke 12.2. klo 17 akatistos

Riihimäki

Seurakunnan toimitila Minea, Valtakatu 3

<http://minea.palvelee.net/>

Yhteyshenkilö Aira Antti-Poika, p. 050 322 4382

JUMALANPALVELUKSET

Ti 17.12. klo 18 ehtoopalvelus
La 28.12. klo 10 liturgia
La 4.1. klo 10 liturgia
Ti 7.1. klo 18 ehtoopalvelus
To 23.1. klo 18 akatistos
La 1.2. klo 10 liturgia
Ti 4.2. klo 18 ehtoopalvelus

TOIMINTAA LAHDEN SEURAKUNNASSA

Kirjallisuuspiiri

kokoontuu joka kuukauden 3. tiistai
klo 17–19.30 seuraavasti:
17.12. Valo - Kertomus rakkaudesta, Hannu
Mäkelä
Lisätietoja: Maria Lehtinen p. 040 522 9565 tai
marialehti@gmail.com

Lahden tiistaikerho

Kokoontuu joka kuukauden toisena tiistaina Lah-
den kerhuhuoneella (Harjukatu 5,) alkaen klo 13.

Hyvinkään tiistaiseura

Kokoontuu aina kuukauden toisena tiistaina
klo 15. Lisätiedot toiminnasta: Raila Hokkanen,
p. 050 543 5957

Minean toimintaa Riihimäellä

Mineassa jatketaan tiistai-iltojen ehtoopalveluk-
sia ja kirkkovuoden ajankohtaan sekä muihin ai-
heisiin liittyviä alustuksia keskusteluineen. Ehtoopa-
lvelusten yhteydessä on teetarjoilu. Seurakun-
nan liturgiat ovat pääsääntöisesti kuukauden vii-
meisenä lauaintaina.
Ti 17.12. klo 18 ehtoopalvelus, Kristuksen synty-
män esijuhla (20.12.–)
La 28.12. klo 10 liturgia ja kirkkokahvit

TAPAHTUMIA

Valmistaudumme jouluun Hyvinkäällä

Jouluun valmistautumisen tapahtuma kai-
kille Hyvinkään ortodoksisen kirkon tiloissa,
Karjalan valistajan kirkko, Tsasounakuja 1.
Su 15.12. klo 11.30–14. Ohjelmassa: joulupa-
jat ja askartelua sekä leikkejä lapsille ja jou-
lumusiikkia. Tapahtuman aikana toimii kah-
vila. Kaikki ovat sydämellisesti tervetulleita!

LAPPEENRANNAN SRK

LAPPEENRANNAN KIRKKOHERRAN- VIRASTO JA SEURAKUNTATALO

Kristiinankatu 7, 53900 Lappeenranta,
p. 040 0414 792

Virasto auki ma klo 10–14. Kirkkoherra Timo
Tynkkynen on tavattavissa ma klo 10–14
Lappeenrannan seurakuntatalolla.
Lomat ja kirkolliset juhlat voivat aiheuttaa
poikkeuksia. Virastoajan ulkopuolellakin
voi ottaa yhteyttä suoraan työntekijöihin.
Papiston ja kanttorin vapaapäivät ovat to-pe.
lappeenranta@ort.fi, www.ekort.fi

IMATRAN SEURAKUNTATALO

Vuoksenniskantie 3, 55510 Imatra

Papin päivystys Imatralla 1.1. alkaen tiistaisin
klo 13.30–16.00.

PAPISTO

Kirkkoherra Timo Tynkkynen, p. 040 0654 883
Toinen pappi Andrei Verikov, p. 0400 411 923

KANTTORI

Kanttori Maria Verikov, p. 040 169 8676
Apukanttori Tatiana Mäkelä, p. 040 685 8592

MUU HENKILÖKUNTA

Seurakuntamestari Kauko Pussinen,
p. 040 0933 287

AVUSTAVA PAPISTO

Rovasti Markus Petsalo, p. 0400 253 370
Rovasti Mauri Patronen, p. 040 595 1688
Pastori Aarne Ylä-Jussila, p. 044 980 2116
Diakoni Jorma Liesma, puh. 040 7176491

Lappeenranta

Jumalansynnyttäjän suojeluksen kirkko, Kristiinankatu 3

Seurakuntamestari Kauko Pussinen,
p. 040 0933287

JUMALANPALVELUKSET

La 14.12. klo 17 vigilia
Su 15.12. klo 10 liturgia
La 21.12. klo 17 vigilia, su, sl
Su 22.12. klo 10 liturgia, sl
Ti 24.12. klo 14 panihida hautausmaalla
Ti 24.12. klo 15 juhlagigilia
*Ke 25.12. klo 10 liturgia
La 28.12. klo 17 vigilia
Su 29.12. klo 10 liturgia
Ke 1.1. klo 10 liturgia ja rukoushetki
La 4.1. klo 17 vigilia
Su 5.1. klo 10 liturgia
Su 5.1. klo 17 juhlagigilia
*Ma 6.1. klo 10 liturgia ja suuri vedenpyhitys
La 11.1. klo 17 vigilia
Su 12.1. klo 10 liturgia
La 18.1. klo 17 vigilia
Su 19.1. klo 10 liturgia, KP arkkipiispa Leo
La 25.1. klo 17 ehtoopalvelus ja akatistos Ksenia
Pietarilaiselle slaaviksi
Su 26.1. klo 10 liturgia, sl
La 1.2. klo 17 juhlagigilia
*Su 2.2. klo 10 liturgia

Imatra

Pyhän Nikolaoksen kirkko, Vuoksenniskantie 3

JUMALANPALVELUKSET

La 14.12. klo 17 vigilia
Su 15.12. klo 10 liturgia
La 21.12. klo 17 vigilia
Su 22.12. klo 10 liturgia
Ti 24.12. klo 15 juhlagigilia
*Ke 25.12. klo 10 liturgia
La 28.12. klo 17 vigilia
Ti 31.12. klo 17 juhlagigilia
La 4.1. klo 17 vigilia, sl
Su 5.1. klo 10 liturgia, sl
Su 5.1. klo 17 juhlagigilia
***Ma 6.1. klo 10 liturgia, ristisaatto ja suuri
vedenpyhitys**
La 11.1. klo 17 vigilia
Su 12.1. klo 10 liturgia
Ke 22.1. klo 10 liturgia
La 25.1. klo 17 ehtoopalvelus ja akatistos
Ksenia Pietarilaiselle
Su 26.1. klo 10 liturgia
La 8.2. klo 17 vigilia, su, sl
Su 9.2. klo 10 liturgia, sl

Parikkala

Johannes Kastajan tsasouna, Uimalantie 1, Parikkala

JUMALANPALVEUKSET

Su 29.12. klo 10 liturgia
La 15.2. klo 10 liturgia

Joutseno

Pulpin kappeli, Linjatie 11

JUMALANPALVEUKSET

To 27.2. klo 17 suuri katumuskanoni

БОГОСЛУЖЕНИЯ НА СЛАВЯНСКОМ ЯЗЫКЕ

ПСКОВСКАЯ ЦЕРКОВЬ В ЛАППЕЕНРАНТА

Сб 21.12. в 10 всенощная на финском и
славянском языках
Вск 22.12. в 10 литургия на славянском языке
Сб 25.1. в 17 вечерня и акафист Блаженной
Ксении Петербургской на славянском языке
Вск 26.1. в 10 литургия на славянском языке

НИКОЛЬСКАЯ ЦЕРКОВЬ В ИМАТРА

Сб 4.1. в 17 всенощная на славянском языке
Вск 5.1. в 10 литургия на славянском языке
Сб 8.2. в 17 всенощная на славянском языке
Вск 9.2. в 10 литургия на славянском языке

LAPPEENRANNAN SEURAKUNNAN TOIMINTAA

Katso myös seurakunnan uusilta internet-sivuilta
www.ekort.fi. Tervetuloa mukaan! Muutokset
mahdollisia! Ajantasainen viikko-ohjelma myös
Facebookissa: Lappeenrannan ortodoksinen se-
urakunta. Keskiiviikkoisin myös kirkolliset ilmoituk-
set Lappeenrannan Uutisissa ja torstaisin Uutis-
vuoksessa.

Joulun diakonia-avustukset

Avustukset haettavissa keskiiviikkoon 18.12. saak-
ka. Lähetä perusteltu anomus sähköpostilla
osoitteeseen lappeenranta@ort.fi. Asiat käsitel-
lään luottamuksellisesti.

LAPPEENRANTA

Ortodoksiailat

Oletko ajatellut liittyväsi ortodoksisen kirkkoon
tai onko joku ystäväsi tai läheisesi harkinnut asi-
aa? Kokoontumiset keskiiviikkoisin Pokrovan kir-
kossa (Kristiinankatu 3) klo 18. Päivämäärät ja ai-
heet: Ke 22.1. suuren paaston valmistussunnun-
taut. Ke 5.2. katumuksen sakramentti.

Miesten talkoopäivät

Lappeenrannan linnoituksen kirkolla keskiivi-
koisin klo 10. Tule mukaan! Kokoontumme tar-
vittaessa useamminkin. Kokoontumiset: 15.1. val-
mistelemme seurakunnan liitosjuhlaa ja seuraava
kokoontuminen 12.2.

Päiväpiiri kokoontuu

Kokoontumme kerran kuukaudessa Lappeen-
rannan seurakuntasalilla kahvin ja seurustelun
merkeissä, kuuntelemme myös pieniä esitelmiä
eri aiheista. Tervetuloa virkistäytymään! Ti 21.1.
klo 14 teemme vihikynttilöitä ja ti 18.2. klo 14
teemana: Tuohus – rukouksen valo

Naisten monikielinen kahvikerho

Kerhon tavoitteena on tuoda yhteen seurakun-
tamme naisia kieleen tai kansallisuuteen katso-
matta. Seuraavat kokoontumiset:
La 11.1. retki museoon. Kokoontuminen seura-
kuntasalilla klo 14.30.

Valamon ystävät

Sunnuntaina 12.1. liturgian jälkeen kirkkokahvit
ja isä Timo kertoo Kaakkois-Suomen ortodoksi-
sista kirkoista. Tilaisuus on kaikille avoin. Terve-
tuloa!

МЕРОПРИЯТИЯ НА РУССКОМ ЯЗЫКЕ В ЛАППЕЕНРАНТА

Богослужения на церковно-славянском языке
и духовные беседы

Раз в месяц в 10 часов в Покровском храме совершается божественная литургия на церковно-славянском языке с участием русскоязычного хора. В субботу на кануне славянской службы в 17 часов всенощная совершается на церковно-славянском языке. После литургии духовная беседа в приходском зале. См. расписание служб!
Духовные беседы:
в воскресенье 22.12. после литургии «Предстоящие праздники»
в воскресенье 26.1. после литургии «Святая вода»
в воскресенье 16.2. после литургии «Путь к великому посту»

ИМАТРА

Ортодоксияllat

Oletko ajatellut liittyväsi ortodoksisen kirkkoon tai onko joku ystäväsi tai läheisesi harkinnut asiaa? Kokoontumiset tiistaisin Nikolaoksen kirkossa (Vuoksenkantie 3) klo 18. Päivämäärät ja aiheet:
14.1. suuren paaston valmistussunnuntai
11.2. katumuksen sakramentti

Kirkkotiedon polku – oppia ikä kaikki!

Kirkkotiedon polku -tilaisuudet järjestetään noin kerran kuukaudessa liturgian jälkeen kirkkokahvien yhteydessä. Näissä tilaisuuksissa tietoisuutta oman kirkon opetuksesta ja perinteestä ja ajan-kohtaisista asioista.
Su 15.12. Edessä oleva juhla-kaus

Tiistaiseura

Tiistaiseura kokoontuu tiistai-iltapäivisin pääsääntöisesti kello 14 seurakuntatalolla. Tule mukaan!
Seuraavat kokoontumiset:
Ti 14.1. klo 12 (!) vuosikokous ja klo 12.30 lounastarjoilu
Ti 28.1. klo 14 raamattutunti
Ti 11.2. klo 14 nöyryys, katumus ja niiden tunnistaminen
Ti 25.2. klo 17 osallistumme kirkossa ensimmäisen paastoviikon katumuskanoniin

Imatran Nikolaoksen miehet

Talkoopäivät miehille Imatran kirkonmäellä. Kokoontumiset ovat keskiviikkoisin kerran kuukaudessa klo 10. Tarvittaessa kokoontumme useamminkin ja otamme yhteyttä silloin erikseen. Lisätiedot: isä Timo, puh. 0400 654 883. Kokoontumispäivät ovat 22.1., jolloin aloitamme liturgialla klo 10 kirkossa, ja seuraava kokoontuminen on 19.2.

МЕРОПРИЯТИЯ НА РУССКОМ ЯЗЫКЕ В ИМАТРА

Богослужения на церковно-славянском языке и духовные беседы
Раз в месяц в 10 часов в Свято-Никольском храме совершается божественная литургия на церковно-славянском языке с участием русскоязычного хора. В субботу на кануне славянской службы в 17 часов всенощная совершается на церковно-славянском языке. После литургии чаепитие и беседа в приходском зале. См. расписание служб!
Духовные беседы:
в воскресенье 5.1. после литургии «Святая Вода»
в воскресенье 9.2. после литургии «Путь к великому посту»

Parikkala-Rautjärven tiistaiseura

Kokoontumiset seuraavasti:
Vuosikokous 29.1.2020 klo 14 Keppelin kerhuhuoneessa osoite Iltaruskonkatu 4, Simpele.
Tapaaminen 19.2.2020 klo 14 Ethel Hammarbergin kotona, osoite Roihankatu 4, Simpele. Aiheena Suuri paasto, josta kertoo isä Andrei.

SEURAKUNNAN TOIMINTAA LAPSI- JA NUORILLE

Lappeenrannassa ma klo 16.30–17.30 lastenkerho (alle kouluikäisille). Ke klo 16 sinapinsiemenkerho (7-12-vuotiaalle).

Imatran seurakuntatalon kerhuhuoneessa ti klo 18 lastenkerho (alle kouluikäisille) ja ke 16.30 sinapinsiemenkerho (7-12-vuotiaalle).

Детские кружки «Мои маленькие шаги в церковь».

В Лаппеенранта по понедельникам в 16.30–17.30 детский кружок (дошкольного возраста) и по средам в 16 детский кружок для школьников.

В Иматра по вторникам 18 детский кружок (дошкольного возраста) и по средам в 16.30 детский кружок для школьников.

Kerhot eivät kokoonnu koulujen loma-aikana.

Nuortenpiiri

Kokoontuu Lappeenrannassa ja Imatralla noin kerran kuussa. Lisätietoja Nupin toiminnasta isä Andreilta p. 0400 411923, e-mail. andrei.verikov@ort.fi

KIRKKOMUSIIKKI SEURAKUNNASSA

Tervetuloa mukaan seurakunnan kirkkomusiikki-toimintaan! Jokaiselle, jota kirkkomusiikki kiinnostaa, suodaan mahdollisuus laulaa ja oppia kirkkomusiikista lisää. Seurakunnassamme on tarjolla kahdentasoista kirkkomusiikkiopetusta: kirkkolaulupiirejä ja kirkkokuoroa. Kirkkokuoroon mukaan haluavia pyydetään otamaan yhteyttä seurakunnan kanttoreihin. Suomenkielisestä kirkkomusiikkitoiminnasta vastaa Maria Verikov. Seurakunnassamme on myös kirkkoslaavinkielistä kuoroa, josta vastaa Tatiana Mäkelä. Kirkkokuorot kokoontuvat maanantaisin Lappeenrannassa ja tiistaisin Imatralla. Lisäksi kanttori Maria antaa keskiviikkoisin vuorotellen molemmilla paikkakunnilla pienryhmissä tapahtuvaa äänenmuodostuksen opetusta.

Lappeenrannan kirkkokuorot

Suomen- ja slaavinkielisten kirkkokuorojen harjoitukset Lappeenrannassa ma kello 18. ЦЕРКОВНЫЙ ХОР НА РУССКОМ ЯЗЫКЕ в Лаппеенранта по понедельникам в 18. Приглашаем новых певцов! Регент Татьяна Мякеля, тел. 040 846 2899

Lappeenrannan kirkkolaulupiiri

Ti 17.12. klo 18 seurakuntasalilla, aiheena -koljadat, itäslaavilaiset joululaulut
Ke 15.1. klo 18 seurakuntasalilla, luento aiheesta kirkkomusiikin tehtävä

Imatran kirkkokuorot

Suomen- ja slaavinkielisten kirkkokuorojen harjoitukset Imatralla ti kello 18. ЦЕРКОВНЫЙ ХОР НА РУССКОМ ЯЗЫКЕ в Иматра по вторникам в 18 часов. Приглашаем новых певцов! Регент Татьяна Мякеля, тел. 040 846 2899

TAPAHTUMIA SEURAKUNNAN ALUEELLA

Toimintapiirien joulumyyjäiset

Linnoituksen joulumarkkinoiden yhteydessä 14.–15.12. seurakunnan toimintapiirit järjestävät joulumyyjäiset Linnoituksen seurakuntatalolla.

Joulu lauluin ja ikonein Imatralla

Ke 18.12. klo 18 laulamme seurakuntasalilla yhdessä vanhoja tuttuja ja myös uusia joululauluja. Kertomus joulun tapahtumiin liittyvistä ikoneista. Glögitarjoilu. Tervetuloa!

Tsarskoe Selon laulajien konsertti – КОНЦЕРТ ЦАРСКОСЕЛЬСКИХ ПЕВЦОВ

Su 15.12. kello 16 Imatran seurakuntasalissa esiintyy kuoro Pietarin läheltä Tsarskoe Selosta. Ohjelmassa ortodoksista kirkkomusiikkia sekä

kauniita kansansävelmiä. Ohjelma 10 €, tervetuloa!

Kuusijuhla Lappeenrannassa

Tällä kertaa vietämme seurakunnan eri ikäpolvien yhteistä kuusijuhlaa jo to 26.12. klo 12 Lappeenrannan seurakuntasalissa. Ohjelmaa kaikenikäisille. Tervetuloa!

Seurakunnan kuorojen jouluihin sävelhartaus

Pe 27.12. klo 17 Lappeenrannan seurakuntasalissa. Vapaa pääsy.

Sävelhartaus ja kuusijuhla Imatralla

Imatralla vietetään yhteistä kuusijuhlaa su 29.12. Ohjelmaa alkaa kirkkokuoron konsertilla klo 14 ja jatkuu noin klo 15 kuusijuhlaohjelmalla. Tervetuloa kaikki mukaan!

Pappilan perinteiset loppiaislahvit

Tervetuloa Imatran Sienimäkeen maanantaina 6.1. kello 16 perinteisille pappilan kahveille isä Timolle.

Kaakkois-Suomen seurakuntien yhdistymisjuhla – ОБЪЕДИНИТЕЛЬНОЕ ТОРЖЕСТВО ПРИХОДОВ ЮЖНО-ВОСТОЧНОЙ ФИНЛЯНДИИ

Lappeenrannan, Kotkan ja Haminan seurakuntien yhdistymisjuhlaa vietetään Lappeenrannassa su 19.1. KP Arkkikiispa Leon johdolla toimitetaan klo 10 juhla-liturgia Jumalansyynyttäjän suojeluksen kirkossa. Liturgian jälkeen siirrymme ristisaatossa Linnoituksen Kehruuhuoneelle, jossa yhteinen ateria koko kirkkokansalle. Aterian jälkeen juhlatilaisuus monipuolisine ohjelmineen.

TAMPEREEN SEURAKUNTA

KIRKKOHERRANVIRASTO

Suvantokatu 10, 2. kerros, 33100 Tampere
Avoinna ti–pe klo 9–13
p. 0400 346 089, tampere@ort.fi,
www.tampereort.fi

PAPISTO

Kirkkoherra Aleksej Sjöberg, p. 050 557 0050
Kirkkoherra tavoitettavissa parhaiten kansliassa tiistaisin klo 9–12
2. pappi Heikki Honkamäki, p. 050 557 0057
Osa-aikainen pappi Jelisei Rotko, p. 040 507 5790, elisrotko@gmail.com

KANTTORIT

Diakoni Heikki Hattunen, p. 050 557 0051, heikki.hattunen@ort.fi
Kerttu Halonen (sij. 31.1.2020 saakka), p. 044 301 0974
kerttu.halonen@ort.fi

Jenni Hakkarainen (alk. 1.2.2020), jenni.hakkarainen@ort.fi

MUU HENKILÖKUNTA

Nuorisotoimienohjaaja Nemanja Balčín (opintovapaalla)
Nuorisotoimienohjaaja Vasili Venkula (sij. 1.9.2019–31.8.2021) p. 040 1781 633 vasili.venkula@gmail.com
Kanslisti Arja Pikkuharju, p. 050 557 0056

Emäntä Tatiana Kallo, p. 050 557 0053

Vahtimestari Mika Kangasaho,
p. 050 557 0054

AVUSTAVA PAPISTO

Rovasti Mikael Punnala, p. 050 524 2641,
mikael.punnala@gmail.com

Diakoni Harri Kahila, p. 045 130 6723

Diakoni Jarkko Luonila, p. 040 521 8697,
jarkko.luonila@gmail.com

DIAKONIATYÖ

Diakonia-asioissa yhteys ensisijaisesti seurakunnan kansliaan. Avunpyynnön toimittamiseksi eteenpäin voi myös täyttää diakoniatyön palvelukortin. Niitä on saatavana Tampereen kirkossa ja seurakunnan kansliassa.

Tampere

Pyhän Aleksanteri Nevskin ja pyhän Nikolaoksen kirkko, Tuomiokirkonkatu 27, p. 040 358 9099

Isännöitsijä Leena Uusi-Tarkka, p. 040 563 5556

JUMALANPALVELUKSET

La 14.12. klo 10 liturgia (televisointi)

Su 15.12. klo 10 liturgia

Ti 17.12. klo 17.30 ehtoopalvelus

Ke 18.12. klo 8 liturgia

La 21.12. klo 10 liturgia, rom

La 21.12. klo 18 vigilia

Su 22.12. klo 10 liturgia

Ti 24.12. klo 10 liturgia

Ti 24.12. klo 16 vigilia

*Ke 25.12. klo 10 liturgia

La 28.12. klo 18 vigilia

Su 29.12. klo 10 liturgia

Ti 31.12. klo 18 rukouspalvelus

Ke 1.1. klo 10 liturgia

La 4.1. klo 18 vigilia

Su 5.1. klo 10 liturgia

Su 5.1. klo 18 vigilia

*Ma 6.1. klo 10 liturgia ja suuri vedenpyhitys

La 11.1. klo 18 vigilia

Su 12.1. klo 10 liturgia

Ti 14.1. klo 17.30 ehtoopalvelus

Ke 15.1. klo 8 liturgia

La 18.1. klo 18 vigilia

Su 19.1. klo 10 liturgia

Ti 21.1. klo 17.30 ehtoopalvelus

Ke 22.1. klo 8 liturgia

La 25.1. klo 18 vigilia

Su 26.1. klo 10 liturgia

Ti 28.1. klo 17.30 ehtoopalvelus

Ke 29.1. klo 8 liturgia

La 1.2. klo 18 vigilia

*Su 2.2. klo 10 liturgia

Pori

Johannes Teologin kirkko, Maantiekatu 46

Isännöitsijä Jarkko Luonila, p. 040 5218697

JUMALANPALVELUKSET

Su 15.12. klo 10 liturgia, radiointi

Ti 24.12. klo 16 ehtoopalvelus

*Ke 25.12. klo 10 liturgia

To 2.1. klo 18 Jeesus-rukous

*Ma 6.1. klo 10 liturgia ja suuri vedenpyhitys

To 23.1. klo 18 Jeesus-rukous

La 25.1. klo 18 vigilia

Su 26.1. klo 10 liturgia

Kolho

Pyhittäjien Sergei ja Herman Valamolaisen kirkko, Kappelitie, Vilppulan Kolho

Isännöitsijä Toivo Nikoskinen, p. 050 431 6431

JUMALANPALVELUKSET

To 26.12. klo 10 liturgia

*Su 2.2. klo 10 liturgia

Su 15.3. klo 10 liturgia

To 21.5. klo 10 liturgia (helatorstai)

Jämsä

Jämsän ev. lut. seurakuntatalo, Koskentie 30

JUMALANPALVELUKSET

Su 22.12. klo 10 liturgia

Su 19.1. klo 10 liturgia

Su 29.3. klo 10 liturgia

Su 26.4. klo 10 liturgia

Valkeakoski

Pyhän Nikolaoksen rukoushuone, Kalmistonkatu 6

Isännöitsijä: Yrjö Kerisalo, p. 0400 924124

JUMALANPALVELUKSET

Ti 24.12. klo 14 ehtoopalvelus

Su 12.1. klo 10 liturgia

Su 1.3. klo 10 liturgia

Ma 13.4. klo 10 liturgia

Su 3.5. klo 10 liturgia

Akaa

Ev.lut. seurakuntasali, alasali, Sontulantie 1

JUMALANPALVELUKSET

Su 19.4. klo 10 liturgia

TAMPEREEN SEURAKUNNAN TOIMINTAA

Hartausmateriaalit netissä

Ortodoksinen hartauskirja (sinikantinen pieni vihko) löytyy sähköisenä osoitteesta <http://m.onl.fi>. Päivittaiset Raamatun lukukappaleet ja pyhien elämäkerrat löytyvät www.ort.fi -sivuston kirkkokalenterista.

Tampereen ortodoksisen kirkon kuoro

Kuoron laulua voi kuunnella netistä hakusanoilla: "Liturgia Tampereelta 23.11.2019". Kuoro esiintyy 2.2.2020 juhlatiurgian jälkeen Pirkanmaan hoitokodissa. Kuoro on kutsuttu konsertoimaan Ortodoksille kirkkolaulupäiville Joensuuhun 15.5.2020. Uudet laulajat voivat ottaa yhteyttä: heikki.hattunen@ort.fi

Päiväpiiri

Kokoontuu parillisten viikkojen torstaina klo 12 Nikolainsalissa.

Nokian tiistaiseura

23.1.2020 klo 18 Maria Wikström, Rusthollarinkatu 1 A 17

27.2.2020 klo 18 Taisto ja Inkeri Vuorinen,

Jyrämaankatu 2

26.3.2020 klo 18 Sanna Leppänen, Siivikkalantie

46, Ylöjärvi

23.4.2020 klo 18 Ahti ja Pirkko Holappa,

Rinnekatu 31 D 27

28.5.2020 klo 18 Taisto ja Riitta Bister,

Maununkatu 8 A 46

Miesten lukupiiri

Miehille suunnattu lukupiiri Nikolaintalossa (Tuomiokirkonkatu 27, Tampere), jossa sukellaan Kirkon pyhien isien ajatteluun ja erilaisiin mielenkiintoisiin teemoihin ja keskustellaan niistä. Lukupiiri kokoontuu joka toinen viikko 22.10. alkaen ehtoopalveluksen jälkeen kirkon kryptassa. Lukupiirin vetäjänä toimii Juho Varpukoski.

Toimintakerhon teemaluento

Keijo Koivula esitelmöi Ilja Repinin taiteesta tiistaina 14.1.2020 klo 18 Nikolainsalissa.

TAPAHTUMIA

Nauhoitus YLE TV1

Tampereen kirkon liturgia 14.12. klo 10 kuvataan televisioon. Se lähetetään toisena joulupäivänä, ja tästä syystä toimitamme jo etukäteen joulupalveluksen.

TOIMINTAA PORISSA

Porin Seudun Tiistaiseura ry

Puheenjohtaja Anita Luonila, p. 050 569 3671
Sihteeri Maria Ojanen, p. 050 381 2063
Tiistiseurann nettisivuilta löydät ajankohtaisimmat tiedot tulevista tapahtumista. Osoite on www.porinseuduntiistaiseura.fi. Tiistiseuramme tilaisuudet ja tapahtumat ovat avoimia kaikille. Tervetuloa tutustumaan toimintaamme!

Tiistiseurailat

Tiistiseurailat pidetään Porin ortodoksisella kirkolla joka toinen ti klo 18. Ilta aloitetaan rukoushetkellä. Isä Aleksej, isä Heikki ja kanttori Heikki alustavat kukin vuorollaan tiistiseurailloissamme. Myös muiden pitämiä alustuksia tai esitelmää kiinnostavista aiheista. Jokaissessa illassa on tarjolla maittävä kahvipöytä sekä piristykseksi miniarpajaiset. Vuoden viimeinen tiistiseurailta on 17.12. Vuoden 2020 ensimmäiset kokoontumiset ovat 14.1. ja 28.1.

Kirkkokahvit

Tarjotaan liturgiajumalanpalvelusten jälkeen Teologialin puolella.

Lukupiiri

Kokoontuu joka kuukauden ensimmäisenä sunnuntaina klo 16. Vetäjänä toimii Sirpa-Helene Soini. Tammikuun ensimmäinen tapaaminen poikkeuksellisesti ma 6.1. Aiheena Eeva Kilpi: Talvisodan aika. Helmikuun tapaaminen 2.2.: Kyllikki Forssell ja Raila Kinnunen: Suurella näyttämöllä.

Ortodoksiapiiri

Kokoontuu kerran kuukaudessa tiistai-iltoihin klo 18. Vetäjänä toimii Jyri Luonila. Seuraava kokoon-tuminen on 21.1. Aluksi on ehtoopalvelus. Piirissä käsitellään monia eri aiheita ortodoksisesta kirkosta ja kristityn elämästä. Ortodoksiapiiri sopii myös niille, jotka harkitsevat ortodoksisen kirkon liittymistä.

Porin kirkkokuoro

Johtaa kanttori Marianna Länne. Kuoroharjoitukset pidetään Porin ortodoksisella kirkolla noin kaksi kertaa kuussa erikseen sovittavana ajankohdina. Uudet laulajat ovat tervetulleita! Mukaan tulleilta toivotaan aiempaa kuorolaulukokemusta. Lisätiedot: mariannalanne@gmail.com

Askarteluterho Pyöröset

Kokoontuu joka toinen ke klo 15–17. Kerhon pyörittäjänä toimii Anita Luonila. Kerhossa sekä vaalitaan perinteitä että opetellaan uusia tuulia. Tehdään monipuolisesti tuotteita kirkon käyttöön ja myytävää myyjäisiin. Tammikuun ensimmäinen kokoontuminen on 22.1.

Porin Seudun Tiistaiseura ry:n vuosikokous

Porin ortodoksisella kirkolla Teologialissa sunnuntaina 23.2. klo 12. Käsitellään sääntöjen määrittämät asiat. Tervetuloa! Johtokunta.

Alustavasti suunnitteilla

Viikonlopun mittainen matka Valamon luostariin Heinävedelle keväällä 2020, mahdollisesti huhtikuussa. Mahdollisuus vierailuun myös Lintulan luostarissa. Mikäli olet kiinnostunut lähtemään mukaan, ilmoita asiasta sihteeri Marialle tai pj Anitalle. Matka toteutuu, jos lähtijöitä on riittävästi.

DIAKONIAN TOIMINTA HELSINGIN SEURAKUNNASSA

Diakoniatyö on käytännön työtä sairaiden, vanhusten, yksinäisten tai muilla tavoin avun tarpeessa olevien parissa. Se on kuuntelemista, keskustelua ja yhteistä pohdintaa ratkaisujen löytämiseksi. Teemme myös koti- ja laitospöytäkirjoja koko seurakunnan alueella aina Hangosta Askolaan. Arjessa jaksamista voivat kuormittaa monet erilaiset asiat. Ota rohkeasti yhteyttä diakoniatoimen päivystykseen.

Huom! Päivystysajoissa muutoksia!
Päivystämme vuoden 2020 alusta ma, ti ja to klo 9–12 puh. (09) 8564 6160.

DIAKONIAN TOIMINTA MUISSA SEURAKUNNISSA

Tarvitessasi diakoniapalveluja ota rohkeasti yhteyttä oman seurakuntasi kirkkoherranvirastoon. Yhteystiedot löydät kalenterisivuiltä.

OSALLISTUMISTA JA HYVINVOINTIA

Diakoniaruokailu

Pienituloisille suunnattu yhteisruokailu järjestetään joka tiistai Helsingin seurakuntasalilla (Unioninkatu 39, sisäpiha) klo 12–13. Sisään pääsee klo 12.30 asti. Aterian maksaa yhden euron. Kevätkauden ensimmäinen ruokailu on 7.1.2020. Lämpimästi tervetuloa! Lisätietoja: diakoniatyöntekijä Sarianne Karulinna, puh. 0400 531 308.

Oloneulos

Oloneulos on kaikille avoin kohtaamispaikka. Lämpimästi tervetuloa viettämään aikaa kanssamme, lukemaan lehtiä tai osallistumaan käsitöiden merkeissä toimintaamme. Kokoonnumme diakoniatoimen kerhotiloissa (Unioninkatu 39, sisäpiha) parillisten viikkojen tiistaisin heti diakoniaruokailun jälkeen noin klo 12.45–14.15. Seuraavat kerrat 7.1. ja 21.1. Voit halutessasi ottaa mukaasi omat langat, puikot ja virkkuukoukut tai valita välineet pienestä ”käsityökirjastostamme”. Maksuttomaan toimintaan ei tarvitse ilmoittautua – tule mukaan sellaisena kuin olet! Lisätietoja: diakoniatyöntekijä Elina Pale, puh. 040 723 7632.

Seniorikerho

Seniorikerho kokoontuu Helsingin seurakuntasalilla (Unioninkatu 39, sisäpiha) parillisten viikkojen torstaipäivinä kello 12–14. Kerhossa on tarjolla luentoja, esityksiä ja keskustelua sekä kahden euron lounas. Tammikuussa kerho kokoontuu 9.1. sekä 23.1. Tervetuloa! Lisätietoja: diakoniatyöntekijä Kari Hartikka, puh. 040 703 4616.

Kahvitreffit

Kahvitreffillä voit tavata diakoniatyöntekijän ja muita seurakuntalaisia kahvi- tai teekupposen äärellä. Seuraavat maksuttomat Kahvitreffit järjestetään torstaina 16.1. Tapaamme Itäkeskuksessa Cafe Fasterin edessä klo 17. Helsingissä kokoontuville Kahvitreffille tulee ilmoittautua etukäteen puhelimitse tai sähköpostilla: elina.pale@ort.fi. Lisätietoja: diakoniatyöntekijä Elina Pale, puh. 040 723 7632.

Maria Pariisilaisen piirin Kahvitreffit

Kokoontumisajat ovat seuraavassa numerossa.

Tavataan kirkolla

”Tavataan kirkolla” on kaikille avoin, vapaamuotoinen kohtaamispaikka. Tule juttelemaan ja kertomaan kuulumisiasi alueen työntekijöiden kanssa. Paikalla pappi, diakoniatyöntekijä ja kanttori. Tarjolla kahvia ja teetä, ei ilmoittautumista. Tapaatte meidät kirkkoilla kerran kuukaudessa. Lämpimästi tervetuloa!

- Järvenpään kirkko torstaina 23.1. klo 12–14 (Kartanontie 45 Järvenpää)
- Porvoon kirkko 23.1. klo 15–17 (Vanha Helsingintie 1 Porvoo).

Lisätietoja: Jaana Björninen p. 040 030 4361.

- Tikkurilan kirkko 15.1., 5.2. ja 26.2. klo 14–15.30 (Läntinen Valkoisenläntheentie 48 Vantaa).

Lisätietoja: Johanna Jomppanen p. 050 404 9404.

Sofiakerho

Kerho on tarkoitettu seurakuntamme alueella asuville kehitysvammaisille ja heidän omaisilleen. Sofiakerhon kokoontumisajat seuraavassa numerossa. Lisätietoja: diakoniatyöntekijä Taisia Pohjola, puh. 040 583 2915.

Hiljaisuuden retriitti 12.–15.3.2020

Hiljaisuuden retriitti on torstai-iltapäivästä sunnuntaihin kestävä vetäytyminen hiljaisuuteen pois arjen rutiineista ja kiireistä. Retriitin ohjelma koostuu jumalanpalveluksista ja yhteisistä aterioista. Retriitin hinta on Helsingin ortodoksisen seurakunnan jäsenille 75 euroa ja muille 120 euroa. Bussikuljetus Helsingistä leirikeskukseen maksaa 25 euroa. Tiedustelut ja ilmoittautumiset: diakonia.helsinki@ort.fi tai diakonian päivystysnumero 09 85646160 ma, ti, to ja pe klo 9–12.

Kristus syntyy – Kiittäkää!

Helsingin ortodoksisen seurakunnan diakoniatiimi toivottaa siunattua ja rauhallista Kristuksen syntymäjuhlaa!

Yksityisyysdijensuojan turvaamiseksi julkaisemme perheutisia vain saatamme siihen erillisen luvan. Jos haluatte tiedon avioliittoon vihkimisestä, lapsenne kasteesta tai omaisenne kuolemasta, pyydämme antamaan julkaisuluvan joko toimituksen yhteydessä tai ilmoittamalla siitä Helsingin seurakunnan asiakaspalveluun, asiakaspalvelu.helsinki@ort.fi tai puhelimitse numeroon (09) 85 646 100. Voit ilmoittaa perheutiset myös suoraan toimitukseen (ortodoksiviesti@ort.fi).

Helsingin seurakunta

CASTETUT

Saimi Loviisa Palomäki, 7.4.2019
Eeva Maria Serafiina Hyttinen 11.8.2019
Eetu Jari Mikael Tyni, 28.9.2019
Vainö Petri Arvi Suomi, 29.9.2019
Daniel Patrik Leminen, 5.10.2019
Bea Isabel Katharine Kälkäinen, 12.10.2019

IKUINEN MUISTO

Diakoni Paavo Tapani Räihälä, s. 1948, Helsinki
Aimo Kalevi Jormanainen, s. 1942, Pielisensuu
Santtu Valtteri Porokka, s. 1986, Espoo

Kiitokset

Sydämellinen kiitos isä Sergei Petsalolle poisnukkuneen poikani ja veljeni Timon lämminhenkisestä siunauksen toimituksesta 19.10. Elian kirkossa. Kiitos myös kanttori Joakim Pietariselle ja kuorolle sekä vahtimestari Aki Arolalle.

Nina ja Tapio Tikander

Lämmin kiitos Helsingin ja koko Suomen arkkipiispa Leolle ja Hämeenlinnan seurakunnalle myöntämästänne Pyhän Karitsan ritari-kunnan 1. luokan mitalista.

Leena Lomu

OLETKO KIINNOSTUNUT VAPAAEHTOISTOIMINNASTA?

Ota yhteyttä: Vapaaehtoistoiminnan koordinaattori Kristiina Aminoff
p. 040 350 1951

Luterilainen käsitys pelastuksesta ja ekumeenisen dialogin hedelmät

ORTODOKSIVIESTITISSÄ 7/19 Matti P. Pulkkinen käsittelee ”virhekäsityksiä pelastuksesta”. Kirjoitus on hyödyllinen mm. torjuessaan ajatuksen, että ”pelkkä hyvä elämä, ilman Jumalan armoa, riittäisi pelastukseen.” Luterilaisesta näkökulmasta se sisältää kuitenkin tarkennusta edellyttäviä tulkintoja.

Artikkeli esittää ensinnäkin kirkkoisä Augustinuksen varsin kielteisessä valossa. Hänen käsityksiään on toki syytä tarkastella kriittisesti kuten muidenkin. On silti hyvä huomata, että nämä näkemykset mahtuivat pitkään jakamattoman kirkon perintöön teologisina selityksinä yhteisestä kristillisestä uskosta. Niinpä 1987 roomalaiskatolinen kirkko ja ortodoksinen kirkko totesivat teologisessa dialogissaan ”Kasteen vaikutukset, erityisesti uusi elämä Kristuksessa ja vapautuminen perisynnistä.”

Luterilainen reformaatio sai alkunsa Lutherin 95 teesistä 31.10.1517, joilla hän kritisoi aneakaupan väärinkäytöksiä. Entinen katolisen kirkon uskonopin kongregaation johtaja Gerhard kardinaali Müller on todennut: ”On olemassa myös käytännön harhaoppi. Tämä pätee varmasti Tetzelin aneakauppaan, joka hänen kirkollisten esimiestensä peittelemänä antoi aiheen kirkon jakautumiseen 1500-luvulla.” Luther ei tarkoittanut ripin poistamista eikä antanut lupakirjaa holtitomaan elämään. Isossa katekismuksessa hän kirjoittaa: ”riippiä on ihanalla tavalla käytettävä omantuntonme lohduttamiseen ja rohkaisemiseen... jos joku ei tahdo uskoa evankeliumia, ei elää sen mukaan eikä tehdä, mitä kristityn tulee, älköön hän pääskö nauttimaan mitään hyötyä myöskään evankeliumista.” Rippi on tuki kristillisessä elämässä, ei muodollinen velvollisuus.

Luterilaisten ja ortodoksien välillä on keskusteltu pelastusopista jo pitkään. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ja Venäjän ortodoksinen kirkon dialogissa etappeja ovat 1977 ja 1980 keskustelut etsittäessä

kosketuskohtaa luterilaisen vanhurskauttamisopin ja jumalallistumisopin välillä. Vuonna 2005 todettiin yhdessä mm. ”I.8. Syntiinlankeemuksen seurauksena ihmisen toiminta voi johtaa pahaan silloinkin, kun hän tahdollaan pyrkii hyvään. Tämän jännitteen ja vastakkaisuuden voi ratkaista vain Jumalan armo... I.10. Jumalan armo Kristuksessa vapauttaa ihmisen lain ja synnin orjuudesta. Pyhä Henki herättää hänet sekä tahotaan että tekemään hyvää (Joh. 8:32; Room. 6:18; Room. 8:2; Gal. 5:1) ... I.11. Synnin seurauksena ihmisen tahto menetti eheytyensä. ... I.12. Ihminen saa osakseen pelastuksen Kristuksen kirkossa.”

Patriarkka Bartolomeos totesikin 2017 saatuaan kunniatohtorin arvon Tübingenissä: ”1. Ortodokseille on äärimmäisen tärkeitä, että reformatorinen kristillisuus painottaa juuriaan vanhakirkollisessa traditiossa ja ymmärtää itsensä jatkumona varhaiskristillisyydelle... Myös ortodoksien uskollisuus kirkolliselle traditiolle ja kirkkoisille on uskollisuutta Kristukselle ja hänen evankeliumilleen. 2. Iloitsemme siitä, että teosisoppi, Suomen luterilaisen kirkon dialogista Venäjän ortodoksinen kirkon kanssa lähtien, ei ole luterilaiselle teologialle enää tabu... Kuten John Meyendorff on todennut, konvergoivat reformaattorien perustarkeimmat voimakkaasti ’patristisen synteessin tärkeimpien elementtien kanssa’. Meyendorff muistutti myös siitä, että reformaattorit eivät heittäneet pois ’kirkon katolista traditiota’, vaan ainoastaan sen ’yksipuolisen ja vääristyneen muodon’...” Tältä pohjalta on hyvä jatkaa yhteisiä ekumeenisiä ponnistuksia nikelaalaisen uskon ja apostolisen evankeliumin pitämässä tarjolla yhdessä entistä paremmin.

Tomi Karttunen

systemaattisen teologian,
erityisesti ekumeniikan dosentti

Helsingin ortodoksinen seurakunta
AUTTAVA PUHELIN
09-8564 6299
päivystää ti, pe ja la klo 18–22
Auttavan puhelimen toiminnasta lisää:
www.hos.fi

TÖÖLÖN HAUTAUSTOIMISTO
— perunkirjoitukset — hautakiviyöt —
09 628 398
Mechelininkatu 32 www.seurakuntapalvelu.fi

”Joulu on Jumalan valtakunnan todeksi tulemistä ihmisten välillä. Kädenojennus tutulle ja tuntemattomalle, leipää nälkäiselle ja ystävyyttä läheisyyttä kaipaavalle.”

*kappalainen Tarja Takala-Luostarinen,
Komiat 28.11.*

”Kun Jumala asuu ja elää meissä, silloin mekin voimme olla ihmisten keskuudessa liikkuvia Jumalan temppeleitä, joista Jumalan läsnäolo heijastuu ympäröiviin ihmisiin ja ympäröivään maailmaan.”

*arkkimandriitta Mikael,
Savon Sanomat 24.11.*

”Rukous on auttanut minua ammatillisissa kriiseissä ja henkisissä myllerryksissä. Ristinmerkin teen, kun nousen lavalle – kuten katoliset jalkapalloilijatkin tekevät isoilla stadioneilla. Se on työn pyhittämistä.”

*näyttelijä Hannu-Pekka Björkman,
ET Terveys 17.11.*

”Kirkon historian vaikeimmissa tilanteissa pyhät ovat aina olleet uudistumisen alkuna. Kun Suomen ortodoksisessa kirkossa odotetaan ja kaivataan syvällistä uudistumista, ovat pyhät ihmiset siinä uskon, toivon ja rakkauden vahvistajina.”

*arkkimandriitta Andreas Larikka,
Iisalmen Sanomat 10.11.*

Ota kantaa! Ortodoksiviesti julkaisee tällä palstalla lukijoiden kirjoituksia, kolumneja ja mielipidekirjoituksia. Toimitus voi lyhentää tekstejä ja korjata oikeinkirjoitusta.

Kirjoituksia voi lähettää osoitteeseen: ortodoksiviesti@ort.fi.

Lukijalta: Tietoa Lohjan pyhäköistä

ON HIENOA, että Ortodoksiviesti 6/19 uutisoi seurakuntalaisten ajankohtaisia huolenaiheita ja samalla on tuonut esille kiinteistöryhmän raporttiin liittyviä ongelmia. On harmillista, kuinka virheelliset ja epäasiallisetkin tiedot jäävät korjaamatta, vaikka virheistä on yritetty viestiä asianosaisille. Hyvä, että Ortodoksiviestin sivuilla voidaan käydä vuorovaikutteista keskustelua ja asiaan saadaan seurakuntalaisten kaipaamaa avoimuutta.

Raportin mukaan Lohjan kirkko seurakuntakeskuksineen on tarkoitus myydä ja toiminta siirtää vuokratiloihin. Voimassa olevissa kaavoissa tontti on kuitenkin varattu yleisten rakennusten korttelialueeksi ja se on kulttuurihistoriallisesti merkittävä rakennettu ympäristö. Myllypurossa vuokratiloissa toimiminen maksaa noin 64 000 euroa vuodessa. Lohjan kirkkokeskus tulee toimeen omillaan, sillä saman kiinteistön asunon vuokratulot (noin 9 000 euroa vuodessa) kattavat täysin koko kirkkokeskuksen lämmitys- ja vesikulut sekä kiinteistöveron ja jopa vielä pienimuotoiset korjauskulutkin. Jostain syystä näitä ei ole raportissa tuotu esille. Myynti ei siis ole taloudellisesti eikä toiminnallisesti mielekäs vaihtoehto.

Pyhäkkömme kiinteistön korjaus- ja saneerauslujen arvioinneissa on vuosien mittaan tapahtunut käsittämättömiä heittoa noin 50 000–300 000 euron välillä. Selitystä asiaan ei ole saatu. On selvää, että jos vanhasta rakennuksesta halutaan täysin uuden veroinen, niin saahan siihen rahaa uppomaan. Onko se tarpeellista? Pyhäkön käyttäjille kelpaa, että pyhäkkö on käyttökunnossa ja sellaisena se on jo nytkin. Pintaparannuksia on tehty talloilla ja näin voidaan toimia jatkossakin. Pyhäkkö on kivistä, isältä pojalle kestäväksi tehty omakotitalo. On totta, että putki- ja lämmitysremontti on jossain vaiheessa tulossa, mutta milloin, sen aika näyttää. Osa putkista on jo uusittu keittiöremontin yhteydessä.

Myös käyttäjämäärät on aliarvioitu. Vuonna 2018 seurakuntakeskuksessa oli eri tilaisuuksia yhteensä 416 kappaletta eli jopa parikin kertaa päivässä ja tsasounallakin 46 kappaletta. Papiston toimittamia palveluksia oli Lohjalla yhteensä 98, joissa osallistujia noin 1 800. Kesäisin palvelukset toimitetaan Metsolan hautausmaan tsasounalla. Toiminta on siis hyvinkin aktiivista, ottaen huomioon, että Lohjan pyhäkköjen vaikutusalueella asuu noin 500 ortodoksia.

Lohjaa on kiinteistöraportin eri käsittelyvaiheissa arvioitu taantuvaksi alueeksi. Lohja on kuitenkin viime aikoina kovasti panostanut kasvuun. On valmistunut kerrostaloja ja uusi kauppakeskus, kaavoitettu omakotitaloaluetta, rakennettu kouluja monitoimitiloiksi ja ammattikorkeakoulu ja ammat- tioppilaitos ovat laajentaneet toimintaansa. Myös asuntomessut ovat tulossa vuonna 2021. Lohja tulee kasvamaan ja olemaan edelleenkin Länsi-Uudenmaan keskus. Lohjan ortodoksinen seurakuntakeskus on keskellä keskustaa, kävelymatkan etäisyydellä. Siksi oman ortodoksinen pyhäkön säilyttämiselle on selvät perusteet.

On ehdottoman tarpeellista, että seurakunnan kiinteistöt kartoitetaan ja niiden tarve arvioidaan. Tämä tulee tehdä yksilöidysti, todellisten tietojen perusteella ja yhdessä seurakuntalaisten kanssa. Olen pahoittanut mieleni, kun vain 23 vuotta vanha, huolella rakennettu hirsinen tsasounammekin on luokiteltu 3-luokkaan eli sen kunto on todettu huonoksi! Minusta tsasouna on todella hyvässä kunnossa. Tervetuloa mukaan palveluksiin, niin voitte itse kukin arvioida pyhäkköjemme kunnan ja niiden tarpeen.

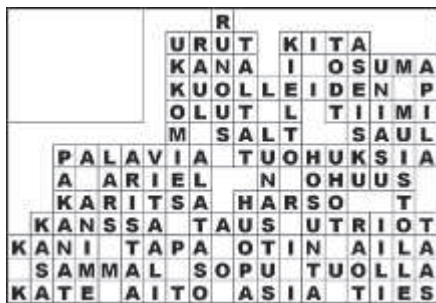
Risto Murto
Seurakuntalainen Lohjalta

ORTODOKSIVIESTIN RISTIKKO 8/19

	siivek- käitä	PILESKELI SHERWOODIN METSISSÄ	WALTTERI	avaria	PA- KISTA- NISSA	NAISEN ELIN PUUROU- TUMIA		Puo- polo	KÄYVÄT JAPANISSA CHRIS- TOFFER
HUS- SEININ LESKI				PAL- VOTTU -jää			GUNDE PIRSSI		
HAR- PUN KALTAI- NEN									
NYRK- KEI- LIJÄ TATLI				-KYLPI					
KOMEN- TAJA TIMO			HYDE			KU- VAUS- SIH- TEERI	lasifirma		TAI- MELLE
									
				FIFTY- FIFTY		HIFI- MERKKI JAPA- NISSA		POR- RAS- PERÄ	
			VALMIS- TUKSET LIITERI			SIN- KOA- VIA			
									
JATKUVASTI			LAPIN MIES			ISOJA KIVIA			
									
lohijoki			PALK- KA						

www.sanaris.fi / laadinta Erkki Vuokila, ulkoasu Heli Kärkkäinen

RISTIKKO 7/19 RATKAISU

Ristanatehtävän oikein ratkaisseiden kesken arvotaan mielenkiintoinen kirjapalkinto. Lähetä ristikon avainsanat (keltaisella pohjalla) sekä nimesi ja osoitteesi postikortilla osoitteeseen Ortodoksiviesti/ristikko, Liisankatu 29 A, 00170 Helsinki. Vastausten tulee olla perillä 9. tammikuuta mennessä. Ratkaisu sekä voittajan nimi julkaistaan 1/20-lehdessä 31.1.2020.

Edelliseen tehtävään saimme ilahduttavan runsaasti vastauksia – kiitokset niistä! Onnetar suosi **Mervi Itkosta Lahdesta**. Hänelle postitimme **Seppo Häkkisen** teoksen *Rohkeasti kristitty*. Onnittelumme!

Seuraavassa numerossa:

- ▶ 31. tammikuuta ilmestyvässä Ortodoksiviestissä pohdimme, miksi perheet kastavat tai eivät kasta lapsiaan kirkon jäseniksi.
- ▶ Perehdymme Uspenskin kivipylväiden historiaan: mistä nuo jättiläiset ovat peräisin?
- ▶ Tarkastelemme luomakunnan ja kristityn välistä suhdetta.

Herramme Jeesuksen Kristuksen syntymä 25.12.

*Sinun syntymästäsi, Kristus, meidän Jumalamme,
koitti maailmalle tiedon valkeus, sillä siitä tähtien
palvelijat tähden kautta oppivat kumartamaan
Sinua, vanhurskauden Aurinkoa, ja tuntemaan Sinut,
Koiton korkeudesta. Herra, kunnia olkoon Sinulle.*

Tropari